

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM FEN VE MATEMATİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MATEMATİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ÖZEL DERSHANELERE DEVAM EDEN ÖĞRENCİLERİN
DERSHANELERDE ALDIKLARI MATEMATİK VE GEOMETRİ
EĞİTİMİNE İLİŞKİN BEKLENTİLERİ VE GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Kasım Yasir KASIMOĞLU

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Ziya ARGÜN

Ankara 2010

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI

Kasım Yasir KASIMOĞLU “Özel Dershanelere Devam Eden Öğrencilerin Dershanelerde Aldıkları Matematik ve Geometri Eğitimine İlişkin Beklentileri ve Görüşleri” başlıklı tezi 08.02.2010 tarihinde, jürimiz tarafından Ortaöğretim Fen ve Matematik Eğitimi Anabilim Dalı, Matematik Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Prof. Dr. Ziya ARGÜN.....	
Üye: Doç.Dr. Ahmet ARIKAN	
Üye: Doç.Dr. Yüksel TUFAN.....	
Üye :	
Üye :	

ÖNSÖZ

Eğitim sistemi ile ilgili aktüel tartışma konularının en başında akademik eğitime geçiş ve bu geçişte izlenen yol ile sürekli değişen ve adilliği tartışılan sınav sistemi gelmektedir. Üniversite giriş sisteminin bir sonucu olarak ortaya çıkan özel dershaneler ve dershanelerin eğitimdeki rolü de bu tartışmanın bir basamağını oluşturmaktadır. Oluşan talep ile doğru orantılı olarak sayısı her geçen gün artan dershanelerin eğitim sistemi içinde kendine sağlam bir yer edinmekte olduğu gözlemlenmektedir. Öğrenciler temelde üniversite giriş sınavında başarılı olmak ya da okul derslerindeki performanslarını artırmak amacıyla bir özel dershaneye devam etmeyi düşünmektedir. Üniversite giriş sınavında yer alan matematik ve geometri soruları hemen hemen her alandaki öğrencinin çözmekle yükümlü olduğu sorulardır. Tüm bu mecburiyetler dershanecilik kavramının gündeme gelmesinde en önemli etkenlerdir. Öğrencilerin özel dershanelere gitme nedenleri ile özel dershanelerde almış oldukları matematik ve geometri eğitime yönelik görüşleri dikkate alınarak eğitim sistemimiz ile ilgili sorunlar ve bunlara ilişkin çeşitli çözüm önerileri üretilebilir.

Bu çalışmanın yapılmasında beni teşvik eden, araştırmamızın temel çerçevesini çizen, gerek lisans gerekse de yüksek lisans eğitimimde ve araştırmamın tüm safhalarında desteğini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli hocam ve tez danışmanım Prof.Dr. Ziya ARGÜN’e teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmamın en başından sonuna kadar değerli zamanı ayıran ve desteğini hep yanımda hissettiğim kıymetli dostum Dr. Soner ALADAĞ’a; araştırmamın uygulama safhasına katılan öğrenci, veli ve kıymetli meslektaşlarıma katkılarından dolayı müteşekkirim.

Beni yetiştirip bugünlere getiren kıymetli annem ve babama, bana huzurlu bir çalışma ortamı sağlayan ve yardımlarını esirgemeyen değerli eşim Seda KASIMOĞLU’na minnettarım.

Kasım Yasir KASIMOĞLU
Ankara-2010

ÖZET

ÖZEL DERSHANELERE DEVAM EDEN ÖĞRENCİLERİN DERSHANELERDE ALDIKLARI MATEMATİK VE GEOMETRİ EĞİTİMİNE İLİŞKİN BEKLENTİLERİ VE GÖRÜŞLERİ

KASIMOĞLU, Kasım Yasir
Yüksek Lisans, Matematik Eğitimi Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ziya ARGÜN
Ocak, 2010

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitime ilişkin beklentileri ile öğrencilerin bu kurumlardan aldıkları matematik ve geometri eğitimi ile ilgili görüşlerinin saptanmasıdır. Ayrıca bu beklentilerin sonucu olarak velilerin öğrencilerini dershaneye kaydettirme ve öğrencilerin dershanelere devam etme nedenlerini de incelemektir.

Araştırma 2008-2009 eğitim öğretim yılında Anakara İli, Çankaya İlçesinde bulunan özel dershanelere devam eden 652 öğrenci, 150 veli ve 2 matematik öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması (case study) modeliyle yapılmış, veriler de betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulardan ortaya çıkan sonuçları aşağıdaki gibi özetleyebiliriz

Yapılan analiz sonucunda öğrencilerin dershanelerden beklentileri, konularla ilgili çok sayıda ve farklı soru örneklerinin çözülmesi ve bu soruların çözümleri ile ilgili pratik yolların gösterilmesi, çoktan seçmeli sınavlarla ilgili tecrübe kazanılması, bire bir, ek ders ve etüt çalışmalarının yapılması, okulda yapılan matematik ve geometri eğitime katkı sağlaması şeklinde sıralayabiliriz.

Üniversite giriş sınavına hazırlanan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu ve velilerin tamamının temel kaygısı, üniversitelerde arzu ettikleri bölüme yerleşememektir. Bunun yanı sıra sınava tekrar hazırlanma, sınavın zorluğu ve sınava yeterince hazırlanamama gibi korkulardan ve çevre baskısından kaynaklanan kaygıların bulunduğu ortaya çıkmıştır.

Özel dershanelerde görev yapan matematik öğretmenlerinin, derse mutlaka hazırlıklı olarak girdikleri, derste konuyu işlerken anlatım yöntemi, soru-cevap yöntemi ve problem çözme tekniklerini kullandıkları, öğretmenlerin ders dışında da öğrencilere zaman ayırarak öğrencilerin matematik ve geometri gelişimine katkı sağladıkları, deneme sınavlarının hazırlamasına önem verdikleri ve deneme sınavlarını öğrenmenin bir parçası olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özel Dershaneler, Matematik Eğitimi, Geometri Eğitimi

ABSTRACT

THE EXPECTATIONS AND VIEWS OF THE STUDENTS WHO ATTEND TO THE PRIVATE INSTITUTIONS OF MATHEMATICS AND GEOMETRY EDUCATION.

KASIMOĞLU Kasım Yasir

Master Degree, Mathematics Education

Thesis [Advisor](#) : Prof.Dr. Ziya ARGÜN,

January, 2010

The main goal of this study is to determine the expectations of mathematics and geometry education, views of the students about mathematics and geometry education which they get in private courses and, views of the teachers who teach in private institutions related with the mathematics and geometry education which have been carried out in these courses. In this sense, the second goal of this study is to analyze the thought of parents' related to why they enroll their children to these private courses.

This study was conducted with the participation of 652 students who maintained their education in private courses, 150 parents and 2 Mathematics teachers. We used the “case study model” which is one of the qualitative methods, and the data of this study was analyzed with descriptive analysis method. The findings of this research can be summarized as follows:

The expectations of the students can be classified as solving of many various problem samples and make familiar the students to practical ways of the solving of those problems, gaining experience in multiple choices examinations, and one to one additional studies, arranging additional classes whenever they need and providing contributions of mathematics and geometry classes which are carried out at school.

The main finding related with the fundamental anxiety of the students and the parents is not only to place their most desired departments of the universities but

in the mean time preparing him/herself of the university entering exam once again, the difficulties of the exam and inadequate preparations for this exam.

Finally, it has been figured out that the teachers, who work in private courses, come to class well-prepared, use the ask-answer technique and the problem solving method while explaining the mathematical concepts, and contribute the improvements of students in mathematics and geometry and, make effort to the preparations of trial examinations. Also the teachers see the trial examinations as a part of learning in education, especially learning in mathematics education.

Key words: Private courses, Mathematics Education, Geometry Education.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	
1.1.Problem.....	1
1.2. Eğitim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi.....	4
1.3. Türk Eğitim Sistemi.....	8
1.3.1. Türk Millî Eğitim Sisteminin Genel Yapısı	9
1.3.2. ÖSYM.....	10
1.3.2.1. Yasal Dayanaklar	11
1.3.2.2. Üniversite Giriş Sisteminin Tarihsel Gelişimi.....	11
1.4. Dünyada Dershanecilik.....	15
1.4.1. Japonya’da Dershanecilik	15
1.4.2. Yunanistan’da Dershanecilik	16
1.4.3. İngiltere’de Dershanecilik	17
1.4.4. Almanya’da Dershanecilik.....	18
1.4.5. İtalya’da Dershanecilik	18
1.5. Türkiye’de Özel Dershanelerin Tarihsel gelişimi	18
1.5.1. Türkiye’deki Özel Dershanelerin Öğretim Şekli.....	26
1.5.2. Özel Dershaneler ile İlgili Mevzuat	29
1.5.3. Kalkınma Planlarında Özel Dershaneler	30
1.5.4. Milli Eğitim Şuralarında Özel Dershaneler.....	33
1.6. Matematik ve Geometri Nedir?.....	35
1.7. Problem Cümlesi	44
1.8. Alt Problemler	44
1.9. Araştırmanın Amacı ve Önemi	45

1.10. Varsayımlar	45
1.11. Sınırlılıklar	46
1.12. Tanımlar	46
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	48
3. YÖNTEM	52
3.1. Araştırmanın Modeli.....	52
3.2.Evren ve Örneklem.....	53
3.3.Verİ Toplama Araçları.....	53
3.3.1. Açık Uçlu Soru Formu	54
3.3.2. Görüşme Formu	54
3.4. Verilerin Analizi.....	55
4.BULGULAR ve YORUM.....	57
4.1. Birinci ve İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	57
4.2. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	65
4.3. Dördüncü ve Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	72
4.4. Altıncı ve Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	77
4.5. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	85
4.6. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	88
5.SONUÇ ve ÖNERİLER	96
5.1. Sonuçlar	96
5.2. Öneriler	105
KAYNAKÇA	108
EKLER	1114

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo1. Ara Sınıf (9. , 10. ve 11. sınıf) ve 12. Sınıf - Mezun Öğrencilerin Dershanelere Kayıt Yaptırma ve Devam Etme Nedenlerine İlişkin Yüzde Frekans Sonuçları.....	57
Tablo2. Velilerin Öğrencilerini Özel Dershanelere Gönderme Sebeplerine İlişkin Yüzde Frekans Sonuçları.....	66
Tablo3. Ara Sınıf(9. , 10. ve 11. sınıf) Öğrencilerin Dershanelerde Aldıkları Matematik Eğitiminin Okul Başarısına ve 12. Sınıf -Mezun Öğrencilerin Dershanelerde Aldıkları Matematik Eğitiminin Dershanelerde Uygulanan Deneme Sınavına Etkisine İlişkin Yüzde Frekans Sonuçları	72
Tablo4. Ara Sınıf(9. , 10. ve 11. sınıf) Öğrencilerin Dershanelerde Aldıkları Geometri Eğitiminin Okul Başarısına ve 12. Sınıf -Mezun Öğrencilerin Dershanelerde Aldıkları Geometri Eğitiminin Dershanelerde Uygulanan Deneme Sınavına Etkisine İlişkin Yüzde Frekans Sonuçları	78
Tablo5. 12. Sınıf ve Mezun Öğrencilerin Üniversiteye Giriş Sınavı İle İlgili Kaygı Durumlarına İlişkin Yüzde Frekans Sonuçları.....	85

KISALTMALAR LİSTESİ

Akt: Aktaran

BYKP: Beş Yıllık Kalkınma Planı

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

EARGED: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

İTO: İstanbul Ticaret Odası

LYS: Lisans Yerleştirme Sınavı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OBP: Ortaöğretim Başarı Puanı

OKS: Orta Öğretim Kurumları Sınavı

ÖSS: Öğrenci Seçme Sınavı

ÖYS: Öğrenci Yerleştirme Sınavı

ÖSYM: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

ÖSYS: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi

ÖZ-DE-BİR: Özel Dershaneler Birliği Derneği

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

TED: Türk Eğitim Derneği

TDK: Türk Dil Kurumu

TTKB: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

ÜSYM: Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

YGS: Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı

vb: ve benzeri

yy: Yüzyıl

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem

Bilimdeki hızlı değişimin bilgiyi sürekli olarak yenilediği, geliştirdiği 21.yüzyılda “neyi, niçin ve nasıl öğreteceğiz?” sorularıyla karşı karşıya kalınmaktadır. Bunun paralelinde bilginin aktarılması giderek amaç olmaktan çok, bir yöntem sorunu haline gelmektedir. Bilgi çağında bütün ülkelerin üzerinde önemle durdukları ve giderek daha fazla kaynak ayırdıkları sektör, eğitimidir. Eğitim, toplumsal gelişimi sağlayan ve gelişimin yönünü belirleyen etkenlerden biridir. Dolayısıyla toplumların kültürel ve ekonomik yapısının eğitimle doğrudan ilişkisi vardır. İlerleme, çağının ve içinde bulunduğu toplumun beklentilerinin karşılayabilecek donanım ve yeterliğe sahip, farkındalığı ve eğitim düzeyi yüksek öğreticilerle mümkündür.

Bugün eğitimin en önemli görevini; “geçmiş, şimdiyi ve geleceği anlayabilen, yorumlayabilen ve ileride içinde yaşayacağı toplum tipine ve zaman kesitine uyum sağlayabilen insanlar yetiştirmek” şeklinde açıklamak mümkündür (EARGED, 1997).

Ertürk (1998), eğitimi “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” olarak ele almış; Varış (1997) ise “bireyin içinde yaşadığı toplumda davranış biçimleri edindiği süreçler toplamı” olarak tanımlamıştır. Ayrıca eğitimin insanlar için örgün ya da yaygın anlamda yaşam boyu sürdüğünü ve her deneyimin insan yaşamında belirli ölçüde bir tepki meydana getirdiğini ifade etmiştir.

İnsan karşılaştığı sorunları her zaman kendi başına çözemeyebilir. Bunun için başkalarının kendine bazı yeterlikler kazandırmasını ister ve bilinmeyenin bilenden öğrenilmesine gereklilik duyar. Bilen kişinin bilmeyen kişiye belli bir yeterlik kazandırmaya çalışması, daha önceden inceden inceye düşünülmüş ve planlanmış bir öğretme-öğrenme ortamının yaratılması ve öğrenmenin gerçekleşmesini gerektirir. Bu tür öğretme-öğrenme sürecine planlı eğitim denir. Türk Eğitim Sistemi içindeki örgün ve yaygın eğitim, planlı eğitimidir. Örgün eğitimin içinde anaokulundan üniversiteye kadar örgütlenmiş tüm okullar yer almaktadır. Yaygın eğitimde ise üniversiteye hazırlık, bilgisayar ve sürücü kursları gibi özel dershaneler ile bıçkık, nakış, seramik boyama gibi sosyo-kültürel amaçlı yetenek kursları yer almaktadır. Planlı eğitim veren kurumlar arasında özel yaygın eğitim kurumu olarak özel dershaneler, Türk Eğitim Sistemi içerisinde büyük bir yer tutmuştur (Başaran, 1991).

Ülkemizde özel dershanelerin varlığı Cumhuriyet dönemi öncesine kadar uzanmaktadır. Özel dershanelerin varlığına işaret eden yazılı ifadeyi 1915 tarihli 1331 sayılı Mekatib-i Hususiye Talimatnamesi'nde açıkça görmek mümkündür. Adı geçen talimatnamenin 1. maddesinin 2. paragrafında "... bir veya birkaç fen, lisan ve sanat öğretimine mahsus olarak açılan özel dershaneler de özel okullardan sayılır." denmektedir (Koçer, 1991).

Özel öğretim kurumlarının ilk yasal dayanağını teşkil eden, 1965 tarih ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu çıkıncaya kadar, bu kurumların kuruluş, işleyiş ve denetimini düzenleyen Hususi Mektepler Talimatnamesi'nin yayınlandığı Cumhuriyet öncesi dönemde; bugünkü gibi öğrencileri yetiştirmeye ve onları sınavlara hazırlamaya yönelik olmasa da yetişkinlere, fen, lisan ve sanat alanında kurslar düzenleyen dershanelerin bulunduğu anlaşılmaktadır (Duman, 1984).

Özel dershaneler bugünkü statülerine 08.06.1965 tarih ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ile kavuşmuştur. 12 Eylül 1980 ihtilalinden sonra özel dershanelerin kapatılması gündeme gelerek 1981 yılından 1983 yılına kadar konu, kamuoyunda tartışılmıştır. O dönemde kamuoyunda özel dershanelerin genellikle büyük şehirlerde bulunması dolayısıyla eğitimde fırsat eşitsizliğine neden olduğu,

özel dershanelerin eğitimi ticari bir meta haline getirdiği, özel dershanelerin devlet okullarındaki tecrübeli öğretmenleri yüksek ücretler karşılığında kendi bünyelerine çekerek okullardaki eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkiledikleri ve okul ile aynı işlevi görmeye başlayarak okulların yerini alacakları şeklinde birtakım tartışmalar bulunmaktaydı. Özel dershane sahipleri ise dershanelerin kapatılmasıyla bu sektörün sona ermeyeceğini aksine yasal olmayan şekillerde evlerde veya bürolara taşınarak devam edeceğini, devletin bu sebepten vergi kaybına uğrayacağını ifade etmiş, orta gelirli insanların da faydalandığı özel dershanelerin kaçak olması durumunda ise sadece yüksek gelirli bir zümrenin yararlanabileceği bir sektöre dönüşme tehlikesini belirtmişlerdir. 1983'te özel dershanelerin kapatılması ile ilgili bir yasa tasarısı kurucu mecliste gündeme getirilmiş, uzun tartışmalardan sonra yasa tasarısı reddedilmiştir. Ancak Milli Güvenlik Kurulu bu kararı veto ederek, 625 sayılı yasanın bazı maddelerini değiştirerek 16.06.1983 tarih ve 2843 sayılı yasayı kabul ederek, 31.07.1984 tarihinden itibaren özel dershanelerin kapatılmasına karar vermiştir. 11 Temmuz 1984 tarihli ve 3035 sayılı Yasa ile 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Yasasının bazı maddelerini değiştiren 2843 sayılı Yasa ile getirilen kapatma hükmü iptal edilmiştir. 1984 yılında 174 olan özel dershane sayısı 2005 yılında 3000'e yaklaşmış(İTO, 2005) 2009 yılı itibariyle ise MEB Özel Öğretim Genel Müdürlüğü verilerine göre özel dershanelerin sayısı 4200'ü geçmiştir. Tüm bu veriler bize dershanelere olan ilginin sürekli arttığını göstermektedir.

Dershane kavramı son 40 yılda toplumun hemen her kesimini bir şekilde etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir. Hemen hemen her aileden bir veya birkaç kişi özel dershanelere devam etmiştir ya da etmektedir. “Özel dershaneye gitmek bir ihtiyaç mıdır, neden öğrenciler özel dershanelere gitmektedir, özel dershaneler öğrencilerin dershaneye gitme beklentilerini ne ölçüde karşılayabilmektedir, özel dershaneler öğrenciler için vazgeçilmez hale gelmiş bir olgu mudur, özel dershaneler neden tartışılan kurumlar olmaya devam etmektedir?” bu sorular doğrultusunda özel dershaneler ile ilgili çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Yapılan bu araştırmaların çoğunda özel dershanelerin öğrenciler üzerindeki etkileri, öğrencileri özel dershanelere iten faktörler ve üniversite giriş sınavındaki puan getirisi incelenmiştir. Fakat öğrencilerin özel dershanelere devam etme sebepleri ve özel dershanelerde

verilen matematik ve geometri eğitimin niteliği ile ilgili yeterli veri ve bilgi bulunmamaktadır. Veliler çocuklarını üniversite sınavını kazanmaları için istemsiz olarak bile özel dershanelere yollamaktadırlar. Toplumun genel eğilimi özel dershaneye gitmeyen bir öğrencinin üniversite sınavını kazanmasının çok zor olduğu yönündedir. Bu nedenle, bu araştırmada, özel dershanelere devam eden öğrencilerin aldıkları matematik ve geometri eğitimine ilişkin görüşleri ve beklentileri tespit edilmesi, velilerin öğrencilerini özel dershanelere kayıt yaptıрма ve öğrencilerin özel dershanelere devam etme sebepleri incelenmeye çalışılmıştır.

1.2. Eğitim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi

Bir ülkenin kalkınması o ülkenin toplumsal ve bireysel düzeydeki gelişimine bağlıdır. Bu gelişimi sağlayan ülkelere bakıldığında, gelişimin temel faktörünün eğitime verdikleri önem olduğu görülmektedir. Toplumsal ve bireysel gelişmeyi sağlamak, eğitime verilecek önemden geçmektedir. Toplumda istenen nitelikte bireyler yetiştirebilmek ancak bilimsel ve çağdaş bir eğitimle ve bu eğitimi verebilecek eğitim kurumlarıyla mümkündür.

Eğitim, en genel anlamıyla belli amaçlara göre davranış değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Eğitimin planlı olarak verildiği kurumlara ise okul denilmektedir. Gözütok (2007), okulu, bireyin davranışlarını değiştirmek amacıyla kurulmuş özel bir ortam olarak tanımlamaktadır. Küçükahmet (1997), bireyin eğitim sürecinin doğduğu andan ölümüne kadar sürdüğünü belirterek, bireyin yaşamı boyunca süren eğitiminin bir kısmının okulda ya da sınıf ortamında planlı ve programlı bir biçimde yürütülmesine öğretim denildiğini belirtmiştir. Filiz ve diğerleri (2006), okulda kasıtlı planlı ve kontrollü olarak yapılan eğitimi formal eğitim; planlı olmayan, gelişigüzel ve bireyin içinde yaşadığı tüm çevrede yapılan eğitimi ise informal eğitim olarak tanımlamaktadır.

Eski çağlardan günümüze kadar eğitim ve eğitim kurumları; toplumların dini inançlarına, yaşam tarzlarına, ihtiyaçlarına, gelenek ve göreneklerine göre şekillenmiştir. Celkan ve diğerleri (2006), ilkel toplumlardaki eğitimi sadece gencin

formasyonu için değil, aynı zamanda çocuğun ve yetişkinin de inanç, davranış ve hareket tarzlarını öğrenmesi için geliştirilen bir nevi yaşam tarzı olarak tanımlamaktadır.

Mezopotamya’da M.Ö. 7000-2000 yılları arasında yaşayan, tarihin bilinen ilk yerleşik toplumu Sümerler, yazıyı ilk kullanan medeniyettir. Sümerlerde öğretmen ve saraya bağlı okullar bulunmaktaydı. Önceleri sarayın gereksinim duyduğu yazmanları yetiştirmek üzere açılan bu okullara herkes alınmıyor, genellikle zengin ailelerin erkek çocukları okutuluyordu. Okul süresi çocukluk çağından başlayıp ergenlik çağına dek sürüyordu.(Sönmez ve diğerleri, 2006)

Antik Mısır(M.Ö. 3000-530) eski uygarlıklardan biridir. Cam, papirüs ve ilk güneş takvimini onlar kullanmışlardır. Çocuklar beş yaşında okula başlıyorlar ve on iki yıl okuyorlardı. Okullar ilk, orta ve yüksek öğrenim olarak üçe ayrılıyordu. Devlet dairesine memur yetiştirmek temel alınmıştı. İş ve meslek eğitimi küçük görüldüğünden bu alanda eğitim veren herhangi bir okul yoktur. Okullarda okuma-yazma, matematik, astronomi, heykelcilik, müzik ve beden eğitimi dersleri verilmekteydi.(Sönmez vd, 2006)

Eski Yahudi toplumunda (M.Ö. 1800-900) dinsel buyrukları yerine getirmek, erdemli insanlar yetiştirmek çok önemliydi. Aile, kavim önde yer alırdı. Kişi ailesini ve kavmini sevmek zorundaydı. Bedenen ve ruhen iyi insan yetiştirmek, okulun ve öğretmenin görevidi. Bunun için ata binme, ok atma, kılıç kullanma her yurttaşta öğretilmeliydi. Dinini her Yahudi bilmek ve uygulamak zorundaydı. Cinsiyete göre eğitim vardı. Erkek çocuklara okuma-yazma ve hesap, kız çocuklara okuma-yazma, dokuma, iplik bükme, yemek pişirme, türkü söyleme ve dans etme öğretilmekteydi. (Sönmez vd, 2006)

Eski İran’da (M.Ö. 900-360) eğitim laik ve ulusal birlik üzerine kurulmuştur. Kamu yararı her şeyin üstündeydi. Baba çocuğunu istediği gibi yetiştirebilirdi. Okul kralın sarayının yanındaydı ve adı ‘Genel Eğitim Evi’ idi. Genel Eğitim Evi’nde çocuklara adil, iradeli, savaşçı, ölçülü ve büyüklere saygılı olmaları, açlığa, soğuğa,

acıya dayanmaları, ok ve kılıç kullanmaları ve ata iyi binmeleri öğretilmekteydi. (Sönmez vd, 2006)

Çin'in (M.Ö. 1000-200) eğitim sistemi geleneklere, aileye ve topluma bağlı insan yetiştirmek üzere kurulmuştu. Eğitim sistemlerinde ilk, orta ve yüksek okul vardı. Kızlar annelerinin yanında ev işlerine yardım eder, erkekler ise 10-13 yaşına kadar okuma-yazma ve hesap öğrenirlerdi. Yüksek okullarda edebiyat, tarih, doğa bilgileri ve din felsefesi öğretilirdi. (Sönmez vd, 2006)

Hindistan'da kast sistemi vardır. Brahman(Din adamı), kşatriya(asker), vaysiya(esnaf), südra(işçi), parya(köle) olmak üzere beş kast bulunmaktadır. Eğitim her sınıf için ayrı ayrı düzenlenmiştir. Bir kasttan diğerine geçilmemesi temel ilkedir. Yaşamı küçük görme, maddi dünyadan vazgeçme ve tutkulara egemen olma eğitimin temel görevidir(Sönmez vd. 2006). Celkan vd (2006), südraların ve paryaların eğitim hakkı yoktur ve Brahmanlara mahsus yüksek öğretim on iki yıl sürelidir.

Antik Yunan dünyasında eğitim(M.Ö. 800-200) genelde akla, iyiye ve erdeme dayalıydı. Hür vatandaşlar eğitiliyor, köleler, köylü-işçi ve zanaatkâr sınıfının eğitimi söz konusu değildi. Okul sistemleri ilkokullar, ortaokullar, liseler ve yüksek okullar(akademi) olarak kurulmuştur. İlkokullara kız ve erkek çocuklar gidiyor; okuma-yazma, hesap, resim, müzik ve beden eğitimi dersleri alıyorlardı. Ortaokullara (Gramer okulları) 10-12 yaşındaki çocuklar gidebiliyor ve klasik Yunanca öğreniyorlardı. Liseye (gymnasion) ortaokul bitirenler gidebiliyordu. Gramer, retorik ve diyalektik okuyorlardı. Yüksek öğretimde (akademi) ise genel formasyon ve ansiklopedik bilgi veriliyordu. Hürlerin yedi sanatı (gramer, retorik, diyalektik, aritmetik, geometri, astronomi ve müzik) öğretiliyordu. Ayrıca felsefe temel ders olarak ele alınıp yoğun bir felsefe ve mantık eğitimi veriliyordu. (Sönmez vd, 2006)

Antik Yunan ve Roma eğitim sisteminin temelinde insan vardı. Buna karşın ortaçağ Avrupa'sında eğitim Hristiyanlık'ın etkisiyle dinselleştirilmiş, temele insan

değil Tanrı alınmıştır. Okulların büyük çoğunluğu kiliseye bağlanmış olup buradaki öğretici ve yöneticiler papazlardan oluşmaktadır. (Sönmez vd, 2006)

Selçuklu ve Osmanlıda elifba, Kur-an,Hadis,Siyer(peygamberin hayatı), Fıkıh, Kelam, matematik derslerinin okutulduğu ilkokul (mektep hane, dar-ül ilim, sübyan mektebi vb.) vardı. Kuran'a dayalı olan İslami eğitim sistemine göre çocuk hem bu dünyaya hem de öteki dünyaya göre yetiştirilmelidir. İslam'da hem erkek hem de kız çocukları okutulmakta olup eğitim kurumları genellikle camii ve medreselerdi. Medreseler önemli ve gözde eğitim kurumlarıydı. Bunları bitirenler hoca, kadı, olabilirdi. Bu okullarda fıkıh(İslam hukuku), kelam, belagat, mânîa, hesap, hendese (geometri), astronomi, felsefe, tarih, coğrafya, dilbilgisi, hadis ve mantık gibi dersler okutulurdu.(Akt: Sönmez vd, 2006)

Orta çağda İslam Dünyasındaki eğitim Avrupa'daki eğitimden çok ilerdeydi. Nizamiye(Bağdat), İskenderiye(Mısır), Sevilla ve Granada (İspanya) medreseleri dünyanın bilim, sanat ve felsefe merkeziydi. (Sönmez vd, 2006)

Avrupa'da Rönesans ve reform hareketleriyle eğitim tekrar antik Antik Yunan'daki amaçlara dönmeye başlamıştır. Aydınlanma çağı olarak kabul edilen bu yeni dönemde; insan, akıl, pozitif düşünme ve bilim ön plana çıkmıştır. Fransız Devrimi'nden sonra okullar kiliseden ayrılmış; devlete bağlanmıştır. Ulusal bir eğitim anlayışı temel alınmış, okullar Antik Yunan'daki gibi ilk, orta, lise ve üniversite olarak düzenlenmiştir. Dersler fen ve sosyal bilimlerle, güzel sanatlar, felsefe, mantık ve beden eğitimi olarak saptanmış, mesleki ve teknik eğitime önem verilmiş, ekonominin istediği kalifiye elemanlar bu okullarda yetiştirilmiştir. Üniversiteler özgür düşüncenin, bilimsel araştırma ve incelemenin merkezi haline gelmiştir. (Sönmez vd, 2006)

Avrupa Rönesans ve reform hareketleriyle bilimsel, insani, laik ve dünyevi eğitim anlayışına giderken Osmanlıda tam tersi olmuştur. Osmanlıda okullar ve medreseler bozulmuş, cebir, geometri, astronomi, felsefe, mantık gibi derslere müfredatlara gerekli önem ve ağırlık verilmemiştir. Padişah III. Selim ve II. Mahmut

devleti içine düştüğü durumdan kurtarmak için eğitimde bir takım ıslahatlar yapmış ve Avrupa okul sistemlerine benzeyen yeni okullar ilk kez askeri amaçla açılmaya başlanmıştır. Padişah II. Mahmut 1824 yılında ilköğretimi zorunlu hale getirmiş; ancak bu yasa uzun yıllar uygulanamamıştır. Cumhuriyet'in ilanına dek Osmanlıda üç türlü eğitim vardır: medresenin yaptığı geleneksel eğitim, azınlıkların kurdukları okullardaki eğitim, Osmanlının kurduğu batı tarzındaki eğitim. (Sönmez vd, 2006)

29 Ekim 1923'te kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin laik ve sosyal bir hukuk devleti olma özellikleri eğitim sisteminin de çağdaş, laik ve sosyal milli temellere dayanmasını zorunlu kılmıştır (Celkan vd. 2006).

3 Mart 1924 tarih ve 430 sayılı 'Tevhid-i Tedrisat' kanunu ile medreseler kapatılmış ve tüm okullar devlete bağlanmıştır. Okul sistemleri, kreş, anaokulu, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim olarak yeniden düzenlenmiştir. Bugün ülkemizde ilköğretim 8 yıl ve mecburidir.

Türk Eğitim tarihinde yüksek öğrenim kademesinde yapılan reformların ilki 1933 üniversite reformu ile gerçekleşmiştir. Bu tarihte İstanbul Darülfünunu yerine modern bir üniversite kurulmuştur. Reformlar 1947 ve 1961' de devam ettirilmiş ve nihayet 4 Kasım 1981 ve 2547 sayılı kanunla Yüksek Öğretim Kurulu kurulmuş ve üniversitelerde yeni bir yapılandırmaya gidilmiştir (Celkan vd. 2006).

1.3. Türk Eğitim Sistemi

Türkiye'de eğitim; adalet, güvenlik ve sağlık gibi devlete bağlı olup devletin denetimi ve gözetimi altında yapılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilâtı, taşra ve yurtdışı teşkilâtları eğitim hizmetlerinin sunumunda önemli görevler üstlenmektedir. Eğitim hakkı, T.C. Anayasası ile güvence altına alınmış; eğitimin tür ve kademelerini ve işleyişe dönük esaslarını düzenleyen mevzuatla Türk Eğitim Sisteminin bugünkü yapısı kurulmuştur. Türk Millî Eğitim Sisteminin tüm esasları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile belirlenmiştir.

1.3.1 Türk Millî Eğitim Sisteminin Genel Yapısı

Türk Millî Eğitim sistemi, bireylerin eğitim gereksinimlerini karşılayacak şekilde ve bir bütünlük içinde "örgün eğitim" ve "yaygın eğitim" olmak üzere, iki ana bölümden oluşur.

Fidan ve Erden'e (2001) göre örgün eğitim, belli bir yaş grubundaki bireylere, Milli Eğitim'in amaçlarına göre hazırlanmış eğitim programlarıyla okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Okulöncesi öğretim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim örgün öğretim sistemini meydana getirir. Örgün eğitim sisteminde genel, mesleki ve teknik eğitim programları uygulanır. Yaygın eğitim ise, "örgün eğitim sistemine hiç girmemiş bu sistemin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan kişilere ilgi ve gereksinme duydukları alanlarda yapılan eğitimidir" olarak tanımlanmaktadır.

İlköğretim, 6-14 yaş grubundaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsar. İlköğretimin amacı; her Türk çocuğunun iyi birer yurttaş olabilmesi için, gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, millî ahlak anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır. İlköğretim kız ve erkek bütün yurttaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır. İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir.

Ortaöğretim; ilköğretime dayalı, en az dört yıllık genel, meslekî ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Ortaöğretimin amacı; öğrencilere asgarî ortak bir genel kültür vermek, birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yolları aramak, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, hem yükseköğretime hem mesleğe veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Ortaöğretim; Genel ortaöğretim, Meslekî ve Teknik Ortaöğretim olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir ve öğrenciler, istek ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda bu programlardan birine yönelerek yetişme imkânı bulurlar.

Genel ortaöğretimin amacı; öğrencileri ortaöğretim seviyesinde asgari genel kültüre sahip, toplumun sorunlarını tanıyan, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan insanlar olarak yetiştirmek ve yükseköğretime hazırlamaktır. Genel ortaöğretim; Genel Liseler, Anadolu Liseleri, Fen liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri Anadolu Öğretmen Liseleri, Spor Liseleri, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ve Çok Programlı Liselerden oluşmaktadır.

Meslekî ve Teknik ortaöğretim; iş ve meslek alanlarına iş gücü yetiştiren ve öğrencileri yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır. Meslekî ve Teknik Ortaöğretim; Erkek Teknik Öğretim Okulları, Kız Teknik Öğretim Okulları, Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları ve Din Öğretimi Okullarından oluşmaktadır.

Özel öğretim kurumları 625 sayılı kanun doğrultusunda açılmış, her kademe ve türdeki özel okullar, özel dershaneler, özel mesleki ve teknik kurslar, özel motorlu taşıt sürücüleri kursları ile özel öğrenci etüt eğitim merkezlerini kapsamaktadır. Özel öğretim kurumları faaliyetlerini, Milli Eğitim Bakanlığı'nın gözetim ve denetiminde sürdürmektedir.

Yapılan araştırmalar sonucunda özel dershanelerin doğmasına neden olan en önemli faktörlerden birinin üniversite giriş sınavı olduğu anlaşılmaktadır.. Ülkemizde üniversite giriş sınavı ÖSYM tarafından yapılmaktadır. Bu araştırmanın sonuçlarının ne anlama geldiği okuyucu tarafından açık bir şekilde anlaşılmayabilir. Bu nedenle ÖSYM hakkında bilgi verelim.

1.3.2. ÖSYM

Ülkemizde Yükseköğretime başlamanın önkoşulu bir liseden mezun olmak ve üniversiteye giriş sınavında başarı elde etmektir. Ülkemizde üniversiteye giriş sınavı ÖSYM (Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi) tarafından merkezi bir sınav olarak yapılmaktadır. Ortaöğretim programını hazırlayan kurum ile üniversiteye giriş sınavını hazırlayan kurum birbirinden bağımsızdır.

Türkiye’de yükseköğretime öğrenci seçme işlemi, 1925 yılında kurulan bugünkü Ankara Üniversitesi’ne bağlı Hukuk Fakültesi olan ilk Hukuk

Mektebi'nden, hatta kökleri çok eskilere dayanan İstanbul Darülfünun'un kuruluşundan günümüze kadar, anlayış olarak çok fazla da değişmeyen belirli bir yapı üzerinde gelişerek gelmiştir (Kutlu, 2002).

Çeşitli yükseköğretim kurumlarının kendi başlarına seçme sınavı yapması adayların birçok kez sınava girmeleri ve böyle bir uygulamanın yol açtığı ekonomik kayıplar, uygulanan sınavların güçlük, güvenilirlik ve değerlendirme bakımından birtakım sorunları da peşinden getirmiştir. Yükseköğretim kurumlarına öğrenci alınmasında karşılaşılan sorunları çözmek amacıyla 1960'lardan itibaren çeşitli önlemler ve yeni düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır (Payaslıoğlu, 1985).

1.3.2.1. Yasal Dayanaklar

ÖSYM, 19 Kasım 1974 tarihinde, Üniversitelerarası Kurul tarafından, 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 52. Maddesine göre, "Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)" adıyla kurulmuştur. 1981 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Yükseköğretim Kuruluna (YÖK) bağlanarak "Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)" adını almıştır.

ÖSYM'nin görevleri 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10. maddesinde belirtilmiştir (www.osym.gov.tr).

1.3.2.2. Üniversite Giriş Sisteminin Tarihsel Gelişimi

Cumhuriyet döneminde, 1960'lı yıllara gelinceye kadar lise mezunları az olduğundan pek çok fakülte, başvuran bu mezunları sınavsız kabul etmiştir. Kontenjanlarını aşan bir taleple karşılaşan fakülteler seçme işini, genellikle şu yolların birini izleyerek yapmıştır:

a. Başvuru sırasını dikkate alma ve ihtiyaç kadar adayı kabul ettikten sonra kayıtları durdurma,

b. Fakültede verilen eğitimin niteliğini dikkate alarak liselerin fen ya da edebiyat kolu mezunlarını kabul etme,

c. Başvuranları lise bitirme derecesine göre sıralayarak bu sıraya göre öğrenci alma.

Lise mezunlarının artması ve lise dengi okul mezunlarına da yükseköğretime başvurma hakkı verilmesiyle, yukarıda özetlenen öğrenci seçme yöntemleri ihtiyaca cevap veremez duruma gelmiş; fakülteler kendi amaçlarına uygun giriş sınavları düzenlemeye başlamıştır. Bu son durumda öğrenciler, sınavlara katılabilmek için ülke içerisinde şehirden şehre koşuşturmak zorunda kalmışlar; aynı gün ve saatlere rastlayabilen sınavlardan birine katılıp diğerine katılamama durumlarıyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu durum, adaylar ve velileri arasında önemli yakınmalara yol açmıştır.

1960'lı yıllarda, önce bazı üniversiteler kendileri için giriş sınavları düzenlemeye başlamış; sonra bazı üniversiteler bu amaçla birlikte hareket etme yoluna gitmişlerdir. Aday sayısındaki artış, sınavlarda çok sorulu ve objektif tip testlerin hazırlanmasını, başvurma, puanlama, seçme ve yerleştirme, sonuçları bildirme gibi işlemlerde bilgi işlem yöntem ve araçlarından yararlanılmasını gerektirmiştir.

1974 yılında, Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasını uygun bulmuş ve 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 52. Maddesine dayanarak 19 Kasım 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini (ÜSYM) kurmuştur. Üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri, 1981 yılına kadar bu merkez tarafından yürütülmüştür.

1981 yılında, Merkez, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10. ve 45. maddeleriyle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı ile Yükseköğretim Kurulunun bir alt kuruluşu haline getirilmiştir.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı, 1974 ve 1975 yıllarında aynı gün sabah ve öğleden sonra birer olmak üzere iki oturumda, 1976-1980 yıllarında aynı günde ve bir oturumda uygulanmış; 1981 yılından itibaren iki basamaklı bir sınav haline getirilmiştir. İki basamaklı sınav sisteminde ilk basamağı oluşturan Öğrenci

Seçme Sınavı (ÖSS) nisan, ikinci basamağı oluşturan Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) ise haziran ayı içinde uygulanmıştır.

1974 yılından itibaren adaylardan yükseköğretim programlarına ilişkin tercihleri de toplanmış ve adaylar puanlarına ve tercihlerine göre yükseköğretim programlarına merkezi olarak yerleştirilmiştir. 1982 yılından itibaren de ortaöğretim kurumlarından adayların diploma notları toplanmaya başlanmış ve bu notlar Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP) adı altında belli ağırlıklarla sınav puanlarına katılmıştır.

1987 yılından itibaren, yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini belli alanlarda toplayan adaylara, sınavda belli testleri cevaplama, diğerlerini cevaplamama olanağı tanınmıştır.

1999 yılında iki basamaklı sınavın ikinci basamağı kaldırılmış, sınav ÖSS adı altında tek basamaklı bir sınav haline getirilmiştir. Aynı yıl ayrıca ortaöğretimdeki alanlardan mezun olanların aynı alandaki yükseköğretim programlarına yerleştirilmelerinde OBP'nin daha yüksek bir katsayı ile çarpılması uygulamasına da geçilmiştir.

1999 yılındaki değişiklikte önceki yıllarda uygulanan ÖSS'de herhangi bir değişiklik yapılmamış, sınavda sorulara temel teşkil eden bilgilerde temel eğitim müfredatının üstüne çıkılmamıştır. 2006-ÖSS'de yapılan değişiklikle sınavın bir basamakta uygulanmasına devam edilmiş, ancak soruların bir kısmı önceki yıllarda olduğu gibi ÖSS tipinde sorulmuş, bir kısmı ise tüm lise müfredatı göz önünde tutularak hazırlanmıştır.

2010 yılında üniversiteye giriş sistemi iki basamaklı hale gelecektir. İlk basamak Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) adıyla nisan ayının ilk haftasında yapılacaktır. Bu sınavda soru kitapçığı ve cevap kitapçığı tek olacaktır. Bu sınavdaki Türkçe testinde 40 soru, Temel Matematik testinde 40 Soru, Sosyal Bilimler testinde 40 Soru, Fen Bilimleri testinde 40 Soru sorulacak ve sınav süresi 160 dakika olacaktır. Bu testlerin niteliği ortak müfredata dayalı testler yani 2009-ÖSS'deki ilk 4 test ile aynı niteliklere sahip olacaktır.

İkinci aşama Lisans Yerleştirme Sınavları (LYS) haziran ayının ikinci yarısında yapılacaktır. Bu sınavlar beş farklı oturumda yapılacaktır. Bu sınavlar;

1. LYS1(Matematik Sınavı)

Matematik testinde 50 soru, 75 dakika, Geometri testinde 30 soru (22 Geometri ve 8 Analitik geometri), 45 dakika olmak üzere toplam 80 soru ve süre 120 dakika olacaktır. Matematik ve Geometri testleri için ayrı soru kitapçıkları kullanılacak, cevap kâğıdı iki test için ortak olacaktır.

2. LYS2(Fen Bilimleri Sınavı)

Fizik testinde 30 soru, 45 dakika, Kimya testinde 30 soru, 45 dakika, Biyoloji testinde 30 soru, 45 dakika olmak üzere toplam 90 soru, 135 dakika olacaktır. Fizik, Kimya ve Biyoloji testleri için ayrı soru kitapçıkları kullanılacak, cevap kâğıdı üç test için ortak olacaktır.

3.LYS3(Edebiyat, Coğrafya Sınavı)

Türk Dili ve Edebiyatı testinde 56 soru, 85 dakika, Coğrafya-1 testinde 24 soru, 35 dakika, toplam 80 soru, 120 dakika olacaktır. Türk Dili ve Edebiyatı testi ile Coğrafya-1 testi için ayrı soru kitapçıkları kullanılacak, cevap kâğıdı iki test için ortak olacaktır.

4.LYS4(Sosyal Bilimler Sınavı)

Tarih testinde 44 soru 65 dakika, Coğrafya-2 testinde 16 soru 25 dakika, Felsefe Grubu testinde 30 soru (10 Psikoloji, 10 Sosyoloji, 10 Mantık) 45 dakika toplam 90 soru, 135 dakika olacaktır. Tarih, Coğrafya-2 ve Felsefe Grubu testleri için ayrı soru kitapçıkları kullanılacak, cevap kâğıdı üç test için ortak olacaktır.

5. *LYS5(Yabancı Dil Sınavı)*

Yabancı Dil testi 80 soru 120 dakika olacaktır.Yabancı Dil testi İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinde hazırlanacaktır.Yabancı Dil testi için tek soru kitapçığı ve tek cevap kağıdı kullanılacaktır.

1.4. Dünyada Dershanecilik

Japonya, Yunanistan, Türkiye, Güney Kore, Avustralya gibi ülkelerde özel dershaneler daha yaygındır. Rekabete dayalı üniversite sınav sisteminin olduğu Fransa, İspanya, İtalya, Portekiz gibi ülkelerde de özel dersane türü kurumlar vardır. Bunun dışında daha fazla bilgi sahibi olmadığımız pek çok ülkede özel dersane türü kurumlar bulunmaktadır (Arıkan, 2005).

1.4.1. Japonya’da Dershanecilik

Japonya'da özel dershaneler okul saatleri dışında öğrencilerin devam ettikleri “Özel Eğitimli Okullar” genel adı ile bilinmektedir. Bunlar da iki ana gruba ayrılmaktadır:

1.Özel Eğitimli Okullar Endüstrisi (JUKO)

Genelde bu kurumlara ilk ve ortaokul öğrencileri (zorunlu eğitim öğrencileri) devam etmektedir. Jukolar, öğrencileri genel olarak liselere giriş için il düzeyinde yapılmakta olan Akademik Başarı Sınavı'na hazırlamaktadır.

2.Gram Okulları (YOBİKO)

Yobikolar ağırlıklı olarak, üniversiteye hazırlık kurslarıdır. Kısaca JUKO ve YOBİKO şeklinde adlandırılan özel dershaneler, Japonya'da çok yaygın eğitim kurumlarıdır. Görevleri yalnızca lise giriş ve üniversite giriş sınavlarına öğrenci hazırlamak ile de sınırlı değildir. Genel olarak Özel Eğitimli Okullar (Juko ve Yobiko) aşağıdaki alanlarda faaliyet göstermektedir:

a. Lise giriş sınavlarına hazırlama

- b.** Üniversite giriş sınavlarına hazırlama
- c.** Yetiştirme kursları
- d.** Seviye belirleme (hensachi)
- e.** Eğitim danışmanlığı (rehberlik hizmetleri)
- f.** Uydu yoluyla öğretim
- g.** Eğitim araştırmaları
- h.** Eğitim yayınları
- i.** Pedagojik formasyon dersleri

Görüldüğü gibi Japonya'da özel dershaneler çok yaygın bir faaliyet alanı içindedirler. Buna karşılık açılış ve işleyişlerine Japon Eğitim Bilim ve Kültür Bakanlığı (MONBOSHÖ) karışmamaktadır. Herhangi bir ticaret şirketi gibi açılmakta ve eğitim işi yaptıkları için de, hiç vergi vermemektedirler.(Öz-De-Bir,2005)

1.4.2. Yunanistan'da Dershanecilik

Yunan eğitim sisteminde önceleri "evde eğitim" veren kişi "Dershane Öğretmeni" olarak adlandırılmıştır. Henüz organize olmuş okul sistemi yokken, birçok yerde olduğu gibi Yunanistan'da da bire bir öğretim faaliyetleri olmuştur.

Ülkemizde de bugün "özel ders" olarak adlandırılan bu olgunun, Yunan eğitim sisteminde daha derin kökleri vardır. Bu bağlamda Yunanlılar, Büyük İskender'e eğitim veren Aristoteles'i ilk derslane öğretmeni olarak görürler. M.Ö. 5. yüzyılda Yunanistan'da sofistler kent kent dolaşarak paralı ders verirdi. Sokrates paralı ders verdikleri için bunlara kızardı. Ama o dönemlerde sofistler aracılığı ile felsefe ve bilim yaygınlaştırılmıştır. Görecelilik savunulmuş, dogmatizme ilk tepki Sofistlerce verilmiştir.

Yunan eğitim sisteminde henüz "dershane" kavramı yokken "evde eğitim" kavramı kullanılmıştır. Yunan eğitim sistemi tarihinde 19. yüzyıldan itibaren, Matematik araştırma seminerleri ile ilk kez bugünkü anlamda derslane kavramı

kullanılmaya başlanmıştır. 1. Dünya Savaşı öncesi, Atina Üniversitesi'nde, öğretmenlerin verdiği araştırma seminerleri "Yüksek Dershaneler" olarak adlandırılmıştır. 1903 yılında hükümet değişimi sonucunda görevinden alınan Atina Üniversitesi Matematik Doktoru Panagiotis Zervos, 1905 yılında geçimini sağlamak için Matematik Dershanesi kurmuş ve itibarını kazandığı 1923 yılına kadar, özel dershanesinde ders vermeye devam etmiştir. O tarihlerde dersanelerde okul dersleri için takviye dersleri verilmiştir.

Yunanistan'da, Türkiye'deki özel dersanelere benzeyen 4 kurum tipi var:

- a. Ortaöğretime hizmet veren özel dersaneler
- b. Yabancı Dil merkezleri
- c. Atölyeler (Serbest Eğitim Kurumları)
- d. Yükseköğretime hizmet veren özel dersaneler

Ortaöğretime hizmet veren özel dersaneler; ülkemizdeki özel dersanelere çok benzemektedir ve sayıları 3 bin dolayındadır. Yabancı Dil Dersaneleri ya da Yabancı Dil Merkezleri ise çok daha yaygın olup, sayıları 8 bin dolayındadır. Ayrıca izne bağlı olmadan açılan meslek kursları şeklindeki kurumlara da atölyeler denmektedir. Yükseköğretim Dersaneleri, yalnız yüksek öğretim öğrencilerine hizmet vermektedir (Öz-De-Bir,2005).

1.4.3. İngiltere’de Dersanecilik

İngiltere’de Türkiye’deki özel dersaneler tanımında ve kavramında dersaneler bulunmamaktadır. Bu anlamda sadece, ülke çapında yayılmış dil öğretimi veren ve British Council tarafından tanınan dersaneler vardır ve paralıdır. İlk ve orta öğretim kurumlarında öğretim programlarına dayalı derslerin takviyesi ve zenginleştirilmesi amacı ile sınıf öğretimi dışında kurslar verilmektedir ancak paralı değildir (Bekleyiş,2007).

1.4.4. Almanya’da Dershanecilik

Özellikle ilkokul ve ortaokullarda her ilçenin kendi bünyesinde öğrencilere yardım kursları bulunmaktadır. Bu kursların parasal yönü belediyeler tarafından belirlenir. Özel dershanelerin istatistikî çalışması yapılmadığından sayıları belli değildir. Bazı dershaneler kiliselere ya da sivil toplum kuruluşlarına bağlıdır ve yardım amaçlıdır. Şehir belediyelerinden ve eğitim müdürlüklerinden mali destek almaktadırlar (Bekleyiş,2007).

1.4.5. İtalya’da Dershanecilik

İtalya’da orta öğretimin son 3 yılı öğrenciler orta öğretim bitirme sınavlarına girmek zorundadırlar. Öğrenciler bu sınava hazırlanırken okul dışı öğretmen ve kurumlardan yardım alırlar (Arıkan, 2005).

1.5. Türkiye ‘de Özel Dershanelerin Tarihsel Gelişimi

İnsanların öğrenme ihtiyacı, insanlık tarihi kadar eskidir. Eski çağlarda örgütlü bir öğretim sistemi olmadığından ilk öğrenmeler birebir yöntemi ile gerçekleşmiştir. Daha sonra da öğreticinin tek, öğrenenlerin birden fazla olması ile örgütlü öğretim sistemine (okullaşmaya) gidilmiştir.

İnsanların daha çok öğrenme isteği duyması ise okul sistemi dışında ücretle ders alma ‘*özel ders*’ ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Özellikle bazı sanat dallarında (müzik, resim gibi) eskiden beri tanınmış isimlerden özel ders almak bir ayrıcalık olarak görülmüştür. Okul yolu ile öğrenme sistemi geliştikten sonra daha çok öğrenme, daha iyi öğrenme isteği ile beraber, ücretle ders alma ihtiyacı devam etmiştir. Bununla da ücretli (paralı) öğretim yapan kurumlar, Türkiye’deki adıyla ‘*Özel Öğretim Kurumları*’ doğmuştur.

Resmi belgelere göre özel öğretime ilk kez 1856 Islahat Fermanı’nda yer verilmiştir. 1869 yılında yayınlanan ‘*Maarifi Umumiye Nizamnamesi*’nde özel

öğretimin (özellikle yabancı özel okullar ve azınlık okulları) daha geniş bir düzenlemesi yapılmıştır. 1876 yılında Kanuni Esasi' nin (ilk anayasa) 15. maddesinde ‘ Öğretim işini herkes özgürce yapabilir, belirli bir kanuna uymak şartıyla her Osmanlı genel ve özel öğretim yapmaya izinlidir.’ denilmektedir.

Özel dershaneleri Türk Milli Eğitim Sistemi'ne ilk defa 20 Ağustos 1915 tarihli 1331 sayılı Mekatib-i Hususiye Talimatnamesi'nde açıkça görmek mümkündür. Adı geçen talimatnamenin 1. maddesinin 2. paragrafında “... bir veya birkaç fen, lisan ve sanat öğretimine mahsus olarak açılan özel dershaneler de özel okullardan sayılır” denmektedir (Koçer, 1991).

Özel öğretim kurumlarının ilk yasal dayanağını teşkil eden, 08.06.1965 tarih ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu çıkıncaya kadar, bu kurumların kuruluş, işleyiş ve denetimini düzenleyen Hususi Mektepler Talimatnamesi'nin yayınlandığı Cumhuriyet öncesi dönemde; bugünkü gibi öğrencileri yetiştirmeye ve onları sınavlara hazırlamaya yönelik olmasa da yetişkinlere, fen, lisan ve sanat alanında kurslar düzenleyen dershanelerin bulunduğu anlaşılmaktadır (Duman, 1984).

Başlangıçta yetişkinler için dil, sanat, ticaret ve ev ekonomisi alanlarında kurslar düzenleyen özel dershaneler, 1930'lerden sonra öğrenci yetiştirmeye yönelik kurslar da düzenlemişlerdir. 1950'lerden sonra, eğitim sisteminin her kademesinde giderek artan öğrenci sayısı ile dengeli biçimde okul ve öğretmen sayısının artırılmayışı eğitimin niteliğini olumsuz yönde etkileyen unsurlardan biri olarak ortaya çıkınca, talebin çok artması üzerine özel dershaneler artık tümüyle öğrencileri yetiştirme çalışmalarına yönelmişlerdir (Akyüz, 2009).

12 Eylül 1980 ihtilalinden sonra özel dershanelerin kapatılması gündeme gelmiştir. 1981 Hükümet programı, ‘eğitimde fırsat eşitliğini bozdukları’ gerekçesiyle uzun dönemde özel dershaneleri kapatmayı ilke edinmiş ve 16.06.1983 tarihli ve 2843 sayılı kanun, özel dershanelerin 01.08.1984'te kapatılacağını öngörmüştür (Akyüz, 2009).

Danışma Meclisi 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları kanunda değişikliklere gitmek ve kanuna geçici madde eklemek için 12 Mayıs 1983 günü toplanmıştır. Danışma meclisinde yapılan konuşmalardan bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

Evliya PARLAK: *Sayın Başkan, Yüce Meclisin Saygıdeğer Üyeleri;*

Görüşmeye başladığımız Kanun Tasarısı, Kamuoyunda çok büyük bir ilgi ile izlenmesi sağlanan bir Tasarı haline gelmiştir. Kanunun ismine baktığımızda ‘625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bir, İki Geçici Madde İlavesi’ şeklinde olmasına karşın, kamuoyunda özel dershanelerle ilgili Kanun Tasarısı haline gelmiştir ve benden önce konuşan değerli arkadaşımın da buyurdıkları gibi, Komisyonumuzun da bu Tasarıyı, özellikle bu ana noktası üzerinden ele almış ve ‘ Özel Dershaneler kapansın mı, kapanmasın mı?’ tartışması içerisinde Tasarıyı yüksek huzurunuzda getirmiştir.

Değerli arkadaşlar;

Türkiye’imizde mevcut olan eğitimdeki eşitsizlik; özellikle fırsat eşitsizliği yıllarca ticari alana kaymış ve özel dershaneler ülke düzeyinde 50 ilin üstünde, sayısı 200’ü aşan bir rakama ulaşacak şekilde yaygınlaşmıştır

Şimdi, bu alanda özellikle bütün arkadaşlarımız dolaplarına atılan bildiriden birkaç tanesini iki üç pasajını yüksek takdirlerinize sunacağım.

Birisinde şu ifade ediliyor; ‘Eğer özel dershaneler kapatılırsa, birden bire çok büyük bir boşluk meydana gelecektir. Milli Eğitim Bakanlığının bu boşluğu doldurması mümkün değildir. Nitekim iki yıldır Bakanlığın kendi bünyesinde uygulamaya çalıştığı kurslar, Tam bir fiyaskoyla sona ermiştir.’ Dikkat edin arkadaşlar, hangi incelemeden sonra bu kanaate varmışlardır? Hükümetin 12 Eylül’ den sonra icra ettiği hiçbir faaliyet bugüne kadar fiyaskoyla sona ermemiştir, ermemesi için de her türlü tedbir alınmıştır.

Arkadaşlar;

Geçen sene üniversite sınavları sonucunda, ülkemizde üniversiteye öğrenci sokma oranında il olarak birinciliği Kastamonu ili almıştır ve bu ilde hiçbir özel dersane yoktur.

Bu yıl üniversite sınavlarının birinci basamağında üçüncü olan öğrenci, basında aldığımız bilgiye göre hiçbir kursa devam etmemiştir.

Yine bu yıl Anadolu Liseleri sınavlarının Birinci basamağında illerin sıralaması yapılırken, İstanbul'un yanında Muş ikincilik almıştır.

Fen lisesi sınavlarının birinci basamağında birinci olan öğrenci hiçbir özel dershaneye devam etmemiştir. Yine Fen Lisesi sınavlarının birinci basamağında Mardin ili birincilik almıştır.

Bütün bu örnekler Milli Eğitim Bakanlığının aldığı tedbirler doğrultusunda, özel dershaneler olmadan da Türk Milli Eğitiminin daha canlı, geleceğe güven verici bir şekilde yürütülebileceğini kanıtlayan örneklerdir.

Şimdi, bunun okullardaki etkinliğini arz etmek istiyorum. Kendi bildirimlerinde de ifade edildiği gibi özel dershaneler, Milli Eğitim Bakanlığının okullarında en başarılı öğretmeni alma durumundadır; bu bir gerçek bunu kimse inkâr edemez. Çünkü, bu bir ekonomik meseledir. Devletin bir bütçesi vardır ve bütçe oranında, eğitimi her düzeyde, her seviyede, her kitleye ve her yerleşim merkezine götürmek durumundadır ve bunu ticari meta olarak kullanmamaktadır, toplumun tümüne bu hizmeti götürmek durumundadır.

Atalay PEKÖZ: ... Hepimiz veli olarak, baba olarak yaşadık biliyoruz; özel dershaneler, ikmale kalmış talebeleri ikmal imtihanlarına hazırlamaktadır. Belge almış talebeleri müteakip bir imtihan safhasına hazırlamaktadır. Çeşitli yabancı okullara hazırlık yapmaktadır, üniversite giriş imtihanına hazırlamaktadır.

Şimdi ülkemizde büyük bir eğitim sorunu olduğu ortada. Eğitim müesseselerine imtihan kazanarak girmek gerçekten müşküldür. Ne yapması lazım öğrencinin? Mutlaka ve mutlaka kendi kendisini yetiştirmesi lazımdır. İlk evvela akla gelen bu. Bu kâfi gelmezse, kendi çabasıyla, hedef aldığı bir okula girmeyi başaramayacak bir durumda ise evvele bir veli olarak babası, annesi hariçten ders aldirmek ihtiyacını duyacaktır. Bugün 1 saatlik ders ücretinin (Yine nefsimizde yaşadık biliyoruz.) 1500-2000 lira olduğu bir ortamda, çocuğunu ülkeye faydalı bir eleman olarak yetiştirmek için hazırlamak isteyen veli bu parayı veremez. 1 saatlik ders için 1500-2000 lira ödemek mecburiyetinde kalmak ağır bir yükür....

Bir istihdam sorunu ortadadır. Bugün verilen bilgilere göre, yurt çapında 200'ü aşkın özel dershanelerde adedi 15000'e varan personel istihdam edilmektedir. Bu, aynı miktarda aileyi ifade etmektedir....

Bütün bu esaslardan, kısaca arz ettiğim noktalardan hareket edildiği takdirde Özel dershaneler ülkemizde faydalıdır. İyi öğrenci yetiştirmek, imkânını sağlamaktadır ve bu imkân en asgari bir fedakârlıkla ortaya getirmektedir.

Nermin ÖZTUŞ: ... Öğrencilerin Üniversitelere ve yüksekokullara girişlerinde uygulanan sistem ile yabancı dilde öğretim yapan orta dereceli okullara ve fen lisesine girişte uygulanan sınav tekniklerinin yıl içerisinde uygulanan sınav teknikleriyle aynı olmaması öğrencileri bu yolla (özel dershanelere giderek) sınava hazırlanmaya zorlamaktadır.

Akif ERGİNAY:... Aslında dershaneler, gayet tabi milli eğitim politikamızın, liselerin kâfi derecede eğitim yapmamasının bir sonucu olarak üniversiteye giriş imtihanları bakımından ortaya çıkan bir zaruretti. Fakat dershanelerin ne derece suiistimal edildiği ortadadır....

Aydemir AŞKIN:... Bugün Türkiye’de eğitim ihtiyacı üniversiteye girmek için bugün verilen ortalama eğitim düzeyinin çok daha üstünde eğitime ihtiyaç olduğu açık. O halde bu ihtiyaç meydana olduğu sürece, bunun yerine getirilecek olan fonksiyonlar doğal olarak ortaya çıkacaktır... (TBMM, 1983).

Danışma Meclisi tutanakları incelendiğinde Danışma Meclisinin bazı üyeleri, dershanelerin ülkedeki fırsat eşitsizliğini körükleyip eğitimi ticari bir meta haline getirdiğini, devlet okullarındaki kaliteli öğretmen kadrosunu kendi bünyelerine çekerek devlet okullarındaki yapıyı zayıflattıklarını; eğitim sistemimizdeki fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırmak ve eğitimi ticari bir meta olmaktan çıkarmak için özel dershanelerin kapatılmasının gerekliliğini söylemektedirler. Danışma Meclisinin bazı üyeleri ise dershanelerin ülkemizdeki eğitime katkıda bulunduklarını, okullarda uygulanan sınav tekniklerinin üniversite giriş sınavı tekniğinden farklı ve uzak olması sebebiyle bu farklılıktan kaynaklanan zorlukları aşmada öğrenciye yardımcı olduklarını, ikmale kalan ya da ders takviyesine ihtiyacı olan öğrencilere daha az maliyet ile takviye kursları verdiklerini ifade etmişlerdir. Özel dershanelerin kapatılması durumunda bu ihtiyacın özel derslerle daha pahalıya mal olacağını ve

asıl olarak fırsat eşitsizliğinin bu sebepten çıkacağını söylemişlerdir. Özel dershanelerin kapatılması durumunda ortaya çok büyük bir istihdam sorununun da çıkacağı ifade edilmiştir.

11 Temmuz 1984 tarihli ve 3035 sayılı kanunun kabul edilmesiyle özel dershanelerin varlıklarını sürdürmesine ve yenilerinin açılmasına izin verilmiştir (Akyüz, 2009). Bundan sonra dersane sayısında önemli bir artış gerçekleşmiş, 1982 yılında 174 olan özel dersane sayısı günümüzde Milli Eğitim Bakanlığı'nın verilerine göre 4200'ü aşmıştır (www.meb.gov.tr).

1980-1984 yılları arasında dershanelerin kapatılması ile ilgili yapılan tartışmalarda 1982 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından DPT' ye sunulan raporda özel dershanelerle ilgili şu görüşlere yer verilmiştir (Akt: Duman ve Avcı, 1990):

- Özel dershaneler genellikle büyük şehirlerde açılarak, dersane bulunmayan yerleşim biriminde oturanlar bu kurumlardan yararlanamamakta, bu durum fırsat eşitsizliğine neden olmaktadır.
- Özel dershaneler eğitim ve öğretimi ticaret metası haline getirmişlerdir.
- Özel dershaneler devlet okullarındaki tecrübeli öğretmenleri yüksek ücret ödeyerek kendilerine çekerek eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.
- Özel dershaneler, okul programlarını uygulamak zorunda olduklarından okullarımızca üstlenilmesi gereken görevleri yerine getiren ticari kuruluşlardır.
- Özel dershaneler öğrencileri, sınavlardaki başarılarının kendilerinde olduğuna inandırarak, öğrencilerin okul ve öğretmenden soğumalarına neden olmaktadır.
- Özel dershanelerde öğrencilere bilgi kazandırmaktan çok, okulda kazanılmış bilgiyi belli bir tekniğe göre uygulama yolları öğretilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığının yukarıda belirtilen raporunda özel dershanelerin kapatılmasıyla ortaya çıkabilecek olumsuz durumlar aşağıda kısaca belirtilmektedir (Akt: Duman, 1984):

- Özel dershaneler kapatılınca, özel dersler kaçak olarak evlerde veya bürolarda yüksek ücretlerle devam edecektir. Şu anda orta tabakanın da yararlanabildiği bu hizmetin küçük bir azınlığın tekeline girmesine neden olacaktır.

- Devletin vergi kaybına neden olacaktır.

- Ülkemizde, gerek resmi gerek özel birtakım ayrıcalıklı okulların olduğu gerçektir. Normal devlet okullarındaki bu boşluk bir ölçüde dershanelerde giderilmekte iken, ayrıcalıklı okullarda eğitim gören çocukların lehine daha da bozulacaktır.

- Özel dershanelerin yerine geçecek olan okullarda açılacak kurslarda görev alacak öğretmenler öğrencinin okulundaki öğretmenlerden oluşacaktır. Bu öğretmenler bilimsel yöntem ve sınav teknikleri açısından yeterli bilgi ile donatılmadığı sürece kursta işlenecek konular sınıfta öğretilenlerin tekrarından başka bir şey olmayacaktır.

- Özel dershanelerde çalışmakta olan personelin yeni istihdam alanları öngörülmediği takdirde dershanelerin kapatılması durumunda küçük çapta da olsa işsizlik sorunu olabilir.

Özel dershane temsilcileri 1982 yılında DPT'ye sundukları “Özel Dershanelerin Eğitim Sistemindeki Yeri” adlı raporda yukarıda belirtilen maddelerin tersine, özel dershanelerin yasal bir kurum olduklarını, eğitimde fırsat eşitsizliği yaratmadığını tersine fırsat eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunduklarını ifade etmişlerdir. Bununla ilgili olarak;

- Özel dershaneler büyük illerde toplanmayıp 51 il'e dağıtılmıştır.

- Fakir öğrencilerin bir kısmı kontenjandan yararlanarak dershanelerde parasız eğitim almaktadır.

- Özel dershaneler ödedikleri vergi ve çalıştırdıkları personel vasıtasıyla hazineye ve devletin istihdam politikasına katkıda bulunmaktadır.

- Özel dershanelerin kapatılması çok pahalı özel ders piyasasının doğmasına sebep olacak ve denetleme imkânının zor olması sebebiyle özel ders verenlerin vergi dışı kaynakları artacaktır.

- Üniversite sınavını kazanamayan ve okullarda beklemeye kalan öğrenciler kahve köşelerinden ve sokağın kötü etkilerinden kurtulmaktadır gibi görüşlerini bildirmişlerdir (Akt: Duman, 1984).

Özsoy'un 2003 yılında yapmış olduğu "Özel Öğretim Kurumları Olarak Dershaneler ve Sorunları (Denizli İli Uygulaması)" araştırmasında özel dershanelerin eğitimdeki yerini ve karşılaştıkları sorunları tespit etmeye çalışmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre; Türkiye'de özel dershanelerin, lisede verilen eğitim-öğretimin üniversite sınavını kazandırmada yeterli olmadığı için ortaya çıktığı özel dershanelerin eğitimde fırsat eşitsizliğini gidermeye çalıştıkları, oluşturdukları ekonomik hareketlilik, yapmış oldukları kültürel etkinlikler açısından eğitim sistemi içerisinde önemli bir yere sahip olduğu görülmüştür. Özel dershanelerin sorunlarının temelinde; resmi ve özel kurum, kuruluş ve kişilere tam olarak kendilerini kabul ettirememiş olmaları ve kanunlarla belirlenen idari mevzuattan ve rekabet koşullarından kaynaklanan sorunlarının olduğu görülmüştür. Ayrıca veliler tarafından öğrencilerin takipsiz bırakılması ve ücret ödemelerinin geciktirilmesi gibi durumlar dershaneler tarafından sorun olarak görülmektedir(Özsoy, 2003).

Coşkun'un 2005 yılında yapmış olduğu "Özel Dershanelerin Ortaöğretimde Verimliliğe ve İstihdama Etkisi" araştırmasında her yıl milyonlarca öğrencinin devam ettiği ve ekonomik açıdan önemli bir kaynağın harcandığı özel dershanelerin, eğitim sistemi içerisindeki yerinin ne olduğu, ortaya çıkmalarındaki ve yaygınlaşmalarındaki nedenler ile istihdama ve ortaöğretimdeki verimliliğe etkisini incelemeye çalışmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre; Özel sektörün giderek daha fazla yaygınlaştığı bu yeni dönemde, eğitim kurumları da bu değişimden etkilenmiştir. Dolayısıyla özel dershanelerin, Türk Eğitim Sistemi'nin yaşadığı değişimlere paralel olarak değiştiği ve geliştiği görülmüştür. Bugün 81 il ve birçok ilçede faaliyet gösteren özel dershanelerin yaygınlaşmalarının nedenleri şu şekilde özetlenmiştir:

- Türkiye'de okullaşma oranının düşük olması ve buna bağlı olarak ortaya çıkan sorunlar.

- Eğitim imkânları bakımından bölgeler arasında yaşanan farklılıklar.

— Okullarda uygulanan sınav şekli ve içeriğiyle, yükseköğretime girişte uygulanan sınavın benzer olmaması.

— Öğretmen sayısında ve niteliğinde yaşanan sıkıntılar.

— Farklı programlardan mezun olan öğrencilerin, aynı sınava tabi tutulmaları.

— Yükseköğretim kurumlarında kontenjan sıkıntısının yaşanması.

— Eğitim kurumlarının, işlevlerini yerine getirmede yaşadıkları sıkıntılar.

Özellikle ortaöğretimde yaşanan sıkıntılar özel dershanelerin yaygınlaşmasında etkili olmuştur. Artan yükseköğretim talebi karşısında, ÖSS'nin temel işlevi yeterlilik ve beceriyi ölçmekten ziyade, adayları eleyici nitelikte bir yapıya dönüşmüştür. Bunun sonucunda yarışmacı karakteri ağır basan bir sınav yapısı ortaya çıkmıştır. Sınavın eleyici yapıda olması, yükseköğretimden faydalanma arzusundaki ailelerde ve öğrencilerde ne pahasına olursa olsun bu imkândan yararlanma çabasını doğurmuştur. Sınav başarısı yüksek okulların saygınlığının artması, bu okullara girişi önemli hale getirmiş, bunun sonucunda OKS önem kazanmıştır. Günümüzde özel dershaneler sadece ortaöğretim kademesindeki öğrencilere değil ilköğretim, ortaöğretim ve mezun grupta yer alan tüm öğrencilere hizmet vermektedir. Özellikle son yıllarda yükseköğretime olan talep artışı ile arzı arasında sağlıklı bir denge kurulamamış ve günümüzde üniversite giriş sistemi tıkanma noktasına gelmiştir. Bu talep fazlalığı, ortaöğretim kurumları arasında hiyerarşik bir yapının doğmasına yol açmıştır. Tüm bunların sonucunda dershane sektörü giderek büyümüş, etkinleşmiş ve resmi eğitime destek olan bir sistem haline dönüştüğü tespit edilmiştir.(Coşkun, 2005).

1.5.1. Türkiye'deki Özel Dershanelerin Öğretim Şekli

Özel dershanelerde yapılan öğretim etkinlikleri, ara sınıf okul takviye kursları ve üniversiteye giriş sınavlarına hazırlık kursları olmak üzere iki farklı kategoride değerlendirilmelidir. Ara sınıf takviye kursları aslında bir okulda yapılan öğretim etkinliklerinden çok farklı değildir. Öğrencilerin okul derslerine yardımcı olması için devam ettikleri özel dershanelerdeki öğretim, okula paralel yürütülen tamamlayıcı

ve pekiştirici bir öğretim şeklidir. Bu yönüyle, özel dershanelerde aslında kavramaya yönelik bir öğretim vardır denebilir. Ara sınıf takviye kurslarında öğrencilere daha çok, konu anlatımı yapılırken üniversite giriş sınavlarına hazırlama kurslarında ortaöğretim programlarına yönelik konu anlatımı yanında çoktan seçmeli sınav uygulamalarına önem verilmektedir. Özel dershaneler üniversite giriş sınavlarına hazırlama kurslarında öğrencilerin yılsonunda girecekleri sınava odaklanarak çalışmalarını yürütmektedir.

Özel dershanelerde uygulanan programlar, okul derslerinin paralelinde hazırlanmakta ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın onayı ile yürütülmektedir. Bakanlık müfettişleri ile de denetimi yapılmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Dershaneler Yönetmeliği'nde özel dershanelerde eğitim personelinin (branş öğretmenlerinin), rehber öğretmenin ve ölçme değerlendirme servisinin görev, yetki ve sorumlulukları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Eğitim personelinin görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 14 – (1) Eğitim personeli, kendilerine verilen dersin öğretiminden sorumludur. Eğitim personeli aşağıda belirtilen görevleri yapar:

- a) Öğrenci başarısının artırılması, eğitimin nitelik ve kalitesinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapar.*
- b) Öğrencilerin devam takiplerini yapar, her derste işlenen konuları ders defterine yazıp imzalar.*
- c) Öğretmenler Kurulu toplantıları, zümre öğretmenleri kurulu toplantıları ile görevlendirildiği diğer kurul ve toplantılara katılır.*
- ç) Derslere hazırlıklı ve planlı olarak girer.*
- d) Derslerin dışında dershanenin eğitim, öğretim ve yönetim işlerine katkıda bulunur.*
- e) Öğrencilere öğrenimlerinde yardımcı olur ve rehberlik yapar, tutum ve davranışlarıyla örnek olur.*
- f) Planlandığı şekilde nöbet tutar.*
- g) Dershane mevzuatıyla ilgili bilgi edinir.*

ğ) Ders yılı sonunda işlediği konular, yapılan etkinlikler, öğretimde karşılaşılan güçlükler ve çözümü ile ilgili bir rapor hazırlar ve zümre başkanına verir.

h) Görevinde müdüre, müdür yardımcısına ve zümre başkanına karşı sorumludur.

(2) Dershane öğretmenleri, resmî okullarda ders veremezler. Dershane öğretmenleri özel öğretim kurumlarında ders saati ücretli olarak derse girebilir. Ancak, bir haftada girebilecekleri toplam ders saati sayısı, mevzuatta belirtilen haftalık ders saat sayısını aşamaz.

Rehber öğretmenin görevleri

MADDE 16 – (1) Rehber öğretmen, 17/4/2001 tarihli ve 24376 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinde belirtilen görevlerle birlikte aşağıda belirtilen görevleri de yerine getirir.

a) Öğrencilere bir üst öğretim kurumunun tespitiyle ilgili konuda meslekî rehberlikte bulunur.

b) Öğrencilerin başarılarını artırmak için onlara rehberlikte bulunur.

c) Öğrencilere gerekli rehberlikte bulunabilmek için bilgi düzeylerini tespit etmek amacıyla çeşitli test ve teknikler uygular ve değerlendirir.

ç) Öğrenciye rehberlikte velilerle işbirliği yapar.

d) Öğrencilerde oluşan sınav stresi ve karşılaştıkları diğer güçlüklerle başa çıkmalarına yardımcı olur.

e) Etkili öğretim ortamı hazırlanması için önerilerde bulunur.

f) Her dönem için rehberlik etkinlik programını hazırlar.

g) Yönetim, öğretmenler kurulu veya servisçe yapılması yararlı ve gerekli görülen işleri ve etkinlikleri yapar.

Ölçme ve değerlendirme servisi elemanının görevleri

MADDE 17 – (1) Ölçme ve değerlendirme dersini verme nitelik ve şartlarını taşıyanlar ölçme ve değerlendirme servisi elemanı olarak görevlendirilir ve aşağıda belirtilen görevleri yapar;

a) Test tekniğine uygun soruların hazırlanabilmesi için öğretmen ve uzman öğreticilere açıklayıcı doküman temin eder.

b) Test sorularının derslere, konulara, ölçmek istediği amaca göre düzenlenmesini sağlar ve soru bankası oluşturur.

c) Her sorunun uygulama tarihlerine göre analizlerini yapar. Soruların güçlük derecelerini göz önünde bulundurup uygun olmayan soruları tespit eder ve soru bankasından çıkarır.

ç) Ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre program geliştirme ihtiyaçlarını tespit eder.

d) Öğretime başlamadan önce öğrencilerin düzeylerini düzey belirleme sınav sonuçlarına göre tespit eder, öğretim etkinlikleri sırasında verimi ölçmek amacıyla her dönem için sınav programlarının yapılmasına katkı verir.

e) Ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilerin; öğretim programlarında ulaşılması beklenen amaç ve kazanımlara göre başarı veya başarısızlıklarını tespit ederek sonuçlarını önerilerle birlikte öğrencilere, ilgili öğretmenlere veya usta öğreticilere verir.

f) Yapılan düzey belirleme, düzey kontrol ve deneme sınavları sonuçlarına göre öğrencilere sınav sonuç belgesi/karne verir.

g) Yönetim, öğretmenler kurulu veya servisçe yararlı ve gerekli görülen etkinlikleri yapar.

1.5.2. Özel Dershaneler ile İlgili Mevzuat

Belirlenen amaçlara göre, açılışını tamamlayan özel dershaneler; çok geniş bir mevzuata göre iş ve işlemlerini yürütmektedirler. Başta 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Yasası, Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği ve Özel Dershaneler Tip Yönetmeliği olmak üzere, pek çok yasa, yönetmelik, yönerge, genelge ve yazılara göre faaliyet yürütmektedirler. Özel öğretim kurumlarının bağlı oldukları bazı mevzuatlar aşağıda gösterilmiştir (Alpan, 2004);

- 254 sayılı Yasa Hükmünde Kararname
- 326 sayılı Yasa Hükmünde Kararname

- Özel Öğrenci Etüt Eğitim Merkezleri, Özel Kurslar ile Örgün Eğitim Dışındaki Diğer Kurslara Ait Program Çerçevesi
- Özel Öğretim Kurumlarına Ait Standartlar Yönergesi
- Özel Öğretim Kurumlarında Ücretsiz Okuyacak Öğrenciler Hakkında Yönetmelik
- Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliği
- Resmi veya Özel Öğretim Kurumlarının Hapishane, İçkili Yer ve Umuma Açık Yerlere Olan Uzaklıklarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik
- Özel Öğretim Kurumlarında Görevlendirilen Personelin Adaylık İşlemleri ile Sicil ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönerge
- Özel Öğretim Kurumlarında Görevlendirilecek Bakanlık Danışmanlığı Yönergesi

1.5.3. Kalkınma Planlarında Özel Dershaneler

Bu başlık altında II, IV, V, VI, VII ve VIII. Beş Yıllık Kalkınma planlarında özel öğretim kurumları ve özel dershanelere ilişkin hedefler yer almaktadır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda ilk kez özel dershanelerle ilgili hükümlere yer verilmiştir (II. BYKP). Özel dershaneler çeşitli öğretim kademelerinde kamu sektörüne ek olarak kapasiteler yaratmaları, belirli bir gelir grubundaki öğrencilere eğitim imkanı sağlayarak, eğitim kurumlarının üzerindeki talebi azaltması bakımından faydalı olmaktadır. Ancak özel dershanelerin düşük nitelikte hizmet sağlamaları, kamu eğitim kurumlarının niteliğini düşürücü yönde gelişmeleri, özellikle yükseköğretim kademesinde insan gücü politikasını bozucu ve sonucunda istihdam sorunları doğuracak kapasiteler yaratmaları, tüm eğitim sistemini bozucu bir sorundur. Bu gibi gelişmelere izin verilmeyecek ve devamlı bir izleme düzeni kurulacaktır. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel dershanelerin düşük nitelikte hizmet vermeleri ve kamu eğitim kurumlarının niteliğini düşürmesi

gibi endişeler vurgulanarak, özel dershanelerin denetimine önem verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel dershanelerle ilgili olarak şöyle denilmektedir (IV.BYKP):

Geçmişte eğitime ayrılan kaynakların sınırlı olması, sosyal adaleti ve fırsat eşitliğini gerçekleştirecek bir araç olarak kullanılması ve eğitim içeriğinin, ekonominin ve toplumun değişen koşullarına uyacak biçimde geliştirilmemesi gibi sınırlamalar III. Plan döneminde de eğitimin tüm toplum kesimlerine dengeli ve verimli bir biçimde yaygınlaştırılmasını engellemeye devam etmiştir. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel dershaneler eleştirilerek, fırsat eşitsizliğine neden olduğu vurgulanmaktadır.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel eğitim kurumları ile ilgili olarak “Özel Öğretim Kurumları teşvik edilecektir. Eğitimin kalitesinin, teftiş ve denetim mekanizmasının geliştirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. “ denilmektedir (V.BYKP).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel eğitim kurumları ile ilgili olarak; 809. Eğitimin fiziki alt yapısının şehirleşme hızının yüksek olduğu yerleşim birimlerinde öncelik verilerek ihtiyaçlarla daha tutarlı hale getirilmesi sağlanacaktır. Plan döneminde sınıf mevcutlarının özel öğretim kurumlarında azami 30, resmi okullarda da azami 40 olması esas alınacaktır.

821. Özel kesimin özel öğretim kurumu açması ile vakıfların özel üniversite kurmaları teşvik edilecek, eğitim metot ve teknolojilerinin geliştirilmesinde ve eğitim araç ve gereçlerinin üretiminde bu kesimin daha fazla rol alması desteklenecektir denilmektedir (VI. BYKP). Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın en önemli özelliği özel dershaneler ile özel eğitim kurumlarını eğitimi geliştirecek birer kurum olarak kabul etmesidir.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel eğitim kurumları ile ilgili olarak "Devlet gözetiminde özel kesimin eğitim hizmeti sunma faaliyetleri teşvik edilecektir. Kamu ve özel kesimde yaygın mesleki eğitimin teknik ve finansman yönünden desteklenmesine önem verilecektir." denilmektedir (VII. BYKP).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda özel eğitim kurumları ile ilgili olarak; 690. Ortaöğretim, okul türü yerine program türünü esas alan bir yapıya kavuşturulacak, meslek eğitimine geniş tabanlı bir temel eğitim programı ile başlanacaktır.702. Özel Öğretim Kurumları Kanunu, çeşitli teşvik imkânlarını kapsayacak şekilde yeniden düzenlenecektir.707. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin, kamu ve özel kesime yönelik üstleneceği sınavlarla ilgili olarak yeniden yapılandırılması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır denilmektedir (VIII. BYKP).

Özel dershanelerin açılması, işlevleri, verdikleri eğitim ve varlıklarını sürdürmeleriyle ilgili birçok tartışma yapılmıştır. 1980 ihtilalinden sonra kapatılma istekleri kalkınma planlarına da aynen yansımıştır. II. ve IV. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında özel dershanelerin, kamu eğitim kurumlarının niteliğini düşürmesi, denetimine önem verilmesi ve fırsat eşitsizliğine neden olduğu vurgulanmaktadır. Özal Hükümeti'nin 1984 yılında 3035 sayılı kanunu kabul etmesiyle varlıklarını sürdürmeleri ve yenilerinin açılmasına izin vermesiyle birlikte V, VI, VII ve VIII.

Beş Yıllık Kalkınma Planlarında özel öğretim kurumlarının açılması ve eğitim hizmeti sunma faaliyetlerinin teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

1.5.4. Milli Eğitim Şûralarında Özel Dershaneler

Bu başlık altında III, VII, XIV. ve XV. Milli Eğitim Şûralarında özel öğretim kurumları ve özel dershanelerle ilişkin alınan kararlar yer almaktadır.

Üçüncü Milli Eğitim Şûrası (2-10 Aralık 1946)

2-10 Aralık 1946 yılında yapılan III. Milli Eğitim Şûrasında özel eğitim kurumları ile ilgili olarak aşağıdaki karar alınmıştır.

Karar 21: Askeri, dini ve emniyet teşkilatına bağlı okullar dışında, mesleki ve teknik okullarda dahil olmak üzere, mevzuat hükümlerine göre özel ve tüzel kişilerin ortaöğretim seviyesinde özel öğretim kurumları açmalarını özendirici tedbirlerin alınması, bu kurumların bağlı olduğu esasların resmi öğretim kurumları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak düzenlenmesi Üçüncü Milli Eğitim Şûrasında özel eğitim kurumlarının açılmasının teşvik edilmesi istenilmiştir.

Yedinci Milli Eğitim Şûrası (5-15 Şubat 1962)

5-15 Şubat 1962 yılında yapılan VII. Milli Eğitim Şûrasında özel eğitim kurumları ile ilgili olarak aşağıdaki kararlar alınmıştır.

Madde 1: Türk özel öğretim kurumlarının daha verimli hale gelebilmelerini ve öğretim hizmetine resmi öğretim kurumlar gibi geniş ölçüde iştirak edebilmelerini sağlamak için özellikle bugün ikili, üçlü öğretime gitmek mecburiyeti duyulan büyük şehirlerimizde, Türk müteşebbisinin emeğini ve sermayesini bu konuya yatırması teşvik edilmeli, bunlara maddi ve manevi yardımda bulunulmalıdır.

Madde 2: Özel öğretim kurumlarının kolaylıkla öğretmen bulabilmelerine ve yetiştirmelerine imkân verecek tedbirler alınmalıdır.

Madde 3: Özel öğretim kurumlarının gerçek birer öğretim kurumu halinde çalışmalarını sağlayacak idari ve eğitsel tedbirler alınmalı ve bu tedbirlerin uygulanması için gerekli murakabe konulmalıdır.

Madde 4: Özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin hayatlarının ve geleceklerinin teminat altına alınması ve bu öğretmenlere resmi öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin sahip olduğu hakların verilmesi için gerekli hükümler getirilmelidir.

Madde 5: Öğretim ve eğitim işinin özel sektör elinde alelade bir ticaret konusu olmasını önleyici tedbirler alınmalıdır.

Madde 6: Özel öğretim kurumları MEB'in irşat ve murakabesi altında gelişmelerini sağlayacak hükümler getirilmelidir.

Madde 7: Özel öğretim kurumları eğitim-öğretim ve program bakımından resmi öğretim kurumlarımız için de tavsiyeye değer görüldüğü gibi denemelere girebilmelerini mümkün kılacak hükümler getirilmelidir.

Madde 8: Özel öğretim kurumlarının müdür ve öğretmenlerinde, resmi öğretim kurum müdür ve öğretmenlerinin vasıflarının aranması esas olarak kabul edilmelidir.

XIV. ve XV. Milli Eğitim Şûralarında özel öğretim kurumlarının teşvik edilmesiyle ilgili tavsiye kararı alınmıştır.

Yukarıda belirtilen Milli Eğitim Şûra kararlarında, genel olarak özel öğretim kurumlarının teşvik edilmesiyle ilgili karar alınmıştır. VII. Milli Eğitim Şûrası, özel eğitim kurumları ile ilgili olarak en kapsamlı kararların alındığı şûradır. Bu şûra kararı etkisini göstermiş ve 1965 yılında 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kabul edilmiştir. Kabul edilen 625 sayılı kanunla özel öğretim kurumlarına disiplin getirilmiştir. Fakat Milli Eğitim Şûra kararlarının tavsiye niteliğinde olması ve yapılan şûralarda alınan önemli kararların tam anlamıyla uygulamaya konulamaması Türk Milli Eğitim Sistemi'ne ilişkin sorunların artmasına neden olmuştur.

1.6. Matematik ve Geometri Nedir?

Bir bilim dalı olarak matematiğin insanlık tarihine eş olan bir tarihi olmakla birlikte, olaylarla ve iniş çıkışlarla dolu uzun bir geçmişi vardır. Bilinen tarihin ilk yıllarında “matematik” sözcüğünün kullanılıp kullanılmadığı hakkında kesin bir bilgi yoktur. Bu sözcüğün ne zaman, nerede şekillendiği ve kullanıma geçtiği bilinmese de onun her zaman insanlar tarafından kullanıldığı bir gerçektir. Günümüzde ise, “matematik” sözcüğünü her insan bilmekte ve kullanmaktadır (Nasibov ve Kaçar ,2005).

‘Matematik nedir?’ sorusunun ilk çağlarda bugünkü anlamda algılanıp algılanmadığı hakkında kesin bir bilgiye ulaşılamamaktadır. Her çağın kendine göre problemleri vardır. Matematikçiler, ilgilendikleri problemleri matematiksel sistemlerle çözmek için uğraşırlar. Zaman değiştikçe yeni yeni problemler ortaya çıkar. Bunlarla bağlantılı olarak da matematiğin başka yönleri, yeni karakteristik özellikleri ortaya çıkar ve önceden “tanım” olarak söylenmiş olan ifadeler yeni ortama uygun olarak değiştirilmek zorunda kalır. Böylece, “Matematik nedir?” sorusunun zamana bağlı olarak söylenmiş tanımları ortaya çıkar ki, bunlarda kabul edilemezdir. Dolayısıyla, “Matematik nedir?” sorusuna bütün zamanlar için geçerli olacak tek anlamlı, onun bütün özelliklerini kapsayacak bir tanım vermek mümkün değildir(Nasibov ve Kaçar ,2005).

Matematik, tarih öncesi çağlardan bu yana insanoğlunun kullandığı ortak bir dil, ortak bir kültürdür. Dünyada hiçbir düşünce, hiçbir inanç, hiçbir kültür matematik kadar sağlam ve kalıcı olmamıştır. İnsanoğlunun binlerce yıl önce ortaya koyduğu matematiksel gerçekler hala ilk günkü gibi doğrudur ve böyle kalmaya devam edecektir. Uğraştığı konuların yaygınlığına ve derinliğine hiçbir sınır konulamaz. Dil, din, ırk ve ülke farkı gözetmeden tarih boyunca uygarlıklara temel olmuş evrensel bir dildir, bilimdir, sanattır. O, insanoğlunun yarattığı en kalıcı, en görkemli eserdir (MEB, 1992).

Matematik, birçok matematikçi ve matematik eğitimcisi tarafından yalın bir biçimde “Cisimler, şekiller ve sembollerle ilişkiler ve desenler inşa etme etkinliği” olarak tanımlanmaktadır (Olkun ve Toluk, 2003). Baykul (2005), matematiği ardışık soyutlama ve genellemeler süreci olarak geliştirilen fikirler (yapılar) ve bağıntılardan oluşan bir sistem olarak tanımlamaktadır. Bunun yanında Yıldırım’a (2000) göre ise matematik: “sayı, nokta, küme gibi soyut nesneler ve bu tür nesneler arasındaki ilişkilerdir”. Hacısalihoğlu vd. (2004) ise matematiği, soyut düşüncelerimizi sistematik bir biçimde ifade edebilmemizi sağlayan bir evrensel dil, evrensel kültür ve yazılım teknolojisi olarak tanımlamaktadır.

Matematik soyut kavramlar ile inşa edilen düzenli ve kesin biçimi ile alışkın olduğumuz günlük düşünce esasına dayanır. Bize yabancı gelen düşüncenin kendisi değil, düşüncemizi ifade eden özel simgelerdir (TTKB,2005).

Matematik, ele alınan bilgiyi ya da problemlerin çözümlerini içeren yolları buluşçu düşünceye dayalı sistematik bilgi olarak ifade etmemizi sağlayan bir evrensel dil, evrensel kültür ve bir teknolojidir (TTKB,2005).

Matematik aslında bizi en kesin ve en hızlı biçimde sonuca götüren etkin bir yazılım teknolojisi, diğer şekli ile bir programlama dilidir (TTKB,2005).

Matematik, çok yönlü bir bilimdir. Yayılma alanının ve derinliğinin sınırı yoktur. Sadece bilim ve teknolojide değil günlük hayatta da vazgeçilmezdir (TTKB,2005).

Geometri, geo ve metron sözcüklerinin birleşiminden meydana gelip “yer ölçüsü” anlamına gelen Yunan kökenli bir sözcüktür. Nokta, çizgi, açı, yüzey ve cisimlerin birbiriyle ilişkilerini, ölçümlerini, özelliklerini inceleyen matematik dalıdır (TDK, 2008).

Geometri, matematiğin günlük hayatta kullanılan önemli parçalarından biridir. Örneğin, odaların şekli, binalar, süslemelerde kullanılan şekiller geometriktir.

Geometri, matematiğin; nokta, doğru, düzlem, düzlemsel şekiller, uzay, uzaysal şekiller ve bunlar arasındaki ilişkilerle geometrik şekillerin uzunluk, açı, alan, hacim gibi ölçülerini konu edinen dalıdır (Baykul, 2005).

Geometrinin konusu şekil ve cisimdir ve geometrinin insan hayatındaki yeri oldukça büyüktür. Kullandığımız ve satın aldığımız eşyanın çoğu geometrik bir yapıya sahiptir. Meslek elemanlarının (mimar, iç mimar, mühendis, peyzajcılar vs.) uğraşları içinde çokça geometrik şekil biçim ve desen yer alır. Bütün bunların geometrik olmasının nedeni eşyanın görevini daha iyi yapabilmesidir (Altun, 2002).

Geometri konuları, insanların ilk dikkatini çeken konulardır. Bir yüzey parçasını doğru olarak bölmek gereksinimi, cisim ve biçimleri ölçme ve sayı ile anlatma bilgisi olan geometriyi doğurmuştur. Bu nedenle geometrinin insanların günlük yaşamlarıyla ilgili önemli bir yeri vardır (Binbaşıoğlu,1981).

Geometri matematiğin nokta, doğru, düzlem, düzlemsel şekiller, uzay, uzaysal şekiller ve bunlar arasındaki ilişkilerle geometrik şekillerin uzunluk, açı, alan, hacim gibi ölçülerini konu edinen dalıdır. Çalışma alanının bu şekilde belirlenmesi, geometrik şekillerin özelliklerini ve bunlar arasındaki ilişkileri a) ölçü katmadan inceleyen b) ölçerek inceleyen olmak üzere iki kısımda düşünülmesine sebep olmuştur. Bunlardan birincisine ölçüsel olmayan geometri, ikincisine de ölçüsel geometri demek gelenekselleşmiştir. Geometri geometrik yapıları noktadan başlayarak sonraki kavramları öncekiler üzerine oturtularak inşa edildiği bir yapı içerisinde. Geometri kavramlarının inşası noktadan cisme doğru bir durum arz eder (Baykul, 2005).

Matematik ve Geometrinin Eğitimdeki Yeri ve Önemi

Eğitimin en önemli görevi, kalkınma için gerekli olan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi olmalıdır. Bu nedenle eğitimin rastgele etkinliklerden uzak olması gereği, program tasarılarının hazırlanıp uygulanması ve etkilik derecesinin kontrol edilmesini zorunlu hale getirmektedir.

Matematik eğitimi, matematiği öğrenme-öğretme sürecindeki çalışmaları kapsar. Bu süreçteki bütün etkinlikler, zihinsel becerilerin kazandırılmasına dayalıdır. Öğrencilerin matematiksel tutum ve becerileri kazanmaları; matematiksel kavram ve kavramsal yapıları zihinde yapılandırmalarına bağlıdır (TTKB,2005).

Matematik eğitimi:

Bireylere fiziksel dünyayı ve sosyal etkileşimleri anlamaya yardımcı olacak geniş bir bilgi ve beceri donanımı sağlar;

Bireylere çeşitli deneyimlerini analiz edebilecekleri, açıklayabilecekleri, tahminde bulunabilecekleri ve problem çözebilecekleri bir dil ve sistematik kazandırır;

Buluşçu düşünmeyi kolaylaştırır ve kişilerin estetik gelişimini sağlar. Bunun yanı sıra, bireylerin akıl yürütme becerilerinin gelişmesini hızlandırır(TTKB,2005).

Bilim ve teknolojinin hızla değiştiği ve geliştiği dünyada matematiğin önemi tartışılmaz. Önemi herkes tarafından kabul edilen matematik çok yönlü bir konu alanıdır. Olkun ve Toluk'a (2003) göre, günümüzde hemen hemen her türlü meslek, az ya da çok matematik ve özellikle de matematiksel düşünmeyi gerektirmektedir. İşverenler elamanlarından daha önce hiç karşılaşmadıkları problemleri çözmelerini beklemektedirler. Bu da birtakım kopuk matematiksel becerilerden çok, akıl yürütme yolu ile probleme çözüm üretme gereksinimi doğurmaktadır. Dolayısıyla, matematik eğitimindeki yeni anlayış, matematiğin tanımına uygun salt matematik öğrenme yerine matematiği uygulama yoluyla öğrenmeyi ön plana çıkarmaktadır.

Matematik eğitimi, matematiği öğrenme ve öğretme sürecindeki çalışmaları kapsar. Bu süreçteki bütün etkinlikler zihinsel becerilerin kazandırılmasına dayalıdır. Öğrencilerin matematiksel tutum ve beceri kazanabilmeleri ancak yeni matematiksel kavramları zihinde yapılandırmaları ile gerçekleşir (Hacısalıhoğlu vd, 2004).

İnsanların, matematiği nasıl gördükleri ve onun ne olduğu konusundaki görüşleri şu dört grupta toplanabilir:

1. Matematik, günlük hayattaki problemleri çözmede başvurulacak sayma, hesaplama, ölçme ve çizmedir.
2. Matematik, bazı sembolleri kullanan bir dildir.
3. Matematik, insanda mantıklı düşünmeyi geliştiren mantıklı bir sistemdir.
4. Matematik, dünyayı anlamamızda ve yaşadığımız çevreyi geliştirmede başvurduğumuz bir yardımcıdır (Baykul, 2005).

Matematik, bunlardan sadece herhangi biri değildir; bunların hepsini kapsar. Matematik, bir desen ve düzenler bilimi olarak tanımlanmaktadır. Desenler, geometrik veya sayısal formlarda olabilir. Günlük hayatta kullandığımız matematik aslında insanın doğayı daha kolay kontrol altına alma çabalarının ürünüdür. İnsanoğlu tarafından fark edilen ya da yaratılan bu desenler formül veya algoritmalar kullanılarak tanımlanır. Benzer şekilde, çocuklar çevrelerine birçok desen görebilirler. Örneğin bir duvardaki dekorasyonda, yerdeki döşemede, müzikte, sanatta, doğada çeşitli formlarda desenler bulabilirler. Çocukların bu desen bulma faaliyetleri, bir çeşit matematiği günlük yaşama uygulama çalışması sayılabilir (Olkun ve Toluk, 2003).

Matematiğin uygulama alanlarına bakıldığında üç ayrı uygulama alanı görebiliriz: Bunlar;

1. Pratik etkinlikler
2. Gerçek hayat problemleri
3. Matematiğin kendi iç tartışmalarıdır.

Matematiği; bilgi ve beceri kazanmak, günlük işleri yürütmek için kullanma pratik etkinlikler kapsamında, bir köprü yapımında ya da üzerine çıkılamayan bir direğin boyunu hesaplama amacıyla gerçek hayat problemleri kapsamında, teoremlerin ispat, cebirsel yapılar oluşturma ve matematik problemlerinin çözümü için kullanma matematiğin kendi iç tartışmaları kapsamında düşünülen etkinlikleridir (Altun, 2002).

Matematiğe kullanım süreçleri olarak bakıldığında üç bölümde incelenebilir.

Bunlar:

1. Temel Süreç Becerileri: (gözlem yapma, ölçme, sınıflama, verileri kaydetme, sayı ve uzay ilişkisi),
2. Nedensel Süreç Becerileri: (önceden kestirme, değişkenleri belirleme, verileri yorumlama, sonuç çıkarma),
3. Deneysel Süreç Becerileri: (hipotez kullanma, verileri kullanma ve model oluşturma, deney yapma, kontrol, problem çözme, karar verme, gözlem yapabilme, açıklama yapabilme, iletişim kurabilme, planlayarak üretebilme) (YÖK, 1997).

Bu süreçlerin kazanımı sonucunda öğrencide oluşması beklenen bir takım tutumlar vardır. Kazanılan bu tutumlarla kişi matematiksel bir duruşa sahip olur. Matematiğin dayandığı esasların bazılarını anlayabilme dünya kültüründe, toplumda ve tarihteki kendi önemini değerlendirebilmek için çocuklara matematiğin bazı güzelliklerini kazandırmak asıl amaç olmalıdır. Bu açıdan, bu amacın gerçekleşmesinde okulların yanı sıra özel dershanelere de önemli görevler düşmektedir.

Matematik Programının Amacı ve Vizyonu

Matematik programı; matematik eğitimi alanında yapılan millî ve milletler arası araştırmaları, gelişmiş ülkelerin matematik programlarını ve ülkemizdeki matematik eğitimi deneyimlerini temel alarak hazırlanmıştır. Matematik programı, “Her genç matematiği öğrenebilir.” ilkesine dayanmaktadır. Matematikle ilgili kavramlar, doğası gereği soyut niteliklidir. Çocukların gelişim seviyeleri dikkate alındığında bu kavramların doğrudan algılanması oldukça zordur. Bu sebeple, matematikle ilgili kavramlar, somut ve sonlu hayat modellerinden yola çıkılarak ele alınmıştır. Programdaki esas vurgu, işlem bilgilerinden, kavram bilgilerine kaymıştır. Programın önemli hedeflerinden biri ise öğrencilerin bağımsız, öz denetim gibi bireysel yetenek ve becerilerinin geliştirilmesidir (TTKB, 2005).

Matematiği öğrenmek; temel kavram ve becerilerin kazanılmasının yanı sıra matematikle ilgili düşünmeyi, genel problem çözme stratejilerini kavramayı, matematiğe karşı olumlu tutum içinde olmayı ve matematiğin gerçek hayatta önemli bir araç olduğunu sezdirmeyi içermektedir. Bu çerçevede, matematik programında, matematiği öğrenmenin zengin ve kapsamlı bir süreç olduğu görüşü benimsenmiştir (TTKB, 2005).

Matematik programı, öğrencilerin matematik sürecinde aktif katılımcı olmasını esas almaktadır. Bu yaş grubundaki öğrenciler çevreleriyle, somut nesnelerle ve akranlarıyla etkileşimlerinden kendi düşüncelerini oluştururlar. Matematiği öğrenme, aktif bir süreç olarak ele alınmıştır. Programda; öğrencilerin araştırma yapabilecekleri, keşfedebilecekleri, problem çözebilecekleri, çözüm ve yaklaşımlarını paylaşıp tartışabilecekleri ortamların sağlanmasının önemi vurgulanmıştır (TTKB, 2005).

Matematik Eğitiminin Genel Amaçları

Öğrenciler, matematik programın sonunda:

1. Matematiksel kavramları ve sistemleri anlayabilecek, bunlar arasında ilişkiler kurabilecek, günlük hayatta ve diğer öğrenme alanlarında kullanabilecektir.
2. Matematikte veya diğer alanlarda, ileri bir eğitim alabilmek için gerekli matematiksel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
3. Tüme varım ve tümden gelim ile ilgili çıkarımlar yapabilecektir.
4. Matematiksel problemleri çözme süreci içinde, kendi matematiksel düşünce ve akıl yürütmelerini ifade edebilecektir.
5. Matematiksel düşüncelerini, mantıklı bir şekilde açıklamak ve paylaşmak için matematiksel terminoloji ve dili doğru kullanabilecektir.
6. Tahmin etme ve zihinden işlem yapma becerilerini etkin olarak kullanabilecektir.

7. Problem çözüme stratejileri geliştirebilecek ve bunları günlük hayattaki problemlerin çözümünde kullanabilecektir.

8. Model kurabilecek, modelleri sözel ve matematiksel ifadelerle ilişkilendirebilecektir.

9. Matematiğe yönelik olumlu tutum geliştirebilecek, özgüven duyabilecektir.

10. Matematiğin gücünü ve ilişkiler ağı içeren yapısını takdir edebilecektir.

11. Entelektüel merakını ilerletecek ve geliştirebilecektir.

12. Matematiğin tarihî gelişimi ve buna paralel olarak insan düşüncesinin gelişmesindeki rolünü ve değerini, diğer alanlardaki kullanımının önemini kavrayabilecektir.

13. Sistemli, dikkatli, sabırlı ve sorumlu olma özelliklerini geliştirebilecektir.

14. Araştırma yapma, bilgi üretme ve kullanma gücünü geliştirebilecektir.

15. Matematik ve sanat ilişkisini kurabilecek, estetik duygularını geliştirebilecektir (TTKB,2005).

Geometri eğitimi öğrencilerin matematik kavramlarını somutlaştırması ve problem çözüme becerilerinin gelişmesi için çok önemlidir. Bu sebepten geometri eğitimini matematik eğitiminden ayrı görmek ya da ayırmaya çalışmak yanlış olur.

Geometrinin hem somut cisim ve şekillerle uğraşması hem de matematik öğrenmeye katkısı nedeniyle daha erken yaşlardan itibaren ele alınması ve ayrı bir konu olarak okutmak yerine diğer matematik konularına bütünleşmesinin daha yararlı olacağı iddia edilmektedir (Olkun ve Toluk, 2003).

Geometri problemlerinde öğrenciler durumlara bağlı olarak mantıksal sonuçlar çıkarırlar, düşüncelerini ve kesiflerini analiz edebilirler. Bu süreçte öğrenciye, cevaplarını gruplarıyla tartışma imkânı verilmeli, verilen problemin çözümünde diğer yolların olup olmadığı konusunda araştırma yapmaları sağlanmalıdır. Paralellik, diklik ve benzerlik gibi, geometrinin kendi

terminolojisindeki sözcüklerin kullanımı son derece önemlidir. Bu nedenle öğrenciler, geometride doğru terimler kullanmayı öğrenmelidirler. Şekillerin özelliklerine göre sınıflandırılmasında deneyimlere dayalı olarak tanımlar, görselleştirme, çizim, ölçme ve kurma geliştirilmelidir. Aksi durumda öğrencinin, bir tanımlı herhangi bir kitaptan örnek alması onun ezberlemesini sağlayacaktır. Bu sonuç, öğrencinin, bir tanımlı hatırlaması ve uygulayabilmesi olasılığını zayıflatacaktır (Hacısalıhoğlu vd, 2004).

Matematik ve geometri eğitiminin en önemli aktörü ders öğretmenidir. Öğretmenin derste konuyu sunuş ve işleme tarzı öğrencilerin konuyu öğrenmesindeki en önemli etkenlerden biridir.

Matematik eğitiminde süregelen temel bir problem, öğretmenlerin sınıflardaki gerçekleştirdiği uygulamalarının, hareket tarzlarının kalitesini ve doğasını geliştiren hazırlık programlarının nasıl tasarlanacağıdır (Argün, 2008).

Ders öğretmenin bilgi birikimini, akademik alt yapısı ve lise matematik programına hâkimiyeti öğrencilerin gelişindeki en önemli faktörlerden biridir.

Akan (2001) tarafından yapılan araştırmaya göre öğretmenlerin matematik dersinde yöntem ve teknik konusunda problem yaşadıkları görülmektedir. Bu araştırma yöntem ve teknik konusunda yeterli bilgi sahibi olmayıp kullandıkları yöntemlerle öğrencilerinin dikkatini çekemedikleri ifade edilmiştir.

Argün (2008), ortaöğretim matematik öğretmenlerinin matematiği etkili bir şekilde öğretebilmeleri için matematiği iyi bilmeleri gerektiği düşüncesinden vazgeçilmesi mümkün olmadığını, lise matematik öğretmen adaylarının alan bilgisinde yeterli olabilmeleri için en azından matematik lisans programındaki kadar matematik dersi almaları gerektiğini ifade etmiştir.

1.7. Problem Cümlesi

Özel dersanelere devam eden öğrencilerin dersanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitimine ilişkin beklentileri, görüşleri ve öğrencilerin özel dersanelere devam etme nedenleri nedir?

1.8. Alt Problemler

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

1. Özel dersanelere kayıtlı olan (12.sınıf ve Mezun) öğrencilerin dersanelere kayıt yaptıрма ve devam etme nedenleri nelerdir?
2. Özel dersanelere kayıtlı olan ara sınıf (9.,10. ve 11. sınıf) öğrencilerinin dersanelere kayıt yaptıрма ve devam etme nedenleri nelerdir?
3. Velilerin öğrencilerini özel dersanelere gönderme sebepleri nelerdir?
4. Özel dersanelere devam eden ara sınıf (9. ,10. ,11. sınıf) öğrencilerinin dersanelerde aldıkları matematik eğitiminin okul başarısına etkisi ile ilgili görüşleri nelerdir?
5. Özel dersanelerde üniversite hazırlık programına (12. sınıf ve Mezun) devam eden öğrencilerin, dersanelerde aldıkları matematik eğitiminin yine dersanelerde uygulanan deneme sınavlarına etkisi ile ilgili görüşleri nelerdir?
6. Özel dersanelere devam eden ara sınıf (10. ve 11. sınıf) öğrencilerinin dersanelerde aldıkları geometri eğitiminin okul başarısına etkisi ile ilgili görüşleri nelerdir?
7. Özel dersanelerde üniversite hazırlık programına (12. sınıf ve Mezun) devam eden öğrencilerin, dersanelerde aldıkları geometri eğitiminin yine dersanelerde uygulanan deneme sınavlarına etkisi ile ilgili görüşleri nelerdir?
8. Özel dersanelerde üniversite hazırlık programına (12. sınıf ve Mezun) devam eden öğrencilerin, üniversiteye giriş sınavı ile ilgili kaygı durumları nasıldır?
9. Özel dersanede görev yapan matematik öğretmenlerinin dersanede ki matematik eğitiminin niteliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.9. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın genel amacı, özel dershanelere devam eden öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitime ilişkin beklentilerinin tespiti, öğrencilerin bu özel dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitime ilişkin görüşlerinin ve öğrencilerin özel dershanelere devam etme nedenlerinin saptanmasıdır.

Öğrenciler, ortaöğretim kurumlarında almış oldukları matematik eğitime ilave olarak özel dershanelerde de matematik eğitim almaktadırlar. Öğrencilerin özel dershanelere gitme nedenleri ile özel dershanede almış oldukları matematik eğitime ilişkin görüşleri dikkate alınarak eğitim sistemimizin sorunları ile ilgili çeşitli çözüm önerileri üretilebilir.

Araştırmada ulaşılan bulgu ve sonuçlar öğrencilerin ve öğrenci velilerinin matematik eğitimine ilişkin gereksinimleri ve beklentileri konusunda bazı bilgilerin ortaya çıkmasına da aracılık edebilecektir.

Ayrıca, yapılan araştırmalar incelendiğinde, Türkiye’deki özel dershaneler ve özel dershanelerde verilen matematik eğitimiyle ilgili yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Yapılan bu çalışma ile benzeri türde yapılacak araştırmalara katkı sağlayacak veriler ortaya konabileceği ve alanyazına bir katkı sağlanabileceği düşünülmüştür.

1.10. Varsayımlar

1. Öğrenciler, ölçekteki soruları doğru ve içten cevaplandırmıştır.
2. Veri toplama aracı, araştırmanın amacına uygun ve yansız olarak kullanılmıştır.
3. Öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları matematik ve geometri dersinden beklentilerini ve aldıkları eğitime ilişkin görüşlerini belirtirken gerçek görüş ve davranışlarını yansıtacakları varsayılmıştır.

4. Görüşme sorularının kapsam geçerliği için alınacak uzman görüşleri yeterlidir.

5. Örnekleme giren öğrenciler, evreni temsil edecek niteliktedir.

1.11. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Anketi cevaplandıran öğrenciler ile,
2. Veri toplama aracı olan ölçekteki sorular ile,
3. 2009-2010 Öğretim yılında Ankara ili Çankaya ilçesinde bulunan özel dershanelere ortaöğretim programlarına devam eden öğrenciler ile
4. Araştırmanın nitel boyutunu oluşturacak açık uçlu sorularla oluşturulan veri toplama aracı ile sınırlı tutulmuştur.

1.12. Tanımlar

Bu çalışmada kullanılan bazı kavramların tanımları şöyledir:

Öğrenci: Bu çalışmada öğrenci; okuldaki matematik eğitimine yardımcı olması için özel dershanelere devam eden 9., 10, ve 11. sınıftaki kişileri ve üniversite sınavına hazırlanmak amacıyla özel dershaneye giden, lise son sınıfta okuyan kişileri ya da lise mezunlarını kapsamaktadır.

Veli: Özel dershanede öğrenci gönderen ebeveynler.

*Öğretmen:*Özel dershanelerde görev yapan matematik ve geometri öğretmeni.

Özel Dershane: Temel eğitim ve ortaöğretim okulları öğrencilerini;

- a. Zayıf oldukları derslerde yetiştirmek ve bilgi seviyelerini yükseltmek,
- b. Bir üst okulun giriş sınavlarına hazırlamak,
- c. Belli alanlarda ilerlemek amacıyla araştırma ve inceleme yapmak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda uzmanlaşmak isteyen öğrencilere gerekli olanak ve ortamı

sağlamak, bu gibi öğrencileri özendirmek amacıyla açılan özel öğretim kurumlarıdır (Özel Dershaneler Yönetmeliği, Madde 5).

Üniversiteye giriş sınavları Hazırlık Kursları: Öğrencilerini sınavla alan yükseköğretim kurumlarının giriş sınavlarına hazırlamak amacıyla özel dershaneler tarafından açılan kurslardır.

Kaygı: Kişinin herhangi bir uyarana karşı karşıya kaldığında yaşadığı fiziksel, zihinsel ve davranışsal değişimlerin duygu durumudur.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu başlık altında bu araştırma ile ilgili olan yapılmış diğer araştırmalara yer verilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü ile Özel Dershaneler Birliğinin ortaklaşa çalışmalarıyla 1990 yılında, Türk Milli Eğitim Sisteminin önemli kademelerinden biri olan ortaöğretimdeki eğitim ve öğretim problemlerini tespit etmek amacıyla “Lise son sınıf öğrencilerinin okullarındaki eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin görüşleri” ile ilgili bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırma ile yaklaşık 80.000 öğrenciye ulaşılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, öğrenciler genellikle kendilerinde öğrenme isteği bulmamaktadır. Fakat sınıf içerisinde çoğunlukla öğretmeni dinlemekte olduklarından, konu ile ilgili tartışmalara az katıldıklarından belirtmişlerdir. Öğrenim gördükleri Türk Dili ve Edebiyatı, Matematik, Fizik ve Tarih gibi derslerin müfredat programlarının yeniden düzenlenerek, okudukları ders kitaplarının yeniden hazırlanmasını istemektedirler. Üniversiteye hazırlanma yönünde ise Fizik, Matematik ve Kimya derslerini yetersiz görmektedir. Dershanelere devam eden öğrenciler, özel dershanelere gitme sebeplerini şöyle sıralamaktadırlar: Okul yeterli olmadığı için (% 40.4); test tipi sınava hazırlık için (% 21.3); problemlere pratik çözümler öğrenebilmek için (% 21.0); sınavda zamanı iyi kullanabilmek için (% 15.8); çok küçük bir bölümü ise ailesi istediği için özel dershanelere gittiğini belirtmişlerdir (Duman, Avcı, 1990).

Tunay’ın 1992 yılında , “Lise Öğrencilerini Özel Dershanelere İten Faktörler” adlı araştırmasında, genel lise öğrencilerinin özel dershaneleri tercihlerinde diğer lise öğrencilerine göre daha fazla tercih ettikleri, okul kurs programını tercih eden öğrencilerin ise ticaret lisesi öğrencilerinden oluştuğunu belirtmektedir. Özel dershanelere devam eden öğrencilerin arkadaşlarının çoğunun, okul kurslarına devam eden öğrencilerin ise arkadaşlarının çok azının dershanelere gittiğini, bunun nedenlerin başında ise öğrencilerin üniversite sınavına hazırlanırken aynı çalışma yolunu tercih ettiğini belirtmektedir. Öğrencilerin özel dershaneleri tercih etmelerinin

başında kurs programlarının, öğrenci seçme ve yerleştirme sınav sistemine (ÖSYS) uygun olarak çeşitlenmiş olması, kapsamlı olması ve öğretici kadro tarafından uygulanması gibi sebepleridir. Ayrıca okul kurslarında öğrenci gruplarının oluşturulmasında hiçbir esasın dikkate alınmamasına karşın özel dersanelerde:

- Seviye tespit sınavı sonuçları
- Mesleki rehberlik sonuçları
- Öğrencinin tespit ettiği yükseköğretim programı türü
- Öğrencinin öğrenim gördüğü lisenin türü
- Öğrencinin sınıfı

durumlarının dikkate alınmasıyla homojen öğrenci gruplarının oluşturulması özel dershanenin başarısını arttıran bir unsur ve özel dershaneye olan talebin bir diğer nedeni sayılabilir (Tunay, 1992,).

Öztürk’ün 2001 yılında yapmış olduğu “Üniversite Sınavını Kazanamayan Özel Dershane Öğrencilerinin Ortak Özellikleri ve Özel Dersanelerin Bu Öğrencilere ÖSS’deki Puan Getirisi (Kayseri Örnekleme)” araştırmasında yükseköğretimin önündeki artarak devam eden öğrenci yığılmalarıyla beslenen özel dersanelerin ve bu kurumlara devam eden öğrenci sayılarının sürekli arttığını belirtmektedir. ÖSS kapsamındaki derslere karşı olan ilgi ile puan türleri arasında önemli düzeyde uyumluluk tespit edilmiştir. Buna göre genellikle sayısal öğrenciler sözel dersleri, sözel öğrencilerde sayısal dersleri sevmediklerini belirtmişlerdir (Öztürk, 2001,).

Türk Eğitim Derneği (TED) (2005) tarafından yapılan “Türkiye’de üniversiteye Giriş Sistemi Araştırması ve Çözüm Önerileri” araştırmasının ilk kısmında üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin yaptıkları her türdeki giderler göz önüne alındığında ailelere ve topluma maliyeti incelenmiştir. Araştırmanın ikinci kısmında ise üniversiteye giriş sistemi lise öğrencileri, lise mezunu öğrencileri, üniversiteyi yeni kazanmış öğrenciler, öğrenci velileri ve eğitimciler açısından inceleyerek bir karşılaştırma yapmıştır (TED, 2005).

Cenk'in 2005 yılında yapmış olduğu "Öğrencilerin Özel Dershanelere Gitme Nedenleri ile Özel Dershanelerde Aldıkları Eğitime İlişkin Görüşleri (Ankara İli Sincan İlçesi Örneği)" araştırmasında, öğrencilerin özel dershanelere gitme nedenleri ile özel dershanede aldıkları eğitime ilişkin görüşleri belirlemeye çalışmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini Ankara'nın Sincan ilçesindeki 2004 – 2005 eğitim öğretim yılında üniversiteye hazırlanmak amacıyla dershaneye giden öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın başlıca bulgularına göre, öğrencilerin gittikleri dershanelerden memnun oldukları; üniversite sınavını kazanamama durumunda ise yine dershaneye gideceklerini belirtmişlerdir. Özel dershanelere giden öğrenciler üniversite sınavını kazanmak için test tekniği ve dershaneye gitmeyi zorunluluk olarak görmektedirler. Ayrıca özel dershanelerdeki rehberlik servislerinin kendilerine her türlü konuda yardım ettiklerini belirterek, lisedeki eğitime göre, dershanelerde verilen eğitimin daha "etkili" olduğunu düşünmektedirler. (Cenk , 2005).

Dağlı'nın 2006 yılında yapmış olduğu," Özel Dershanelere Öğrenci Gönderen Velilerin Özel Dershaneler Hakkındaki Görüş ve Beklentileri (Kahramanmaraş Örneği)" araştırmasında velilerin öğrencilerini gönderecek dershaneleri hangi kriterle göre seçtikleri ve bu dershaneden beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığını tespit etmeye çalışmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre; Velilerin dersane seçimini etkileyen faktörlerin başında üniversiteyi kazandırma oranı en başta gelmektedir. Daha sonra kaynak ve dokümanların kaliteli olması, öğretmen ve idarecilerin niteliği, verimli ders çalışma alışkanlıkları kazandırması, nitelikli bir eğitim vermesi, rehberlik hizmetleri, bol kaynak vermesi, dershanenin fiyatı şeklinde sıralanmaktadır. Velilerin % 90,5'i dershaneler okulun açıklarını kapatmaktadır, % 87,8'i dershaneler sınav kazandırmada okullardan çok daha başarılı olmaktadır. %87,7'si dershaneler daha çok sınav tekniği kazandırıyor, % 87,5'i dershaneler kaldırılmaz eğitim sisteminin bir parçasıdır, % 76,9'u sınavlar var oldukça dershaneler var olacaktır, % 60,4'ü dershaneler kaldırılmalıdır, %58,6'ı dershaneler okullara alternatif olabilir mi, % 51,4'ü Okullar kaldırılсын nasılsa okul kadar dershaneye gidiliyor sorularına yukarıdaki yüzdelerde evet demişlerdir. Veliler temel ihtiyaçlarından bile kesinti yaparak aile bütçelerini olumsuz etkilemesine rağmen en az bir yıl çocuklarına dershaneye gitme

sansı verdiklerini ve pek çok veli için çocuğu için yapılması gereken temel davranışlardan olduğunu belirtilmiştir. Veliler istemeseler de, gerek devlet okullarının eğitimini yetersiz buldukları için, gerekse çocuklarının sınav başarısı için başka alternatifleri olmadığı için, çocuklarını dershanelere yolladıkları tespit edilmiştir. Veliler öğrencilerine dershane seçerken, ekonomik olarak iyi durumda olan veliler kazandırma oranları yüksek dershaneleri seçerken, ekonomik durumu zayıf velilerin fiyatı makul olan herhangi bir dershaneyi seçtikleri görülmektedir (Dağlı, 2006).

Öner'in 2007 yılında yapmış olduğu "Özel Dershanelerin İlköğretim matematik Öğretimindeki Yeri ve Önemi" araştırmasında özel dershanelerin ilköğretim düzeyinde matematik öğretimindeki yerini ve önemini, matematik öğretimine katkısını, ekonomik boyutlarını, devlet okullarıyla öğretim yönünden farklılıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre ilköğretim ikinci kademe matematik öğretiminde özel dershanelerin devlet okullarına göre daha başarılı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bunun en temel nedenleri olarak ise öğretmen faktörü, fiziki yeterlilikler, veli-idare işbirliği, deneme sınavları, rehberlik çalışmaları gösterilebilir (Öner, 2007).

Hülasa; öğrencilerin üniversiteye giriş sınavında başarılı olmak, konu eksiklerini kapatmak ve test tekniğini öğrenmek için dershaneye gitmeyi bir ihtiyaç olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Velilerin tercih etmeseler bile öğrencilerini dershanelere gönderdikleri, aksi takdirde öğrencilerinin üniversiteye giriş sınavında başarılı olamayacaklarına inandıkları görülmektedir. Özel dershaneler ile ilgili yapılan araştırmalardan çıkarılacak sonuç, dershanelerin ülkemizde uygulanan sınav sisteminin bir sonucu olarak ortaya çıktığı ve mevcut sistem değiştirmedığı sürece de var olacağı yönündedir. Özel dershanelerin eğitim sisteminin bir parçası olduğuna dair, veli ve öğrencilerde giderek yaygınlaşan bir görüş hakimdir. Ancak mevcut araştırmalar içinde ortaöğretim düzeyinde özel dershanelerde verilen matematik ve geometri eğitiminin niteliği ve özel dershanelere devam eden öğrencilerin aldıkları matematik ve geometri eğitime ilişkin beklentilerinin ve görüşlerinin saptanmasına yönelik bir çalışma bulunmamaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölüm, araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, veri toplama aracının geliştirilmesi ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere ayrılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitime ilişkin beklentileri ile öğrencilerin bu kurumlardan aldıkları matematik ve geometri eğitimi ile ilgili görüşlerinin ve velilerin öğrencilerini dershaneye kaydettirme ve öğrencilerin dershanelere devam etme nedenlerinin de saptanacağı bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması (case study) modelinde bir araştırmadır. Nitel araştırma, kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı bulundukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır. Bu tanımda “kuram oluşturma” toplanan verilerden yola çıkarak daha önceden bilinmeyen birtakım sonuçları birbiri ile ilişkisi içinde açıklayan bir modelleme çalışması anlamına gelmektedir (Glaser, 1978; Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Yin'e (1984) göre durum çalışması, araştırılan olguyu kendi yaşam çerçevesi içinde inceleyen, olgu ve içinde bulunduğu ortam arasındaki sınırların kesin hatlarla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma yöntemidir.

Durum çalışmasında amaç, belirli bir duruma ilişkin sonuçlar ortaya koymaktır. Nitel durum çalışmasının en belirgin özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerinde odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Durum çalışması yaparken, temel olarak aşağıdaki basamaklar izlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2006):

1. Araştırma sorularının geliştirilmesi,
2. Araştırmanın alt problemlerinin geliştirilmesi,
3. Analiz biriminin saptanması,
4. Araştırmaya katılacak bireylerin seçimi,
5. Verinin toplanması ve toplanan verinin alt problemlerle ilişkilendirilmesi,
6. Verinin analiz edilmesi ve yorumlanması,
7. Durum çalışmasının raporlaştırılmasıdır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; Anakara İli, Çankaya İlçesinde bulunan 2009- 2010 yılında eğitim ve öğretim yapan MEB'e bağlı 15 özel dershanelerdeki orta öğretim öğrencileri, bu öğrencilerin velileri ve özel dershanede matematik öğretmenliği yapan öğretmenler oluşturmuştur. Araştırmanın uygulanabilmesi için Millî Eğitim Bakanlığında gereken izinler alınmıştır(EK-5). Örneklem tespitinde oranlı küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Evrendeki bütün kümelerin tek tek (bütün elemanlarıyla birlikte) eşit seçilme şansına sahip oldukları durumda yapılan örneklemdir (Karasar, 2000). Belirlenen özel dershanelerin 12. sınıf ve mezun durumunda olan öğrencilerinden tesadüfî örnekleme yöntemi ile 388 öğrenci ve ara sınıflardan 264 öğrenci seçilerek açık uçlu sorulardan oluşan anket uygulanmış, yine aynı örnekleme yöntemi ile öğrencilerin velilerinden 150 tanesine açık uçlu sorulardan oluşan anket uygulanmıştır. Ayrıca dershanedeki yapılan matematik eğitimine ilişkin 2 matematik öğretmeni ile görüşme yapılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Durum çalışmalarında genellikle birden fazla veri toplama yöntemi işe koşulur; bu yolla zengin ve birbirini teyit edebilecek veri çeşitliliğine ulaşılmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu araştırmada, çalışma evrenindeki öğrencilerin dershanelerde aldıkları matematik eğitimine ilişkin beklentilerinin ve bu

konudaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla farklı ölçme araçları kullanılmıştır. Bu nedenle verilerin toplanmasında nitel araştırma yönteminin veri toplama tekniklerinden bireysel görüşmesinin yanı sıra doküman analizi tekniği de birlikte kullanılmıştır.

Araştırmada, öğrencilerin dershanelerdeki aldıkları matematik ve geometri eğitimine ilişkin öğrencilerin ve velilerin öğrencilerini dershaneye yollamalarıyla ilgili görüşlerini almak için açık uçlu sorulardan oluşan veri toplama aracı hazırlanmıştır. Ayrıca dershanede yapılan matematik eğitiminin içeriğine dair öğretmenlerle görüşme yapılmıştır.

3.3.1. Açık Uçlu Soru Formu

Araştırmada, araştırmacı tarafından öğrencilerin dershanelerdeki aldıkları matematik ve geometri eğitimine ilişkin öğrencilerin ve velilerin görüşlerini almak için açık uçlu sorulardan oluşan bir veri toplama aracı geliştirilmiştir (EK 1,2,3). Veri toplama aracı hazırlanmadan önce konu ile ilgili yazılı kaynaklar incelenmiştir. Veri toplama aracını hazırlamak için ön hazırlıklar yapılmıştır. Açık uçlu sorular araştırmacı tarafından hazırlandıktan sonra (Eğitim alanı uzmanı, alan uzmanı ve ölçme değerlendirme alanı uzmanı) uzmanların görüşüne sunulmuştur. Uzmanlar bu soruları; amaç, düzey ve dil bakımından incelemişlerdir. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda forumdaki gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra örnekleme olmayan fakat benzer özellikteki öğrenci (40 öğrenci) ile pilot çalışma yapılarak, öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda ölçekteki eksikler giderilmiş ve tekrar uzman görüşüne başvurularak ölçeğe son hali verilmiştir.

3.3.2. Görüşme Formu

Bu araştırmada, dershanede yapılan matematik eğitiminin içeriğine ilişkin daha derinlemesine bilgi edinmek amacıyla 2 tane matematik öğretmeni ile görüşme yapılmıştır (EK-4). Görüşme, nitel araştırmada kullanılan en yaygın veri toplama yöntemlerinden birisidir. Bunun nedeni, bireylerin verilerini, görüşlerini,

deneyimlerini ve duygularını ortaya çıkarma yönünden oldukça güçlü olması ve iletişimin en yaygın biçimi olan konuşmayı temel almasıdır. Bu yönüyle yazmaya veya doldurmaya dayalı testler ya da anketlerde var olan sınırlılığı ve yapaylığı ortadan kaldırır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Görüşme soruları hazırlanmadan önce konu ile ilgili yazılı kaynaklar incelenmiştir. Bu çalışmalara dayanarak bir görüşme taslağı geliştirilmiştir. Görüşme soruları hazırlanırken; amaca uygunluğuna, alt problemleri destekleyecek nitelikte olmasına, anlaşılabilir olmasına, kazandırılmak istenen değeri karşılamasına ve ihtiyacı karşılamasına dikkat edilmiştir. Görüşme başlamadan önce, amacın ne olduğu, ne gibi bir bilgi edinilmek istendiğı, nasıl bir davranışın kurulmak istendiğı gibi temel konular tespit edilmiştir. Görüşme taslağı, bazı öğretim üyelerinin ve eğitimde ölçme ve değerlendirme uzmanlarının görüşlerine başvurmak suretiyle oluşturulmuştur. Uzmanların görüşü alındıktan sonra görüşme formuna son hâli verilmiştir. Görüşme zamanı ve yeri kesinleştirilmiş; görüşmeye başlamadan önce, uygulama sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar kaynaklardan tespit edilmiş ve katılımcılar da bu hususta bilgilendirilmişlerdir. Görüşme sürecinde, sorulan sorulara, katılımcıların rahat dürüst ve doğru bir şekilde tepkide bulunması sağlanmaya çalışılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak veriler betimsel bir şekilde sunulur (Kümbetoğlu, 2005). Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce mantıklı ve anlaşılır bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler, görüşme sürecinde kullanılan sorulara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Betimsel analizde, görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer

verilmiştir. Bu yolla, elde edilen bulgular düzenlenmiş ve yorumlanmıştır. Bunun için, elde edilen veriler, önce mantıklı ve anlaşılır bir biçimde betimlenmiş, daha sonra bu betimlemeler yorumlanmıştır.

Betimsel analiz Yıldırım ve Şimşek'in (2006) ifade ettikleri gibi 4 adımda gerçekleştirilmiştir;

1. Araştırma sorularından ve görüşme ve/veya gözlemde yer alan boyutlardan yola çıkarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulmuştur.

2. Daha sonra oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veriler okunmuş ve organize edilmiştir. Bu aşamada veriler, tanımlama amacıyla seçilmiş, anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilmiştir. Ayrıca sonuçlar ifade edilirken kullanılacak doğrudan alıntılar da bu aşamada seçilmiştir.

3. Bulgular ve organize edilmiş veriler tanımlanmıştır ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

4. Bulgular yorumlanmış ve bulgular arasında neden sonuç ilişkileri açıklanmıştır.

Analiz sonucunda ulaşılan kavramlar betimsel bir biçimde sunulmuş, öğrenci, veli ve öğretmenlerin görüşlerinden birebir alıntılarla yansıtılmıştır. Alıntıların aktarılmasında öğrencilere 12. sınıf ve mezunlar için 1 den 388'ye kadar verilmiş olan kod numaraları kullanılarak Ö1 (öğrenci 1), Ö2 (öğrenci 2), ara sınıflar için ise 389'dan 653'e kadar Ö389 (öğrenci 389), Ö390 (öğrenci 390) şeklinde gösterilmiştir. Veliler ise öğrencilerine verilen aynı kod numarası ile numaralandırılmış ve V1(veli 1), V2 (veli 2) kısaltmaları kullanılmıştır. Ayrıca veriler analiz edilirken yüzde ve frekans ile de sayısallaştırılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölüm toplanan verilerin analizi sonucu elde edilen bulgulara ayrılmıştır. Bulgular ise araştırmanın alt problemlerine hizmet edecek şekilde düzenlenmeye ve ifade edilmeye çalışılmıştır.

4.1. Birinci ve İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

“Özel dersanelere kayıtlı olan (12.sınıf ve mezun durumdaki) öğrencilerin dersanelere kayıt yaptıрма ve devam etme nedenleri nelerdir?” alt problemi kapsamında, 12. sınıf ve mezun düzeyinde toplam 388 öğrencinin, “Özel dersanelere kayıtlı olan ara sınıf (9.-10. ve 11. sınıf) öğrencilerinin dersanelere kayıt yaptıрма ve devam etme nedenleri nelerdir?” alt problemi kapsamında, ara sınıf düzeyinde toplam 264 öğrencinin görüşleri alınmıştır. Bu görüşlerden elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuş ve analiz ışığında aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 1. Ara Sınıf ve 12. Sınıf -Mezun Öğrencilerin Dersanelere Kayıt Yaptırma ve Devam Etme Nedenlerine İlişkin Yüzde Frekans Sonuçları

	Ara Sınıf		12.sınıf-Mezun	
Görüşler	f	%	f	%
Üniversiteye giriş sınavında başarılı olmak	187	71	280	72
Okuldaki eğitimin yetersizliği	142	54	203	52
Konu eksikliğini kapatmak ve konuları tekrar etmek	213	81	187	48
Çoktan seçmeli sınav tekniğinin verilmesi	110	42	170	44
Gelecek kaygısı	84	32	97	25
Düzenli ve sistemli ders çalışma alışkanlığı kazanmak	16	6	46	12
Etüt ve birebir ders imkânı	52	20	81	21
Sosyal ortam (Arkadaş etkisi)	17	6	29	7
Aile ve çevre baskısı	22	8	74	19
Cevap yok	3	1	8	2

Tablodan anlaşılabacağı üzere, özel dershanelere kayıtlı olan 12. sınıf - mezun ve ara sınıf öğrencilerin dershanelere kayıt yaptıırma ve devam etme nedenlerine ilişkin cevapları incelendiğinde, öğrencilerin ağırlıklı olarak dershaneyi tercih etmelerinin nedenlerinin üniversite giriş sınavında başarılı olmak istemeleri, okulda verilen eğitimin yetersizliği, konu eksiklerini kapatmak ve konuları tekrar etmek istemeleri ve dershanelerin çoktan seçmeli sınav tekniğini geliştirdiği gibi sebeplerin sıralanması mümkündür. Bunların dışında aile baskısı, gelecek kaygısı, düzenli ders çalışma alışkanlığı ve sosyal ortam gibi faktörlerin de az da olsa öğrencilerin dershaneleri tercih etmeleri üzerinde etkisi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çok az bir kısmı ise bu soru ile ilgili herhangi bir yorumda bulunmamıştır

Bu sonuçlar; öğrencilerin, dershanelere devam etme nedenlerinin temelinde üniversite giriş sınavında başarılı olma beklentisinin yattığını göstermektedir. 12.sınıf-mezun öğrencilerin %72'si ara sınıf öğrencilerin %71' i özel dershanelere kayıt yaptıırma ve devam etme nedenleri arasında üniversite giriş sınavında başarı olma beklentilerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenci görüşleri; okullarda verilen eğitimin üniversite giriş sınavını kazanmak için yeterli olmadığı yönündedir. Ayrıca ara sınıf öğrencileri üniversite sınavına hazırlanırken hem bir yılın yeterli olmayacağını düşünmektedirler. Bu beklentiği ifade eden görüşlerden bazıları aşağıda verilmektedir:

Ö37: *Okulda verilen eğitimin ÖSS için yeterli olmaması (12.sınıf)*

Ö62: *Üniversite sınavına hazırlanırken bana yardımcı olacağını düşünüyorum. (12. Sınıf)*

Ö97: *ÖSS'ye hazırlık ve okula yardımcı olması amacıyla kayıt yapturdım.(12.Sınıf)*

Ö151: *Dershaneye kayıt yaptıırmamdaki ve devam etmemdeki temel gerekçe tabi ki iyi bir üniversiteye girmek. (Mezun)*

Ö210: *ÖSS'ye hazırlık.(12. Sınıf)*

Ö247: *Üniversite sınavına en iyi şekilde hazırlanmak için geliyorum. (Mezun)*

Ö263: *Kesinlikle daha başarılı olup iyi bir üniversiteye gidebilmek için (12.Sınıf)*

Ö275: *Öyle bir sistem gelişti ki kendiliğinden artık öğrenci dershaneye gidecek, gitmezse kazanması zor diye bir düşünce oluştu. (Mezun)*

Ö453: *İyi bir üniversiteye gidebilmek için ne yazık ki sadece okul eğitimi yeterli değil.(11.Sınıf)*

Ö547: *... Bizi üniversiteye iyi bir şekilde hazırlamaları.(11. Sınıf)*

Öğrenci görüşleri; okullarda verilen eğitimin üniversite giriş sınavını kazanmak için yeterli olmadığı yönündedir. 12.sınıf ve mezun öğrencilerin %52'si ara sınıf öğrencilerin %54' ü sadece okullarda aldıkları eğitim ile üniversite giriş sınavında başarılı olacaklarına inanmadıkları anlaşılmaktadır. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıda verilmektedir:

Ö24: *Okullarda verilen eğitim dershanelere güvenerek boş vermiş durumda, verimli geçmeyen, ödev psikolojisi ve sadece not zoruyla devam ettiğimiz okul sınava hazırlanırken yetersiz kalıyor. Bu açıdan aslında vaktimizin büyük bir kısmını dershanelerde geçirmek zorunda kalıyoruz. Dershaneye devam etmemin büyük sebebi okulların son sınıflar için gevşek bir eğitim uygulamasıdır.(12. Sınıf)*

Ö263: *Kesinlikle daha başarılı olup iyi bir üniversiteye gidebilmek için. Okulun verdiği eğitimin tam olarak sınav kriterlerine uymaması. Çünkü okulda bize verilen konuların temeli, ama bunların pratikte*

uygulamasını veren dershaneler bizim için birazda zorunluluk oldu. Öyle bir sistem gelişti ki kendiliğinden artık öğrenci dershaneye gidecek, gitmezse kazanması zor diye bir düşünce oluştu. Okulda bundan yararlanarak biraz da kendi keyfine bakıyor. Okulda kimi hocayı ne kadar zorlarsan zorla dershanedeki kadar bilgi alamıyorsun. Yine de her şeyden önce kendim için.(12.Sınıf)

Ö390: *İyi bir üniversiteye gidebilmek için ne yazık ki sadece okul eğitimi yeterli değil. Öğrenciyi çalışması için tetikleyen bir unsur dershane. Kendime göre en iyisini yapmak, başarmak istediğim için bir dershaneye geliyorum. (11. Sınıf)*

Ö395: *Okul eğitiminin benim için yetersiz kalması, okul öğretmenlerinden dershane öğretmenleri kadar verim alamamam...(11. Sınıf)*

Ö609: *Daha fazla soru çözümü, kaynak ve derslere yardımcı olması bakımından kayıt yaptırdım. Üniversite sınavını kazanmak için okulun tek başına yeterli olmadığını düşünüyorum.(10. Sınıf)*

Ayrıca üniversite giriş sınavı ortaöğretim müfredatını içermesi sebebiyle öğrencilerin konu eksiklerini kapatmak ve konuların tekrarlarını yapmak için özel dershanelere devam ettiği anlaşılmaktadır. 12. sınıf ve mezun öğrencilerin %48'i özel dershanelere devam etmekteki sebeplerinden birinin ortaöğretim süresince okulda işlenen konuların tekrar edilmesi ve eksiklerinin kapatılması olarak ifade etmişlerdir. Ara sınıf (9., 10. ve 11. sınıf) öğrencilerinin %81'i ise özel dershanelerden asıl beklentilerinin devam ettikleri, eğitim-öğretim yılındaki eğitim ile ilgili yetersizliklerini ve eksiklerini gidermek olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler, devam ettikleri özel dershanenin okuldaki derslerine yardımcı olduğunu, özel dershanelerde öğrenciyle okuldan daha fazla ilgilenildiğini ifade etmektedirler. Bu beklentiye ifade eden görüşlerden bazıları aşağıda verilmektedir:

Ö24: *Son sınıf öğrencisi olarak lise eğitimi boyunca gördüğüm konuları tekrar etmek, eksiklerimi tamamlamak amacıyla dershaneye devam ediyorum. (12. Sınıf)*

Ö62: *Okulda gördüğüm derslerin tekrarı olması için. (12.Sınıf)*

Ö263: *Kesinlikle daha başarılı olup iyi bir üniversiteye gidebilmek için. 4 yılda gördüğüm konuları tekrar etmek ve eksiklerimi kapatmak. Okulun verdiği eğitimin tam olarak sınav kriterlerine uymuyor. Çünkü okulda bize verilen konuların temeli, ama bunların pratikte uygulamasını veren dershaneler bizim için birazda zorunluluk oldu. Öyle bir sistem gelişti ki kendiliğinden artık öğrenci dershaneye gidecek, gitmezse kazanması zor diye bir düşünce oluştu. Okulda bundan yararlanarak biraz da kendi keyfine bakıyor. Okulda kimi hocayı ne kadar zorlarsan zorla dershanedeki kadar bilgi alamıyorsun. Yine de her şeyden önce kendim için. (12.Sınıf)*

Ö613: *Okulda aldığım matematik eğitimi benim için yetersiz kalıyor. Yani matematik dersimin zayıf olmasından dolayı dershaneye geliyorum bu arada sözel derslerime de yardımı oluyor. (10. Sınıf)*

Ö624: *Notlarım yüksek olsun diye annem beni dershaneye kayıt yaptırdı. (9. Sınıf)*

Üniversite giriş sınavının yapısı ve uygulanışı itibariyle öğrencilerin sınavda başarılı olması için lise matematik ders programı içeriğinin, içerikteki kavram ve kavramlar arasındaki ilişkilerin yapılandırılmış olması yetmemektedir. Üniversiteye giriş sınavının çoktan seçmeli bir sınav olması ve kısıtlı bir zaman diliminde uygulanması, öğrencilerin daha hızlı soru çözmelerini ve çoktan seçmeli sınav uygulamalarında deneyimli olmalarını gerektirmektedir. Öğrencilerin okullarda, çoktan seçmeli sınavlara yönelik yeterli deneyimi kazanamamaları onları bu tip sınavların sıkça uygulandığı özel dershanelere yönlendirdiği anlaşılmaktadır. 12.

sınıf ve mezun öğrencilerin %44'ü, ara sınıf öğrencilerin %42'si özel dershanelere kayıt yaptıрма ve devam etme sebepleri arasında çoktan seçmeli sınav tecrübesi kazanma isteklerini ifade etmektedirler. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıda verilmektedir:

Ö24: ...Ve tabi ki test halinde yapılan sınavlar için pratik kazanmak dershanelerdeki uygulamalar sayesinde oluyor.(12. Sınıf)

Ö37: Okulda verilen eğitimin ÖSS için yeterli olmaması ve derslerimin daha yüksek olması için geliyorum. Test çözme tekniğini öğrenmek için. ÖSS'de süremin yetmesi için bana rehber olması.(12.sınıf)

Ö169: Dershanelerde bolca deneme sınavı yapılıyor böylece gerçek sınav için hem iyi bir prova oluyor hem de test tekniğim gelişiyor. (12. Sınıf)

Ö213: ...Test tekniğini öğrenmek için geliyorum. (Mezun)

Ö395: ...test tekniğiyle soru çözmeyi öğrenip üniversite sınavına hazırlanmak için dershaneye kayıt yaptırdım.(11. Sınıf)

Ö453: ...Dershaneye devam ederek hem test tekniğini öğreneceğim hem disiplinli ders çalışma alışkanlığımı kazanacağım hem de üniversite sınavına şimdiden hazırlanmak için dershaneye kayıt yaptırdım.(11. Sınıf)

Öğrencilerin cevapları incelendiğinde, öğrencileri özel dershanelere yönlendiren bir faktöründe gelecek kaygısı olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler, iyi bir eğitimin iyi bir üniversitenin iyi bir bölümünü kazandıracağını, iyi bir üniversite mezuniyetinin iyi bir iş olanağı ve iyi bir gelecek olacağına inanmaktadırlar. 12. sınıf ve mezun öğrencilerin %25'i, ara sınıf öğrencilerinin %32'si özel bir dershaneye kayıt yaptıрма ve devam etme sebepleri arasında gelecek kaygılarını ifade etmektedirler. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö71: *Geleceğim için üniversite mezunu olmam gerekiyor. Bu sebepten kayıt yaptırdım.(12. Sınıf)*

Ö97: *Velim emekli bir öğretmen ve bana hazırlayacağı bir gelecek yok. Bu yüzden kendi hayatımı kazanıp ayaklarımın üstünde durmak istiyorum. Bu da devam etmemin başka bir sebebi.(12.sınıf)*

Ö197: *İyi bir meslek sahibi olmak için.(12. Sınıf)*

Ö310: *Üniversiteye girip düzgün ve seviyeli bir iş sahibi olmak, refah içinde yaşamak, kültürlü ve diplomalı olmak, kültür bazında seviyemi diploma ile desteklemek.(Mezun)*

Öğrencilerin özel dershanelere kayıt yaptıрма sebeplerinden birinin de etüt ve öğretmenlerle birebir çalışmaları olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler derslerde anlamadıkları noktaları, çözemedikleri soruları ve okul sınavlarından önce sınavlara yönelik öğretmenler ile çalışma imkânlarının olduğunu ifade etmektedirler. 12. sınıf ve mezun öğrencilerin %21'si ara sınıf öğrencilerinin %20 'si özel dershanelere kayıt yaptıрма ve devam etme nedenleri arasında özel dershanelerde etüt ve birebir çalışma imkanı olması olarak ifade etmişlerdir. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıda verilmektedir:

Ö3: *Dershanede birebir etüt verildiği için kayıt yaptırdım. (12. Sınıf)*

Ö41: *Üniversiteyi kazanmak için özel ders almak yerine dershaneye kayıt yaptırdım. Kayıt yaparken tek sorduğum şey birebir etüt çalışmalarıydı. Özel ders almak yerine burada hocalarla birebir çalışıyorum. (12. Sınıf)*

Ö62: *Etüt imkânı olduğu için... (12. Sınıf)*

Ö99: *Dershanede anlamadığım konuları öğretmenler ile birebir çalışıp öğrenmek için kayıt yaptırdım.(12.Sınıf)*

Ö482: *Dershanelerde etüt verildiği için kayıt yaptırdım.(11.sınıf)*

Ö523: *Okuldaki derslerime yardımcı olsun diye kayıt yaptırdım. Dershanede öğrenciyle daha fazla ilgileniliyor ve öğretmenlerle birebir çalışma imkanımız var. Verilen ödevlerin kontrolü çok sıkı yapılıyor hem de istediğimiz kadar etüt alma imkânımız var. Ancak yeni mezun hocalardan etüt almak çokta verimli olmuyor.(10. Sınıf)*

Öğrencilerin cevapları incelendiğinde, öğrencilerin özel dershanelere devam etme sebepleri arasında yukarıda bahsettiğimiz sebeplerin dışında düzenli ve sistemli ders çalışma alışkanlığı edinme isteği, aile ve çevre baskısı ile sosyalleşme gibi faktörlerin de olduğu anlaşılmaktadır. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö65: *Herkes dershaneye gittiği için. (12. Sınıf)*

Ö77: *Sayısal alanda temelimin sağlam olmaması dershaneye gelmemdeki en büyük etkidir. Ayrıca dershane ortamının daha düzenli ve disiplinli olmasından dolayı kayıt yaptırdım ve devam ediyorum. Kendim evde bu çalışma düzenini sağlayamazdım.(Mezun)*

Ö129: *Annemin zoruyla geliyorum. Okul beni ÖSS'ye hazırlamaya yeterli değil. Çevre yapmak. ÖSS'nin dershaneye gitmeye zorlaması. (12.sınıf)*

Ö210: *Okula yardımcı ve ÖSS'ye hazırlık. Yeni arkadaş ortamı yapmak. Zaman geçirmek. Sıkılmamak.(12. sınıf)*

Ö229: *Yeni insan tipleri tanımak hoşuma gidiyor. (Mezun)*

Ö235: *Kayıt yaptırmamın sebebi dershaneye giden kazanır, gitmeyen kazanamaz gibi bir düşüncenin olduğu için. Yoksa ben kendim halledebileceğime inanıyorum yani. Devam etmemin sebebi de başladık devam edelim, yarı yolda kalmasın diye. (Mezun)*

Ö240: *Bu bir tabu. Öğrencilerin ya arkadaşlarından ya da velilerin birbirini etkilemesinden dolayı oluşan bir olgu bu. Bu tabunun nedeni; öğrencinin psikolojik olarak etkilemesinden kaynaklanıyor. Öğrenci düşünüyor ki ‘ Arkadaşlarımın hepsi dershaneye gidiyor. Benim neyim eksik?’ ya da ‘Ben neden gitmiyorum ki?’ gibi düşünüp kayıt oluyorlar. Tabi ki hepsi böyle değil. Bazı öğrenciler ise açıklarını kapatıp daha ileri bir seviyeye gelmek için kayıt olabiliyor. Ama unutulmamadır ki dershaneye gitmeden de üniversite sınavı kazanılabilir. İnsan öz çabası ve gayreti ile bu sınavı kazanabilir. (12. Sınıf)*

Ö393: *Bir başkası zorlamadan ders çalışmamam. Düzenli olarak ders çalışmaya dershaneye giderek alışacağıma inanıyorum. Arkadaşlarımla yarışabilme imkânı bulmam ve ailemin dershaneye gelerek daha iyi bir gelecek kurabilecek bir üniversite kazanacağıma inanmaları dolayısıyla dershaneye kayıt yaptırdım. (11. Sınıf)*

Bu veriler yorumlandığında üniversite giriş sınavının içeriğinin ve uygulanış şeklinin öğrencileri dershanelere yönlendirmede etkili olduğu görülmektedir.

4.2. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

‘Velilerin öğrencilerini özel dershanelere gönderme sebepleri nelerdir?’ alt problemi kapsamında, öğrencisiyle aynı sayı ile numaralandırılan toplam 150 öğrenci velisinin görüşleri alınmıştır Bu görüşlerden elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuş ve analiz ışığında aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 2. Velilerin Öğrencilerini Özel Dershanelere Gönderme Sebeplerine İlişkin Yüzde Frekans Sonuçları

Görüşler	f	%
Üniversiteye giriş sınavında başarılı olması için	150	100
Gelecek kaygısı	132	88
Okuldaki eğitimin yetersizliği	130	87
Çoktan seçmeli sınav tekniğinin verilmesi	110	73
Düzenli ve sistemli ders çalışma alışkanlığı kazanılması	97	67
Cevap yok	0	0

Üçüncü alt probleme ilişkin ortaya çıkan tablo velilerin çocuklarını dershaneye göndermekteki amaçlarının temelini üniversite giriş sınavında başarılı olma beklentisinin oluşturduğunu göstermektedir. Ayrıca edinilen sonuçlar velilerin çocuklarının geleceğine ilişkin taşıdıkları kaygının “iş bulamama” ya yönelik olduğunu ve durumun ancak iyi bir üniversite eğitimi alarak aşılabileceğine olan inançlarını ortaya koymaktadır. Bu sonuçların, velilerde öğrencinin okulda aldığı eğitimin yetersiz olduğu kanısının hakim olduğu görülmektedir. Veliler öğrencilerin üniversite giriş sınavında başarı olmaları için çoktan seçmeli sınav tipine yatkınlık kazanmaları, düzenli ve sistemli ders çalışma alışkanlığı edinmesi gerektiği yönündeki veli görüşleri de geniş bir yüzde oluşturmaktadır.

Bu sonuçlar, velilerin özel dershanelerden beklentilerinin temelinde çocuklarının üniversite giriş sınavında başarılı olmasını istemelerinin yattığını göstermektedir. Velilerin tamamı çocuklarını özel dershanelere göndermekteki asıl sebeplerinin üniversite giriş sınavı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu beklentiye ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

V2: ÖSS'ye katkısı olsun diye. Dershane katkısıyla daha iyi bir üniversite kazanacağı düşündüğüm için...(Mezun)

V10: ÖSS'de başarılı olması için dershaneye gönderiyorum...(12. Sınıf)

V40: Üniversite sınavını kazansın diye dershaneye gönderiyorum.(12.Sınıf)

V205: ...sınavı kazansın diye yolladık ama ne olacak göreceğiz...(Mezun)

V399:İşin açıkçası; velisi bulunduğum öğrenciyi yaşıtları üniversite sınavına hazırlanırken geri kalmasın diye dershaneye gönderme ihtiyacı duydum. (11.sınıf)

V407: Çocuğum bu seneden ÖSS'ye hazırlansın diye kayıt yaptırdım... (10. Sınıf)

Bu sonuçlar velilerin çocuklarının gelecekleri için kaygılandıklarını ortaya koymaktadır. Velilerin %88'i çocukların geleceğinden kaygı duydukları için çocuklarını özel bir dershaneye gönderdiklerini ifade etmişlerdir. Çocuklarının üniversiteyi bitirmekle iyi bir iş imkânına sahip olacağına ve iyi bir gelecek kuracağına inandıklarını anlaşılmaktadır. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

V2: ... İyi bir üniversite kazanılınca iyi bir geleceği olması için özel dershaneye gerek duydum.(Mezun)

V16: İyi bir geleceğe sahip olabilmek için bu yolda iyi ve kaliteli bir üniversitenin gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden üniversite için iyi ve güzel bir donanım gerekiyor. Dershanede gerek dersler gerekse deneme sınavlarıyla üniversiteye girebilmek için iyi bir hazırlık yaptığını düşünüyorum.(Mezun)

V63: Devlet okullarında eğitimin yeterli olmaması, MEB'in ders kitaplarının yetersiz olması, öğretmenlerin yeterli olmaması veya ilgilenmemeleri bizi dershanelere yönlendiriyor...(12. Sınıf)

V165: ... en önemlisi iyi bir üniversite kazanarak iyi bir gelecek kurması için gönderiyorum. Beklentilerimin hepsinin karşılandığını söylemem zor ama okulların durumu böyle iken dersane olmazsa olmaz bir gerçek. (12.Sınıf)

V503: ... iyi bir hayat kurabilmenin yolu üniversite mezunu olmaktan geçtiğinden çocuğumu dershaneye gönderiyorum.(10. Sınıf)

Veliler, okullarda alınan eğitimin öğrencilerinin yetersizliklerini ve eksiklerini gidermediğini düşünmektedirler. Üniversiteye giriş sınavında öğrencilerin okulda aldıkları eğitimin yetersiz kalacağı endişesi velilerin genel bir kanaati olarak karşımıza çıkmaktadır. Velilerin %87'si okulda alınan eğitimin üniversite giriş sınavı için yeterli olmayacağını ifade etmişlerdir. Bu beklentiye ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

V9: Üniversite sınavı için okuldaki eğitim yetersiz buluyorum, eksik bilgilerini tamamlaması rekabet ortamını görmesi ve arkadaşları arasında ki seviyesini görebilmesi... için dershaneye gönderdik.(Mezun)

V44: ...Lise programında verilen derslerin ÖSS'ye yönelik olmaması, ağırlıklı olarak ÖSS'ye önem verilmemesi. Oysa dershanedeki eğitimin bütünüyle ÖSS'ye yönelik olması nedeniyle çocuğumuzu dershaneye gönderdik.(12. Sınıf)

V64: Liselerde eğitimin yeterli ve verimli olmaması. Öğrencinin güdeleyici faktörlere ihtiyacı olması. Dershane olmadan çok iyi bir üniversite kazanılamayacağının bilinmesi...(12.sınıf)

V165:Ben bir veli olarak okuldaki eğitimi yeterli bulmuyorum. Okulda rehberlik servisi bence yeteri kadar çalışmıyor. Dershane beklide paralı eğitim verildiğinden veli ve öğrenciye olan ilgi ve alaka daha iyi. Okulda çocuklarımıza verilen notlar bence biraz şişkin. Çocuklarımız dersten tam not alarak geçmesine rağmen bilgi birikimi çok zayıf kalıyor...(12.Sınıf)

V399:... Zira eskisi gibi okullarda eğitime öğretmenlerin dershanelerin olması nedeniyle yeteri kadar önem vermediklerini düşünüyorum. Çünkü okul öğretmenleri nasıl olsa veliler çocuklarını dershaneye gönderecek diye yeteri kadar çaba sarf etmiyorlar.(dershaneye gönderme işi ortaokuldan başladığı düşünülürse) Dershanelerin Türkiye çapında çok sayıda faaliyet göstermesi, okul öğretmenlerinin ilgisizliği, ayrıca dershanelerin ehil olmayan kişilerce işletilmesi ve eğitimin bir rant kapısı olarak görülmesi; çok da başarılı olmayan bir yıl önce gördüğü konuları bile hatırlamayan öğrencilerin yetişmesine neden olmaktadır. (11. Sınıf)

V453: Bu durum eğitim sistemimizdeki eksikliklerden kaynaklanıyor. Maalesef öğrencilerin okulda aldıkları eğitim, üniversiteye giriş sınavında başarılı olmak için yeterli olamıyor.(11. Sınıf)

Üniversite giriş sınavının çoktan seçmeli bir sınav olması ve öğrencilerinin okullarda çoktan seçmeli sınavlarla ilgili yeterli deneyimi kazanamamaları velileri bu tip sınavların sıkça uygulandığı özel dershanelere yönlendirmektedir. Velilerin %73'ü öğrencilerinin çoktan seçmeli sınav tecrübesi kazanması için öğrencilerini özel dershanelere gönderdiklerini ifade etmişlerdir. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

V23: Öğrencilere üniversite kapısını açan ÖSS'yi kazanabilmenin yolu için dershaneler kaçınılmaz bir gerçektir. Çünkü öğrenciler 'test tekniğini' ve okulda aldığı eğitimin eksiklerini özel dershanelerde tamamlıyor Ortaöğretimin homojen nitelikte ve başarılı olarak verilmediği bir ülkede, eğitimdeki açıkları kapatmak için özel dersane sektörünün gelişmesinin ortaöğretim kurumlarında İYİ YETİŞMİŞ ÖĞRETMENLERİ BAZI ÖZEL DERSHANELER kendilerine kanalize etmektedir. Hatta birebir özel eğitim gibi bir alan daha gelişti. (12. Sınıf)

V28: *Eğitimin kalite seviyesinin okullarda düşük olması. Eğitimin eşit olmayan koşullarda verilmesi. İmtihanlara dayalı bir yaşantının başarısının 3 saate sığdırılması. Bu nedenle çocuğumun eksik konularda takviye alması. Soru okuma ve çözme konusunda pratik kazanması. Bunlardan en önemlisi çocuğumun imtihan günü stresine alışması ve imtihanda başarılı olması. (12. Sınıf)*

V47: *Türkiye'deki eğitim sistemi bilindiği üzere sınav sistemlerine uygun olarak gerekli bilgiler verilmemektedir. Bunun için öğrencimi özel bir dershaneye göndermek zorundayım. Çünkü öğrenciler bir yarış atı gibi devamlı yarış halindeler... Özel dershanelerde test çözümü üzerinde durulduğu, sık sık sınavlara tabi tutuldukları için, okulda eksik kalan kısımları tamamlamak ve bir tekrar yapmak imkânı bulması açısından. (12. Sınıf)*

V165: *... Lisede uygulanan ölçme değerlendirme sistemi ile üniversiteye giriş sınavında yapılan sınav türü birbirine uygun değil. Öğrencimin sene sonunda gireceği sınav test olacak ve her soruya ayrılan süre belli. Ben çocuğumu dershaneye; okul eksiklerini kapatması, test tekniğini öğrenmesi, sorular için pratik çözümler öğrenmesi ve hızlı soru çözebilmesi için gönderiyorum... (12.Sınıf)*

V503: *... üniversite sınavı için test tekniğini öğrenmesi için çocuğumu dershaneye gönderiyorum. (10. Sınıf)*

Veliler öğrencilerinin düzenli ve sistemli ders çalışma alışkanlığını kazanmasını istemeleri velileri özel dershanelere yönlendirmektedir. Velilerin %67'si öğrencilerinin düzenli ve sistemli ders çalışma alışkanlığı kazanması için özel dershaneleri tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuç velilerin genelinde öğrencilerinin ders çalışma sistemlerinden memnun olmadıklarını ortaya koymaktadır. Bu beklentiği ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

V76: Çocuğumun daha iyi koşullarda eğitimini sürdürmesi; planlı ve disiplinli bir çalışma ortamı içinde sınava hazırlanması düşüncesiyle dershaneyi tercih ettim. (Mezun)

V101: ...oğlum sınava bu yıl ikinci sefer girecek. Okulda 12 yıl eğitim görmesine rağmen ders çalışma alışkanlığı kazanamadı. Aslında birazda bu sebepten dershaneye gönderiyorum.(Mezun)

V208: Üniversite sınavını kazanmanın yolu sistemli çalışmaktan geçtiğini düşünüyorum. Çocuğumu dershaneye göndermekteki sebeplerimden biride disiplinli ve sistemli ders çalışması içindir. (12. Sınıf)

V419:Çocuğum evde ders çalışmıyor dershanede bol ödev veriyorlar. Bu sayede çocuğum sistemli çalışma alışkanlığını kazanır diye... (11. Sınıf)

V535: ...Çocuğumun evde ders çalışmasından memnun değilim. Bu sebepten çocuğum ders çalışma alışkanlığı kazanır diye dershaneye gönderiyorum. (10. Sınıf)

Bu durumların hepsi göz önüne alındığında veliler kendileri için bir külfet olmasına karşın öğrencilerini üniversite giriş sınavında başarılı olmaları amacıyla özel dershanelere yollamanın bir mecburiyet olduğunu düşünmektedirler.

Hülasa; ara sınıf (9., 10., 11. sınıf) ve üniversite giriş sınavına hazırlanan (12. sınıf ve mezun durumdaki) öğrenciler ile öğrencilerini özel bir dershaneye gönderen velilerin cevapları incelendiğinde, öğrencilerin özel dershanelere gitmekteki ve velilerin çocuklarını özel dershanelere göndermekteki amaçlarının en başında “ üniversite giriş sınavında başarılı olma” beklentisinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Okulda alınan eğitimin üniversite giriş sınavında yeterli olmayacağı kanısı, okulda alınan eğitimin pekiştirilmesi ve konularla ilgili soru tiplerinde pratik edinme isteği, çoktan seçmeli sınav tecrübesi kazanma ile düzenli ve sistemli ders çalışma

alışkanlığını kazanma beklentisi ayrıca gelecek kaygısı gibi sebeplerin öğrencilerin özel dersanelere devam etmesindeki etkenlerden olduğu anlaşılmaktadır. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

4.3. Dördüncü ve Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

‘Özel dersanelere devam eden ara sınıf (9. ,10. ,11. sınıf) öğrencilerinin dersanelerde aldıkları matematik eğitiminin okul başarısına etkisi ile ilgili görüşleri nelerdir?’ alt problemi kapsamında, ara sınıf düzeyinde toplam 264 öğrencinin , ‘Özel dersanelerde üniversite hazırlık programına (12. sınıf –Mezun) devam eden öğrencilerin, dersanelerde aldıkları matematik eğitiminin yine dersanelerde uygulanan deneme sınavlarına etkisi ile ilgili görüşleri nelerdir?’alt problemi kapsamında, 12. sınıf ve mezun düzeyinde toplam 388 öğrencinin görüşleri alınmıştır. Bu görüşlerden elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuş ve analiz ışığında aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 3. Ara Sınıf(9. , 10. ve 11. sınıf) Öğrencilerin Dersanelerde Aldıkları Matematik Eğitiminin Okul Başarısına ve 12. Sınıf -Mezun Öğrencilerin Dersanelerde Aldıkları Matematik Eğitiminin Dersanelerde Uygulanan Deneme Sınavına Etkisine İlişkin Yüzde Frekans Sonuçları

	Ara Sınıf		12.sınıf-Mezun	
Görüşler	f	%	f	%
Etkili olduğunu düşünüyor	246	93	356	92
Etkisiz olduğunu düşünüyor.	18	7	28	7
Cevap yok.	0	0	4	1

Tablodan da anlaşılaçağı üzere, özel dersanelere devam eden ara sınıf (9. ,10. ve 11. sınıf) öğrencilerinin dersanelerde aldıkları matematik eğitiminin okul başarısı ve 12. sınıf ve mezun öğrencilerin dersanelerde aldıkları matematik eğitiminin dersanelerde uygulanan deneme sınavları üzerindeki etkisi incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu konuya ilişkin olumlu görüş belirttiğı görülmektedir. Büyük çoğunluk dershanede almış oldukları matematik eğitiminin başarılarına olumlu yönde etkilediğini ifade ederken öğrencilerin çok küçük kısmı olumsuz görüş belirtmiştir. Bunun sebeplerinin farklı nedenlerden kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin cevapları incelendiğinde, dershanelerde aldıkları matematik eğitiminden beklentilerinin okulda verilen matematik eğitimiyle ilgili eksiklerinin giderilmesi, çoktan seçmeli sınavlara yatkınlık kazanılması, öğretmenler ile bire bir çalışma, ek ders ve etüt çalışmalarının yapılması, konularla ilgili çok sayıda ve farklı soru örneklerinin gösterilmesi, ara sınıf öğrencileri için dershanede aldıkları matematik dersinin hem okul sınavlarına hem de uzun vadede üniversite giriş sınavına katkı sağlaması yönündedir.

Bu sonuçlar, özel dershanede verilen matematik eğitiminin ara sınıfların okul başarısı üzerinde, 12.sınıf ve mezun durumdaki öğrencileri deneme sınavları üzerindeki etkisinin olumlu yönde olduğu göstermektedir. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö22:*Bu eğitimin sınavda ki etkisi son derece büyük. Çünkü öğretmenlerim sayesinde neredede hataya düşeceğimiz için etkili oluyor.(12. Sınıf)*

Ö265:*Gerçekten de dershaneye gelmeden önceki matematiğimle şu an ki durumum arasında dağlar kadar fark var. Altyapıda bazı eksiklerim olduğundan bazı konularda zorlanıyorum desem yerinde olur. Matematiği sevmemde dershanenin katkılarını inkâr edemem. Matematik şu anda en sevdiğim derslerin başında geliyor. Denem sınavlarında matematikte iyi bir ortalama tutturduğumu hissediyorum.(12. sınıf)*

Ö391:*Dershanede aldığım matematik eğitimi okuldaki derslere katılmamı olumlu yönde etkiledi. Ama okuldaki sınavlarımda aynı derecede başarı gösteremiyorum. (11. Sınıf)*

Ö590:*Okuldaki sınavdan yüksek aldım bu da dershane sayesinde oluyor. (10. Sınıf)*

Ö607:*Ben lisede matematiğin bu kadar zor olacağını düşünmemiştim. Dershaneye gelmeseydim sınavdan yüksek not alamazdım.(9. Sınıf)*

Öğrencileri özel dersanelerde aldıkları matematik eğitiminin başarılarına olumlu yönde etki etmesini genel olarak, özel dersanelerdeki matematik derslerinde bol örnek çözümlerinin yapılmasıyla ve soru çözümlerinde pratik yöntemlerin kullanılmasıyla ilişkilendirilmektedir. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö42: *Dersanelerde ki matematik dersi soru çeşitliliği bakımından işe yarıyor.*

Fakat dersleri tekrar etmediğim için bu denemelerde işe yaramıyor. Ayrıca hızlı anlatım olunca bazı yerleri kaçırabilme olasılığım oluyor. Matematik derslerine fazla odaklanamıyorum.(12. Sınıf)

Ö79: *Dersanedeki derslerimizde çok fazla soru çözüyoruz buda hem ödev yaparken hem deneme sınavlarında işimiz yarıyor.(12. Sınıf)*

Ö467: *Dersanedeki derslerde okulda çözmediğimiz kadar soru çözebiliyoruz.*

Sınavdan önce yapamadığım soruları sorabiliyor ve anlamadığım yerleri tekrar anlattırabiliyorum bu da sınavda yüksek not almamı sağladı.(11. Sınıf)

Ö634: *Dersanede çok soru çözmemiz okulda başarılı olmamızı sağlıyor.*

Derste bir sorunun, varsa birkaç farklı çözümünün gösterilmesi bizim ufkumuzu açıyor. Bence bir konuyu farklı hocalardan farklı tekniklerle dinlemek başarıyı arttıran bir durum.(11. Sınıf)

Özel dersanelerin ara sınıf seviyesinde okul ile paralel giderek konuyu tekrar etmeleri ve konuyu pekiştirmeleri öğrencinin başarısını artıran diğer bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin bir konuyu birden fazla öğretmenden farklı işleyiş tarzıyla dinlemeleri, soru çözümlerinde değişik teknikleri öğrenmeleri okuldaki matematik dersinde başarının artmasındaki bir başka faktör olarak görünmektedir. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö407: *Dershanede okulda işlenen konuları görüyoruz. Dershanede daha fazla soru çözüyor, bu soruların pratik çözümlerini öğreniyor hem de farklı hocalardan konuyu dinlemek okul başarımıza çok fazla yansıyor.(11. Sınıf)*

Ö530: *Okuldaki matematik başarısı da dershanedeki ders başarısı da öğretmene göre değişiyor. Dersi ciddiye alır verilen ödevleri yaparsak gayet işe yarıyor. Okulda anlamadığımız yerleri tekrar dinlemek yapamadığımız soruları sormak okul başarısını direk etkiliyor.(11. Sınıf)*

Ö519: *Dershanede aldığım matematik eğitimi okul başarıyı olumlu etkiliyor. Dershanelerde konuları tekrar etme olanağımız var. Böylece konu tekrarları sayesinde çok iyi anlayabiliyoruz. Eğer bu olasılığa sahip olmasaydık sadece okulda aldığımız eğitimle başarılı olabileceğimi düşünmüyorum.(11. Sınıf)*

Özel dershanelerde 12. sınıf ve mezun öğrenciler, derslerinde çoktan seçmeli sınav uygulamalarına ağırlık verilerek bu sınav tekniğinin öğretildiğini ve bunların özel dershanelerde uygulanan deneme sınavlarında başarılarının arttırdığını ifade etmektedirler. Üniversite giriş sınavının yaklaşık kısıtlı bir zamanda uygulanması öğrencilerin daha hızlı soru çözmelerini gerektirmektedir. Özel dershanelerdeki matematik derslerinde aldıkları matematik eğitiminin deneme sınavındaki soru tiplerine yatkınlık sağladığını ve soru tiplerinin pratik çözümlerinin gösterilmesinin zaman kullanımına yardımcı olduğunu söyleyebiliriz. Bu beklentiye ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö5: *Derste gördüğümüz soru tiplerinde sorular oluyor. Derslerde konu sonlarında konuyu tarayan testler uygulanıyor bu sayede denemeler için hız kazanmış oluyoruz. Konuların nerelerinin önemli olduğunu bize söylüyorlar ona göre o noktalarda daha dikkatli oluyoruz.(Mezun)*

Ö28:Deneme sınavlarında dershanede aldığımız matematik eğitiminin önemli bir yeri vardır. Dershanede kazandığımız pratik ve hız sınavda bize zaman kazandırmakta. Zaten zamanla yarıştığımız bir sınavda zaman hayat demektir.(12. Sınıf)

Ö34:Dershanedeki eğitim okulda öğrendiklerimize göre daha teknik ve patik bilgiler olduğu için akılda daha kalıcı oluyor ve soru çözümlerini daha sürede yapabiliyorum. Deneme sınavlarında başarılı olduğunu düşünüyorum.(12. Sınıf)

Özel dershanelerde verilen ödevlerin düzenli ve sürekli bir şekilde kontrol edilmesi ve öğrencilere okuldaki sınavlarından önce etüt ve birebir çalışma imkânının verilmesi gibi etkenlerin okuldaki başarıyı arttırdığı söylenebilir. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö11:Verilen ödevlerin kontrolü hep yapıyor buda bizi mecburen ders çalışmaya itiyor...(12. Sınıf)

Ö97: Her ders sonunda öde veriliyor ve kontrol ediliyor. Ödevleri düzenli yaptığımda denem sınavlarındaki puanlarım artıyor. (12. Sınıf)

Ö399:Okul başarıma etki ediyor. Çünkü okulda matematiğe dair hiçbir şey öğrenemiyorum. Dershane sayesinde daha fazla çözüyorum ve hocalar okul sınavlarına yönelik de çalıştırıyorlar. Sınavın öncesi aldığım etütler okul sınavında işime çok yarıyor.(11. Sınıf)

Öğrencilerin dershanelerde aldıkları matematik eğitiminin okul başarısı üzerinde olumlu etki göstermemesini ise altyapı eksikliği, dersi sevmeme ve ders çalışma alışkanlığının olmaması gibi nedenlerle ilişkilendirmek mümkündür. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö283: Ders anlatan kişiye göre değişiyor. Bana bir etkisi yok.(12. Sınıf)

Ö498: *Okulda matematikten bir şey öğrenemiyorum. Dershanede okuldan geri olduğu için dershanenin de bir etkisi olmuyor. Umarım üniversite giriş sınavı için faydası olur. (11. Sınıf)*

Ö543: *Benim matematik altyapım çok zayıf. Ben sözelci olmak istiyorum ama ailem müsaade etmiyor. Eşit ağırlıkta kalmam için baskı yapıyorlar. Hoca konuyu nasıl anlatırsa anlatsın ne kadar tekrar ederse etsin dershanenin matematik başarıma etkisi yok. (11. Sınıf)*

Ö614: *Bence dershanenin okul başarısına etkisi çok az çünkü ben evde matematik çalışmıyorum. (10. Sınıf)*

Hülasa; ara sınıf (9.,10., ve 11. sınıf) ve üniversite sınavına hazırlanan (12. sınıf ve mezun durumdaki) öğrencilerin cevapları incelendiğinde, öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları matematik eğitiminin öğrencileri olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Bu iki grup öğrencinin özel dershanelerde aldıkları matematik eğitiminin etkili olduğunu düşünmelerindeki temel nedenin derslerde konu ile ilgili tüm soru tiplerinin taranmasıyla ve soruların pratik çözümlerinin öğretilmesiyle ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Her iki öğrenci grubunda da özel dershanelerde alınan matematik eğitiminin başarılarında etkisinin olmamasını dersi sevmeme, alt yapı eksikliği ve ders çalışma alışkanlığının olmaması gibi nedenlere bağlamak mümkündür.

4.4. Altıncı ve Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

‘Özel dershanelere devam eden ara sınıf (10. ve 11. sınıf) öğrencilerinin dershanelerde aldıkları geometri eğitiminin okul başarısına etkisi ile ilgili görüşleri nelerdir?’ alt problemi kapsamında, ara sınıf düzeyinde toplam 248 öğrencinin, ‘Özel dershanelerde üniversite hazırlık programına (12. sınıf ve mezun durumdaki) devam eden öğrencilerin, dershanelerde aldıkları geometri eğitiminin yine dershanelerde uygulanan deneme sınavlarına etkisi ile ilgili görüşleri nelerdir?’ alt problemi kapsamında, 12. sınıf ve mezun düzeyinde toplam 388 öğrencinin görüşleri

alınmıştır. Bu görüşlerden elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuş ve analiz ışığında aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 4. Ara Sınıf (10. ve 11. Sınıf) Öğrencilerin Dershanelerde Aldıkları Geometri Eğitiminin Okul Başarısına ve 12. Sınıf ve Mezun Öğrencilerin Dershanelerde Aldıkları Geometri Eğitiminin Dershanelerde Uygulanan Deneme Sınavına Etkisine İlişkin Yüzde Frekans Sonuçları

	Ara Sınıf		12.sınıf-Mezun	
Görüşler	f	%	f	%
Etkili olduğunu düşünüyor	252	95	332	86
Etkisiz olduğunu düşünüyor.	12	5	51	13
Cevap yok.	0	0	5	1

Tablodan da anlaşılabacağı üzere, özel dershanelere devam eden ara sınıf (10. ve 11. sınıf) öğrencilerinin dershanelerde aldıkları geometri eğitiminin okul başarısına, 12. sınıf ve mezun öğrencilerin dershanelerde aldıkları geometri eğitiminin dershanelerde uygulanan deneme sınavları üzerindeki etkisi incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun dershane almış oldukları geometri eğitiminin okuldaki başarılarını olumlu yönde etkilediğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çok küçük kısmı aksi yönde görüşte bulunmuştur. Bunun sebeplerinin farklı nedenlere bağlı olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin cevapları incelendiğinde, dershanelerde aldıkları geometri eğitiminden beklentilerinin okulda verilen geometri eğitimiyle ilgili eksiklerinin giderilmesi, çoktan seçmeli sınavlara yatkınlık kazanılması, öğretmenler ile bire bir çalışma, ek ders ve etüt çalışmalarının yapılması, konularla ilgili çok sayıda ve farklı soru örneklerinin gösterilmesi, ara sınıf öğrencilerinin dershane aldığı geometri dersinin hem okul sınavlarına hem de uzun vadede üniversite giriş sınavına katkı sağlaması yönündedir.

Bu sonuçlar, özel dershanelerde verilen geometri eğitiminin ara sınıfların okul başarısı üzerinde, 12.sınıf ve mezun durumdaki öğrencileri deneme sınavları üzerindeki etkisinin olumlu yönde olduğu göstermektedir. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö31: *Geometri görme dersi olduğu için dersane dersleri görüş alanımızı geliştirip soruları kolay anlamamıza yardımcı oluyor. Böylece soruların çözümü kolaylaşıyor. (Mezun)*

Ö91: *Evet olumlu etkisi var. Ancak geometri yapmak için bol soru çözmek gerekiyor. Geometriyi görmek o kadar kolay bir iş değil. (12. Sınıf)*

Ö157: *Dershanedeki geometri dersleri bana pratiklik ve hız kazandırdı. Geometri dersinin deneme sınavlarına etkisi büyük bence. (12. Sınıf)*

Ö186: *Derste dersi iyi anlatıyorlar. Ben dersi dinlediğimde verilen ödevi yaparsam denemelerde başarılı oluyorum. Ama bu yaşta beni bu kadar sıkıntıya sokan bu sistemden nefret ediyorum. (12. Sınıf)*

Ö235: *Geometri dersinde dersi takip etmenin ve dersi anlamamanın deneme sınavlarındaki soruları çözmekte etkisi oluyor. Ama bence geometri sorularını çözmek insanın o andaki ruh haline bağlıdır. Geometri sorularını çözmek bilgidен ziyade zekilik gerektiriyor. (Mezun)*

Ö294: *Okulda gördüğüm birçok soru tipini unutmuştum Dershanede konuları baştan göstermeleri unuttuğum şeyleri hatırlattı. Bu sayede deneme sınavlarında netlerim gün geçtikçe iyi oluyor. (12. Sınıf)*

Ö365: *Ben geometriyi dershanede öğrendim. (12. Sınıf)*

Ö439: *Okuldaki geometri öğretmeninin anlattığı geometri dersinden bir şey anlamıyorum. Arkadaşlarım bir konuyu iki sefer görüyor ama ben sadece dershanede geometri öğrenmeye çalışıyorum. Dershane olmazsa ben geometri öğrenemezdim. (11. Sınıf)*

Ö589: *Okul tamamen sisteme ayak uydurup öğrenen öğrenir öğrenmeyenden de bana ne ben görevimi yaptım prensibi izledikleri için okula geometri*

dersinden bir etki göremiyorum. Dershaneye para verdiğimiz için sanırım bu iş burada böyle değil dersler daha disiplinli hocalar daha ilgili oluyor. Ben geometri dersini dershanede öğreniyorum biraz daha çalışsam daha iyi olacak sanırım.(11. Sınıf)

Ö593: *Her şey öğrencide bitiyor. Dershanenin en büyük yararı çözemediğimiz soruları çözdürecek bir hocayı her an dershanede bulmak. Okulda hocalarımızı her an bulamıyoruz ve maalesef soru sormaya gittiğimizde sen dershaneye gidiyorsun orada çözdürsene sorularını diyorlar.(11. Sınıf)*

Öğrencilerinin özel dershanelerde aldıkları geometri eğitiminin etkili olduğunu düşünmelerini genel olarak, özel dershanelerdeki geometri derslerinde daha fazla soru tipinin gösterilmesi, derslerde bol örnek çözülmesi ve soru çözümlerinde pratik yöntemlerin kullanılması gibi nedenlerle ilişkilendirebiliriz. Öğrenciler geometri soru tiplerini daha önce görmedikleri takdirde soruları çözmede zorlandıklarını ifade etmektedirler. Özel dershanelerde işlenen geometri dersinde konuya ilişkin tüm soruları tarayarak öğrenciye bol örnek çözmesinin öğrencinin geometri dersindeki başarısını arttırdığı düşüncesi hakimdir. Üniversite giriş sınavının kısıtlı bir sürede uygulanması öğrencilerin daha hızlı soru çözmelerini gerektirmektedir. 12. sınıf ve mezun durumdaki öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları geometri derslerinde konu ile ilgili tüm soru tiplerini ve pratik çözümlerini görmelerinin, derslerde çoktan seçmeli sınav uygulamalarına ağırlık verilerek test tekniğini öğrenmelerinin öğrencilerin özel dershanelerde uygulanan deneme sınavlarındaki başarısını arttırdığını göstermektedir. Özel dershanelerdeki geometri derslerinde aldıkları geometri eğitiminin deneme sınavındaki soru tiplerine yatkınlık sağladığı ve soru tiplerinin pratik çözümlerinin gösterilmesinin deneme sınavlarında zaman kullanımına yardımcı olduğu anlaşılmaktadır. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö9: *Geometri görme işi olduğu için çok soru tipi görmek lazım. Dershanedeki derslerde hocamız konunun tüm soru tiplerini göstermeye çalışıyor. Hatta*

bazı soru tiplerinin pratik yollarını gösteriyor bu da sınavda hem bana hız kazandırıyor hem de netlerimi arttırıyor. Geometride ne kadar soru çözersen o kadar iyi oluyor.(Mezun)

Ö19: *Dershanedeki derslerde konuyla ilgili her tür soru hatta piyasada satılan geometri soru bankalarındaki zor sorular bile çözülüyor. Çıkış sorulara baktığımızda sorular derslerdeki çözülen sorulardan çok daha kolay. Deneme sınavlarında bazen çok zor sorular sorulsa da ortalama olarak başarımlar artıyor. (12. Sınıf)*

Ö113: *Geometri alt yapım iyi olduğundan dershanedeki derste benim için çok verimli oluyor. Deneme sınavlarında başarımlar gayet iyi dershane bana hız ve pratik kazandırdı. (12. Sınıf)*

Ö278: *Ben okulda doğru düzgün geometri dersi görmedim. Geometrinin pratik işi olduğunu herkes söylüyor. Okuldaki hocama ne zaman soru sorsam sen dershaneye gitmiyor musun oradaki hocana sor diyordu. Aslında okuldaki hocamın pratiği çok eksikti. Okulda 40 dakikalık derste 4 bilemedin 5 soru çözerken dershanede 20 ye yakın soru çözebiliyoruz. Ben geometriyi dershanede öğrendim. Şu anda deneme sınavlarında istediğim yere gelemedim ama her ne yapıyorsam dershane sayesinde yapıyorum. (12. Sınıf)*

Ö405: *Dershaneye gitmeden önce geometri dersim fazla iyi değildi. Dershaneye gelmeye başladıktan sonra konuları kavramam daha da kolaylaştı. Daha çok soru tipi görüyorum bu da evde ders çalışırken ve ödev yaparken çok işime yarıyor. Zaten geometride soru tipini daha önceden görmediyseniz soruyu çözebilmek için çok uğraşmanız gerekir tabi birçok zaman çözemezsiniz. Dershane soru tiplerini kavramamda işime yarıyor. (11. Sınıf)*

Ö421: *Geometri dersinde öğretmenin payı büyük bence. Geometriyi öğretmen matematik kadar öğretmez çünkü geometri görme işi. Soru tipini daha önceden görmek hatta o sorunun pratik çözümünü bilmek çok önemli. İşte dershanenin sağladığı yararda bu. Dershane öğretmenleri okul öğretmenlerine göre daha pratik ve daha iyi ders anlatıyor. Buda bizleri dershaneye gitmeye mecbur bırakıyor.(11. Sınıf)*

Ö483: *Geometri dersi bu sene verilmeye başladı. Dersi çok sevdim okul hocam iyi ve dersi çok iyi anlattığında dersi okulda öğreniyor dershanede de bol bol soru çözüyor pratik yapıyorum böylece geometriden başarı sağladım.(10. Sınıf)*

Ö497: *Dershanede verilen geometri eğitimi soru türlerinin çeşitliliği ve soru sayısı bakımından yeterli fakat geometri dersini evde tekrar etmez derste çözülen soruları yeterli görürsek başarıyı yakalayamayız. Dershanede test tekniğini öğreniyor olmamız bence iyi bir şey dershane bana olumlu katkı sağladı.(11. Sınıf)*

Ara sınıf öğrencileri için bir konuyu birden fazla öğretmenden farklı işleyiş tarzıyla dinlemeleri ve soru çözümlerinde değişik teknikleri öğrenmeleri, geometri dersindeki başarının artmasındaki bir başka etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu beklentiye ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö423: *Dershanede okuldaki konuyu pekiştiriyoruz. Dershanedeki hocamız bize değişik teknikler gösteriyor... (11. Sınıf)*

Ö487: *Değişik hocalardan dersi dinlemek farklı şeyler öğretiyor...(11. Sınıf)*

Ö569: *Hem okulda hem dershanede aynı konuyu öğreniyoruz. Buda konuları anlamama ve farklı şeyleri öğrenmeme yardım ediyor.(10.Sınıf)*

Özel dershanelerde verilen ödevlerin sistemli ve sürekli bir şekilde kontrol edilmesi ve öğrencilere etüt ve birebir çalışma imkânının verilmesi gibi etkenlerin okuldaki geometri başarısını arttırdığı anlaşılmaktadır. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö54: *Geometri alt yapım iyi değil ama dershanede anlamadığım yerleri hocalara etütlerde sorarak eksikimi kapatıyorum...(12. Sınıf)*

Ö167: *Üniversite sınavına yönelik çalışıyoruz bu da güzel bir şey. Sistemli ve düzenli ilerliyoruz. Bol bol ödev veriliyor ve yapamadığımız sorular için etüt alıyorum. Bundan dolayı dershanedeki geometri dersleri deneme sınavlarına olumlu bir katkı sağlıyor.(12. Sınıf)*

Ö209: *Geometri pratik olmadan yapılamıyor. Çok soru çözmeden görmek çok zor. Konuyu derste anlayıp pekiştirerek sınavlarda yapabiliyorum. Fakat farklı soru tipleri zorluyor bazen. Ama verilen ödevlerin sürekli kontrol edilmesi sayesinde bende soru çözmeye başladım...(Mezun)*

Ö402: *Verilen ödevler sayesinde geometri sorularını çözmeye başladım. Sınavlardan önce birebir çalışmalar notlarımı yükseltti.(11. Sınıf)*

Ö567: *Yapamadığım soruları sorabildiğim etütler sayesinde geometrim iyi.(10. Sınıf)*

Ö629: *Geometri dersinde hoca sana soru tiplerini gösterir ama sen tekrar etmezsen bir gelişme olmaz. Okulda konular anlatılıp geçiliyor ve çok soru çözülüyor. Ödevler çok sıkı kontrol edilmiyor. Bizim ödevlerimize gerekli özeni göstermemiz lazım ama öğrencilik işte. Dershanede derste çok soru çözülüyor, test uygulaması yapılıyor, pratik yöntemler öğretiliyor. Bence dershanedeki başarının önemi disiplinli ödev kontrolünden kaynaklanıyor. Ödevler hem sıkı kontrol ediliyor*

hem yapılmayan sorular çözülüyor. Buradaki başarın sırrı bu bence.(11. Sınıf)

Öğrencilerin dershanelerde aldıkları geometri eğitiminin okul başarısı üzerinde olumlu etki göstermemesi, bilgi temelinde eksiklerin bulunması, dersi sevmeme ve ders çalışma alışkanlığının olmaması gibi birtakım nedenlerle ilişkilendirilebilir. Bu beklentiyi ifade eden görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ö58: *Okulda 10. sınıfta aldığımız geometri dersinde hiçbir şey öğrenememiş olmamdan 11. sınıfta da ve hatta şimdide geometriyi yapamıyorum. Yani dershanedeki geometri dersinin başarıma hiçbir etkisi yok.(12.Sınıf)*

Ö79: *Benim alt yapım çok zayıf. Liseden mezun olmama rağmen matematik ve geometri yapamıyorum. Dershanedeki derslerde neyi nasıl anlatırlarsa anlatsınlar bana bir etkisi olmuyor. Lisede iyi bir eğitim almazsan durumun bu olur. (Mezun)*

Ö457: *10'uncu sınıftaki geometri dersinde hiçbir şey anlamadan sınıf geçtim. Bu sene okuldaki hocamda dershanedeki hocamda çok iyi anlatıyor ama benim altyapım zayıf olduğundan dersi başaramıyorum. Dershanenin şu anda bana bir etkisi yok gibi, umarım hocalarımın gayretini boş çıkarmam.(11. Sınıf)*

Ö512: *Ben geometri dersini sevmiyorum bu yüzden çalışmıyorum hoş çalışsam yine başaramam herhalde. Bu yüzden dershanenin bana bir katkısı yok.(11. Sınıf)*

Hülasa; ara sınıf (10. ve 11. sınıf) ve üniversite giriş sınavına hazırlanan (12. sınıf ve mezun durumdaki) öğrencilerin görüşleri incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğu için özel dershanelerde verilen geometri eğitiminin başarıları üzerinde etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Her iki grup da geometri dersinin teorik bilginin yanında pratiğe dayalı bir ders olduğunu belirtmiş, daha önce görmedikleri bir soru

tarzıyla karşılaştıklarında soruyu çözmede zorluk çektiklerini ifade etmişlerdir. Özel dersanelerde verilen geometri eğitiminin faydalı olmasının temelinde ise derslerde bol örnek çözülmesi ve bu örneklerin pratik yollarının öğretilmesi olduğu söylenebilir. Özel dersanelerde alınan geometri dersinin etkili olmamasını dersi sevmeme, alt yapı eksikliği ve ders çalışma alışkanlığının olmaması gibi nedenlerle ilişkilendirmek mümkündür.

4.5. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

‘Özel dersanelerde üniversite hazırlık programına (12. sınıf –Mezun) devam eden öğrencilerin, üniversiteye giriş sınavı ile ilgili kaygı durumları nasıldır?’ alt problemi kapsamında, 12. sınıf ve mezun düzeyinde toplam 388 öğrencinin görüşleri alınmıştır. Bu görüşlerden elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuş ve analiz ışığında aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 5. 12. Sınıf ve Mezun Öğrencilerin Üniversiteye Giriş Sınavı İle İlgili Kaygı Durumlarına İlişkin Yüzde Frekans Sonuçları

Görüşler	f	%
Var	275	71
Yok	97	25
Cevap yok	16	4

Tablodan da anlaşılacağı üzere, özel dersanelere devam eden 12. sınıf ve mezun öğrencilerin üniversiteye giriş sınavı ile ilgili kaygı durumları incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğu sınav kaygısı taşıırken %25’lik bir bölümün bu kaygıyı taşımadıkları görülmektedir.

Öğrencilerin bu soruya ilişkin vermiş olduğu cevaplardan örnekler aşağıda verilmiştir:

Ö3: *Mezun olmam nedeniyle bu yıl daha iyi bir sonuca ulaşmam gerekiyor. Bu nedenle kaygılarım var.(Mezun)*

- Ö20:** Kaygılıyım. Çünkü çok çalışmadığımı düşünüyorum. İşlediğimiz konuları yavaş yavaş unuttuğumu ve geometri sorularını çözemeyeceğim diye endişeleniyorum. (Mezun)
- Ö27:** Üniversite sınavı için kaygılarım üst düzeyde değil. Çünkü bu sınav hiçbir şeyin sonu olmayacak. (12. Sınıf)
- Ö37:** Ne çeşit sorularla karşılaşacağımı bildiğim için sadece zaman yetersizliği ve de kodlama hatası yapmaktan korkuyorum. (12. sınıf)
- Ö39:** İnsan olduğumuz için genel bir kaygı var. Kim olsa kaygı duyar. Kaygılanmıyorum diyen yalan söylüyordur ya da hayattan bir beklentisi kalmamıştır. Benim hayattan beklentilerim var ve bu nedenle geleceğim için önemli bir sınava gireceğim için kaygılarım var. (12. Sınıf)
- Ö47:** Evet kaygım olduğumu düşünüyorum. Bu kaygı istediğim puanı alıp iyi bir üniversitenin iyi bir bölümünde okumak istememden kaynaklanıyor. Bir yıllık yoğun çalışmamız kısacık bir zamana bağlı olması stresimi arttırıyor. Sınavda heyecanlanmak bildiklerimi unuturum diye korkuyorum. Ayrıca çevrem, ailemin ve öğretmenlerimin beklentileri beni kaygılandırıyor. (12. Sınıf)
- Ö85:** Çalışıyorum ve kazanacağım. Bu sebepten kaygı duymuyorum (12. Sınıf).
- Ö101:** Bu yıl sınava ikinci kez gireceğim geçen seneden daha iyi hissediyorum kendimi bu yüzden sınavdan korkmuyorum. (Mezun)
- Ö177:** Üzerimdeki baskı ve beklentiler beni kaygılandırıyor. (12. Sınıf)
- Ö224:** Kazanamamak ve çevreden tepki alma korkusu. (12. Sınıf)
- Ö239:** Sınavda çıkacak soruların zorluk derecesini kestiremiyorum. Geçen sene yaşadığımı tekrar yaşamaktan korkuyorum. Sınavda süremi iyi

kullanamayacağımdan korkuyorum ve de en önemlisi bu sınav benim geleceğimi belirleyecek. Üniversiteye gitmenin daha güzel bir yolu olmalı bence.(Mezun)

Ö270: *Evet kaygı duyuyorum. Nedeni de özgüven eksikliği.(12. Sınıf)*

Ö289: *Kendime güveniyorum.(12. Sınıf)*

Ö379: *Mezun öğrenci olduğum için sınavda tekrar başarısız olmaktan korkuyorum. (Mezun)*

Yukarıdaki öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun üniversite giriş sınavı için kaygı duydukları anlaşılmaktadır. Bu kaygının sebeplerini aile ve çevre baskısı, sınavda heyecanlanma korkusu, sınavı kazanamama ve tekrar sınava hazırlanma korkusu, gelecek kaygısı, süre yetiştiremememe korkusu, sınavın zor olacağına inanma ve sınava yeteri kadar iyi hazırlanamama korkusu olarak sıralayabiliriz. Mezun durumdaki öğrencilerin bu kaygılara ek olarak tekrar başarısızlık yaşama korkusu içinde oldukları görülmektedir. Sınav kaygısının temelinde ise gelecek kaygısının yattığı anlaşılmaktadır. Öğrenciler üniversite giriş sınavını geleceklerini şekillendirecek ve hayatlarına yön verecek bir sınav olarak görmekte iyi bir üniversite kazanmakla iyi bir mesleğe ve geleceğe sahip olacaklarına inanmaktadırlar. Sınavda başarısız olmaları halinde ailelerine ve çevrelerine karşı mahcup olacaklarını ve bu sınava tekrar hazırlanmak zorunda kalacaklarını ifade etmektedirler. Kaygı taşımadığını öğrenciler ise genelde yeteri miktarda sınav hazırlığı yapmaları sebebiyle bu kaygıyı taşımadıklarını, sınavın hayatın sonu olmadığını bildiklerini, az sayıdaki bir öğrenci grubu ise sınava iyi hazırlanmamaları sebebiyle zaten başarısız olacaklarına inandıklarını ifade etmişlerdir.

4.5. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

‘Özel dershanede görev yapan matematik öğretmenlerinin dershanedeki matematik eğitiminin niteliğine ilişkin görüşleri nelerdir?’ alt problemi kapsamında, özel dershanede görev yapan 2 matematik öğretmeniyle dershanedeki matematik eğitiminin niteliğine ilişkin görüşlerinin alınması için mülakat yapılmıştır. Öğretmenlerin derse hazırlık süreci, dersi nasıl anlattıkları, ders dışında öğrencinin matematik bilgisinin gelişmesi için nasıl çalışmalar yürüttükleri ve deneme sınavlarının hazırlanması ile ilgili görüşleri alınmıştır. Bu görüşlerden elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Görüşmeden elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

1.Soru: Derste işleyeceğiniz konuya hazırlanırken nelere dikkat edersiniz?

Öğretmenlerin bu soruya ilişkin vermiş olduğu cevaplar aşağıdaki gibidir:

Öğretmen1: *Öğretmen olmak hem çok kutsal bir görev hem de zor bir iş. Hele ki dershanede öğretmen olmak daha da zor bir iş. Bizlerden beklenen çok şey var. Matematik altyapısı çok zayıf bir öğrenciye dokuz ay gibi kısa bir sürede lise matematik programının tüm kazanımlarını öğretmemiz bekleniyor. Dershanede bizim yapmamız gereken lise matematik programındaki konuların bir özetini yaparak konular ile ilgili soru tiplerini tarayarak çoktan seçmeli bir sınav olan üniversite giriş sınavına hazırlık yapmaktır. Ancak öğrencilerin gerek kavram bilgilerinin zayıf olması gerekse de ders çalışma alışkanlıklarının olmaması bize zorluklar çıkarmaktadır. Artık işimiz sadece sınava hazırlık yapmak değil önce kavramları öğretip daha sonra sınav hazırlığı yapmak oldu. Dershanede başarılı olmanın temel şartı iyi bir okul eğitimi almış olmak ve matematik altyapısının en azından belli bir yerde olmasıdır. Bu bazen mümkün olmuyor. Bazı öğrencilerin nasıl da bu kadar az bilgiyle liseye geçtikleri bizim için büyük bir merak konusu oluyor. Veliler de bence bu konuda çok fazla fikir*

sahibi değil. Karne notuna bakarak öğrencisinin durumunu çok iyi zanneden fakat dershanedeki sınavların sonuçlarını gördüğünde çok olan veli örneği çok fazladır. Veliler dershaneye para verdikleri için buradaki eğitimi daha sıkı takip ediyor, ders öğretmenleri ve rehberlik servisiyle daha çok görüşüyorlar. Aynı hassasiyeti okul için de gösterebilirler bence öğrencileri çok daha iyi bir yerde olur. Öğrencinin durumu ne olursa olsun biz elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz. Bu durumlar göz önüne alındığında yapmamız gereken çok iş var. Yaptıklarımı anlatmaya çalışayım.

Ben her sınıfa göre farklı not hazırlarım. Çünkü her sınıfın bilgi birikimi ve matematik altyapısı farklı oluyor. Sayısal sınıfları bile kendi aralarında farklı düzeydeyken eşit ağırlık sınıfları çok daha eksik bilgiyle karşımıza geliyorlar. Notlarını hazırlarken derste işleyeceğim konunun tanım ve teoremlerini vermeye, konunun tüm soru tiplerini taramaya çalışırım. Derste daha fazla soru çözmek için notlarımı bilgisayarda dizilmiş olarak öğrenciye veririm. Bu iş hem zahmetli hem de biraz külfetli olmasına karşın bir ders saatini verimli kullanmak açısından ve derste çok soru çözmek açısından önemli. Her yıl bir önceki üniversite giriş sınavında sorulmuş soru tiplerini notlarımda yoksa notlarıma eklerim. Derste çözeceğim testleri önceden çözer öğrencinin önüne yanlış soru getirmemeye gayret ederim. Her yıl piyasa çıkan soru bankalarını inceler yeni bir soru tipi üretilmiş mi diye kitapları kontrol ederim. İşlediğim konu ile ilgili tüm soruları kapsayan ödev hazırlığımı dersten önce mutlaka yaparım. Yılın başında her sınıfın seviyesine uygun ve konunun soru tiplerini tarayan bir soru bankası tespit eder, bunu öğrencilere aldırırım. Kendi hazırladığım ödev dışında bu kitaptan ödev veririm. Böylece öğrenci sınava girmeden konunun tüm sorularını görmüş olur. Hatta mayıs ayından sonra bir tekrar kitabı ve zaman tutarak çözecekleri bir deneme sınav kitabı aldırarak bir yılı tekrar etmesini unuttuğu soru tiplerini hatırlamasını sağlarım.

Öğretmen2: Öncelikle şunu söylemek istiyorum. Dershanede verilen eğitim ile okullarda verilen eğitimin karıştırılmaması gerekmektedir. Okul öğrencilere matematik programındaki kavramları öğretmek kazanılması gereken hedef davranışlara ulaşmaya çalışırken bizler dershanede öğrencilerin yılsonunda girecekleri çoktan seçmeli bir sınava hazırlık yapmaya çalışıyoruz. Ancak gerek veliler gerekse de öğrenciler yani tüm kamuoyu bizlerden sınav hazırlığı yanında okullarda verilen eğitimi beklemektedirler. Bu da bizim hedeflerimizi değiştirmemize neden olurken bir taraftan da varlık nedenimizi tartışılır hale getirmektedir.

Derse hazırlıklı girmek bir öğretmenin en önemli görevidir. Ben de derse girmeden mutlaka hazırlık yaparım. Bu hazırlıkları anlatmaya çalışayım. Ders notlarımı hazırlarken tanım, aksiyom ve teoremleri güvenilir kaynaklardan alırım. Öğrencinin konuyu kavrayabilmesi için basit ve öğretici örnekler hazırlar bir ders saatini planlamadan derse girmem. Ders notlarımda konu ile ilgili tüm soru tiplerini taramaya çalışırım. Hatta derste anlatacağım konuya ilişkin kaynakları mutlaka tarar yeni soru tipleri olup olmadığını kontrol ederim. Dersi işleyeceğim grubun matematik seviyesine göre vereceğim örneklerin sayısını ayarlarım. Derste elimdeki örnekler bitip sınıfta boş zaman kalmasın diye mutlaka yanımda test bulundururum. Bu fazla testler konuyu tarayan ve tekrar amaçlı soruları kapsar. Bu testleri sınıfta çözemez ya da yarım kalırsa mutlaka onları ödev olarak veririm. İşlediğim konunun öğrencinin ilgisi çekmesi için günlük hayat ile bağlantılarını araştırır can alıcı ve dikkat çekici örnekler bulmaya çalışırım. Her konu bitiminde konuyu pekiştiren ve öğrencinin anlamadığı yeri tespit etmemi sağlayan ev ödevi hazırlar derse öyle girerim.

Öğretmenlerin 1. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde bu öğretmenlerinin derse mutlaka hazırlıklı olarak girdikleri, sınıfların seviyelerine göre ders notları hazırladıkları, yıl içerisinde yeni çıkan kaynakları inceleyerek kendi

notlarını yeniledikleri görülmektedir. Öğretmenler ders notlarını hazırlarken konunun tüm soru tiplerini taramaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Ders notlarındaki soruları kolaydan zora doğru sıraladıklarını ve geçmiş yıllardaki üniversiteye giriş sınavlarına göre düzenlediklerini, ders sonunda öğrencinin konuyu kavrayıp kavramadıklarını tespit etmeye yönelik ödevler hazırladıklarını ifade etmişlerdir.

Birinci öğretmen bir öğrencinin dershanede başarılı olabilmesini okuldaki aldığı eğitimle ve mevcut alt yapısıyla ilişkilendirilmiştir. Bir öğrencinin dokuz ay gibi kısa bir sürede hem konuları kavramasının hem de konu ile ilgili soru tiplerini taramasının zorluğunu ifade etmiştir. İkinci öğretmen ise okulda verilen eğitim ile dershanelerde verilen eğitimin birbirine karıştırılmaması gerektiğini, özel dershanelerde üniversite giriş sınavına yönelik bir eğitimin amaç farklılığının olduğunu belirtmiştir.

2.Soru: Dersi işlerken nelere dikkat eder, hangi teknikleri kullanırsınız?

Öğretmenlerin bu soruya ilişkin vermiş olduğu cevaplar aşağıdaki gibidir:

Öğretmen1: *Ben deste konuyu işlerken tümevarım yöntemini kullanırım.*

Konuya en temel tanımla ve kolay soruyla başlar konuyu üst üste kurarak anlatırım. Konunun tüm tanım ve kurallarını gerekirse ispatlarıyla veririm. Derste önceden hazırladığım ve bilgisayarda düzenlediğim notları çoğaltır, öğrencilere dağıtırım. Böylece derste çok soru çözebilme imkânı oluştururum. Derste ağırlıklı olarak soru-cevap yöntemini kullanarak öğrencilerin konuyu anlayıp anlamadıklarını kontrol ederim. Her sorudan sonra öğrencilerin çözdüğüm soruyu anlayıp anlamadıklarını kontrol ederim. Konunun tüm sorularını ve soruların patrik çözümlerini öğrencilere mutlaka gösteririm. Derste çoktan seçmeli sınavlar uygular, öğrencilerin bu sınava aşina olmasına ve bu sınavda kendilerine zaman açısından teknik oluşturmalarına yardımcı olurum. Her konu bitiminde konunun soru tiplerini kapsayan ödev veririm ve bir sonraki derste ödevlerini

mutlaka kontrol ederim. Girecekleri sınavın önemini anlatır daha hızlı soru çözmeleri için onları motive ederim.

Öğretmen2: *Derse bir önceki dersin ödevlerini kontrol ederek başlar öğrencilerin yapamadıkları soruları çözerim. Eğer konu tam bitmeden dersim bitmiş ise derse bir önceki dersin özetini yaparak başlarım. Öğrencinin bilmesi gereken tüm teorem ve kuralları öğretir, gerekirse bu kural ve teoremlerin ispatlarını yaparım. Soru çözmeye en kolay sorudan başlar zor soruya kadar tüm konuyu soru tiplerini tararım. Böylece soru tipi atlamamaya çalışırım. Ders içinde öğrencilere soru sorarak konuyu anlayıp anlamadıklarını kontrol ederim. Ayrıca derslerde çoktan seçmeli sınav uygulamaları yaparım. Ders sonunda mutlaka ödev veririm.*

Öğretmenlerin 2. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde derste konuyu işlerken anlatım yöntemini kullandıkları anlaşılmaktadır. Öğretmenler konunun tüm tanım ve kurallarını verdiklerini hatta bazı kuralların ispatlarını yaptıklarını söylemişlerdir. Derste soru çözümlerinde kolay sorudan başlayarak zor soruya kadar konunun tüm soru tiplerini anlattıklarını, soruların patirik çözümlerini verdiklerini, bir ders saatinde çok fazla soru çözerek derste çoktan seçmeli sınav uygulamaları yaptıklarını ifade etmişlerdir. Derslerde öğrencilerin konuyu anlayıp alamadıklarını soru-cevap tekniği ile kontrol ederek ilerledikleri, problem çözme tekniği ile ise öğrencilerin konunun soru tiplerini kavramada ve soru çözüm tekniklerini daha uzun süre akılda tutmalarını sağladıkları anlaşılmaktadır. Öğretmenler konunun tekrarını yaptırmak ve öğrencilerin anlamadıkları noktaları tespit etmek için ders sonunda öğrencilere mutlaka ödev verdiklerini ve bu ödevlerin kontrollerini düzenli olarak yaptıklarını ifade etmişlerdir.

3.Soru: Ders dışında öğrencinin matematik bilgisinin gelişmesine yönelik çalışmalarınız var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

Öğretmenlerin bu soruya ilişkin vermiş olduğu cevaplar aşağıdaki gibidir:

Öğretmen1: *Derste anlattığım konuda sorunu olan öğrenciler ile ders dışında ilgilenmeye çalışırım. Küçük gruplar halinde onlara anlamadıkları yerleri özetlemek için etüt veririm. Sınav sonuçlarına göre ortalamanın altına düşen öğrencilere temel soruları kapsayan test hazırlar ödev olarak veririm. Hem bu test için hem de sınıfta verdiğim ödevde yapılamayan sorular için öğrencileri gruplandırarak masa başında onlarla çalışırım. Bu planlı derslerin dışında dersime erken gelerek sorusu olan öğrencilerle ilgilenirim. Bu öğrencilere hem güven verir hem de anlamadıkları yerleri sorabildikleri bir ortam sağlanmış olur. Ayrıca ara sınıf öğrencileri ile okul sınavlarından önce okuldaki sınavlarında yüksek not almaları için çalışmalar yaparım.*

Öğretmen2: *Öğretmen öğretmenliğini sadece derse ayırır ders dışında öğrenci ile ilgilenmez ise öğrencinin gelişimi tam olarak sağlanamıyor. Bu yüzden ders dışında; verdiğim ödevlerde çözülmeyen soru adedi çok ise ders dışında bunları çözmeye çalışır, derste anlattığım konuda sıkıntı çeken ve deneme sınavlarında düşük net yapan öğrencilere ödev verir, ek ders yapar, onları çalıştırırım. Ara sınıf öğrencileri ile okul sınavlarından önce çalışmalar yaparım.*

Öğretmenlerin 3. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin ders dışında da öğrencilere zaman ayırarak öğrencilerin matematik ve geometri gelişimine katkı sağladıkları görülmektedir. Öğretmenlerin ders dışında öğrencileri küçük gruplara bölerek çalıştırdıkları anlaşılmaktadır. Öğretmenler; ders dışında öğrencilere derslerde konunun anlaşılmayan yerlerini anlattıklarını, verilen ödevde yapamadıkları soruları çözdüklerini, deneme sınavında düşük net yapan öğrenciler ile çalıştıklarını ve ara sınıf öğrencileri ile okul sınavlarından önce çalışmalar yaptıklarını ifade etmişlerdir.

4.Soru: Deneme sınavlarını hazırlarken soru seçimlerinde nelere dikkat edersiniz?

Öğretmenlerin bu soruya ilişkin vermiş olduğu cevaplar aşağıdaki gibidir:

Öğretmen1: *Deneme sınavı çok önemlidir. Deneme sınavı öğrencilere soru tiplerini öğretmenin bir başka yoludur. Öğrencinin konuyu anlayıp anlamadığını gösteren nicel verilerdir. Deneme sınavlarını hazırlarken ders notlarımı ve verdiğim testleri baz alırım. Genelde anlattığım soru kalıplarını kullanırım. Çok sayıda sınav yaptığımız için bir yıl içerisinde konunun neredeyse tüm soru tiplerini taramış olurum. Her sınava iki veya üç tane öğrencinin ilk bakışta çözümünü göremeyeceği soru koyarım. Soruların % 50'si temel soru tipleri yani hemen hemen her öğrencinin yapabileceği sorular, %30 u orta düzey sorular ve biraz daha dikkat gerektiren sorular, %20'sinde ise giderek zorlaşan sorular koyarım. Bazı zor soruları koymaktaki bir sebebim de öğrencinin yapamadığı soruları geçmesini öğretmek amaçlıdır. Öğrencilerin genel problemi sürelerini çok verimli kullanamamalarıdır.*

Öğretmen2: *Deneme sınavlarını özenerek hazırlarım. Çünkü öğrenme sadece sınıfta değil sınavda da olur. Sınavlarda ağırlıklı olarak asgari bilinmesi gereken bilgileri içeren soruları sorarken düşünme, transfer gerektiren soruları da üst düzey öğrencileri belirlemek için hazırlarım. Öğrencilerin işlem sabırlarını ölçmek ve sürelerini iyi kullanmayı öğrenmelerini sağlamak için bir iki tane zor soruyu da sınava koyarım. Dershanede çok sayıda sınav yaptığımız için yılsonuna kadar her konunun her soru tarzını zaten sormuş olacağımızdan sadece deneme sınavlarını takip eden bir öğrenci bile gerçek sınavda başarılı olur kanaatindeyim.*

Öğretmenlerin 4. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde deneme sınavlarının hazırlamasına önem verdikleri anlaşılmaktadır. Öğretmenler deneme sınavlarını öğrenmenin bir parçası olarak görmektedirler. Deneme sınavlarında

genelde temel bilgilerin sorulduğu; ancak başarılı öğrencilerin tespit edilmesi için de bazı zor soruların sorulduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler, deneme sınavlarında öğrenci için önemli bir problem olarak öğrencilerin sınav sürelerini kullanamamalarına değinmişlerdir. Bu sorunu aşabilmek için de öğrenciye yapamadığı soruyu geçmesini öğretmek amacıyla bazen zor soru sorduklarını ifade etmişlerdir. Yıl içerisinde çok sayıda deneme sınavı yaptıklarından her konunun soru tiplerini taradıkları ifade etmişlerdir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına ilişkin sonuçlara ve bu sonuçlardan yola çıkılarak oluşturulan önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin özel dershanelere devam etme nedenlerinin, özel dershanelere devam eden öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitime ilişkin beklentilerinin ve öğrencilerin bu özel dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitime yönelik görüşlerinin saptanmasıdır. Araştırmanın alt problemlerine ilişkin elde edilen verilerin analizi sonunda ortaya konulan bulgular göz önüne alınarak; (A) Öğrencilerin özel dershanelere devam etme ve velilerin öğrencilerini dershaneye gönderme nedenleri, (B) Öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitime ilişkin beklenti ve görüşleri, (C) Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin bu sınavla ilgili kaygıları, (D) Özel dershaneler de görev yapan iki matematik öğretmenin dershanede verilen matematik eğitiminin niteliğine ilişkin görüşleri yorumlanmıştır.

A. Bulgular özel dershanelere kayıtlı olan ara sınıf öğrencilerinin (9., 10. ve 11. sınıf) dershanelere kayıt yaptıрма ve devam etme nedenlerin temelinde, okullarda yapılan eğitimin üniversite giriş sınavında başarılı olmada yeterli olmadığı kanısını ortaya koymaktadır. Ara sınıf öğrencilerinin dershaneleri tercih etmelerinde okul eğitime ve üniversite giriş sınavına katkı sağlayacağı; etüt ve bire bir ders çalışma olanağını sunacağı; düzenli ders çalışma alışkanlığı kazandıracığı gibi beklentilerin etkili olduğu görülmektedir. Ayrıca aile, yakın çevre ve arkadaş gibi toplulukların da ara sınıf öğrencilerinin dershanelere kayıt yaptırmalarında etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Özel dershanelere kayıtlı olan üniversite giriş sınavına hazırlık yapan (12. sınıf ve mezun durumdaki) öğrencilerin dershanelere kayıt yaptıрма ve devam etme nedenlerinin temelinde, üniversite giriş sınavında başarılı olma isteğinin yattığı anlaşılmaktadır.

Üniversite giriş sınavına hazırlık yapan (12. sınıf ve mezun durumdaki) öğrencilerin dershaneleri tercih etmelerinde üniversite giriş sınavına katkı sağlayacağı; okulda öğrenilen konu, kavram ve soru tiplerini pekiştireceği; Sık sık deneme sınavlarının yapılması sonucu çoktan seçmeli sınavlara alışkanlık kazandıracağı; etüt ve bire bir ders çalışma olanağını sunacağı; düzenli ders çalışma alışkanlığı kazandıracağı gibi beklentilerin etkili olduğu görülmektedir. Ayrıca ara sınıf öğrencilerinde de görüldüğü gibi aile, yakın çevre ve arkadaş gibi toplulukların da üniversite giriş sınavına hazırlık yapan (12. sınıf ve mezun durumdaki) öğrencilerin dershanelere kayıt yaptırmalarında etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Velilerin çocuklarını özel dershanelere göndermelerinde esas olarak velisi bulunduğu çocuğunun geleceği ile ilgili kaygısını gidermede veya hafifletmede katkı sağlayacağı inancının genel olarak ise okulda verilen eğitimin üniversite giriş sınavı için yetersiz olacağı kanısının etkili olduğu belirlenmiştir.

Bu bulgular, öğrencilerin özel bir dershaneye devam etmelerinin temel sebebi olarak, üniversite giriş sınavında başarılı olma isteğinin olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular incelendiğinde, okulda verilen kavramların pekiştirilmesinin, konularla ilgili tüm soru tiplerinin pratik çözümlerinin öğrenilmesinin ve çoktan seçmeli sınav uygulamalarında deneyim kazanılmasının istenmesi üniversite giriş sınavında başarılı olma isteğinden kaynaklandığını göstermektedir. Ortaöğretimin amaçlarından biri öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime hazırlamaktır. Ülkemizde ortaöğretimden yükseköğretime geçiş sistemi yıllardır tartışılmaktadır. Üniversite giriş sınavına hazırlanan çağ nüfusunun fazlalığı ve üniversite kontenjanlarının bu talebi karşılayamaması üniversite giriş sınavını tek merkezden yapılan bir sıralama sınavı haline getirmiştir. Öğrenciler üniversitelere, sınav sonundaki aldıkları puanlara göre yaptıkları tercihler doğrultusunda

yerleştirilmektedir. Ancak bu yerleştirmenin üniversite giriş sınavında onlardan daha yüksek puan almış olan diğer öğrencilere bağlı olması sınavı öğrenciler için bir yarış haline getirmektedir. Bu yarışta öne çıkmak isteyen öğrenci ve öğrenci velileri kendilerine adeta bir antrenör aramakta oldukları anlaşılmaktadır.

Üniversite giriş sınavı ortaöğretim müfredatını kapsayan çoktan seçmeli bir sınavdır. Sınavın yapısı ve uygulanışı itibarıyla öğrencilerin ortaöğretim ders programının içeriğini, içerikteki kavramları ve bunlar arasındaki ilişkileri bilmeleri ve çoktan seçmeli sınav uygulamalarında deneyimli olmalarını gerekmektedir. Elde edilen bulgular, velilerde ve öğrencilerde, okullarda verilen eğitimin üniversite giriş sınavında başarılı olmak ve çoktan seçmeli sınav deneyimi kazanmak için yetersiz olduğunu ve sınava yönelik rehberlik hizmetlerinin de yeterli olmadığı düşüncesinin hakim bir kanı olduğunu göstermektedir. Sınava hazırlanan öğrenciler dershaneden ortaöğretim müfredatının tekrarını, ara sınıf öğrencileri ise kısa vadede devam ettikleri sınıfın derslerinin pekiştirilmesini uzun vadede ise üniversite giriş sınavına hazırlanmak istediklerini belirtmişlerdir. Okul eğitimi ile üniversite giriş sınavının yapısının paralel olmayışı veli ve öğrencileri farklı arayışlara sevk etmektedir. Özel dershanelerin varlığı bu arayışın bir sonucu olarak görmek mümkündür. Öğrenci başarısının artması beklentisinin yanında dershanelerin rehberlik servislerinin bireysel başarı takibi yapması, veli ile işbirliği yaparak öğrencinin başarısını denetlemesi ve yönlendirmesi gibi olanaklar sunması dershanelere olan talepte etkili olduğu görülmektedir. Bu nedenle özel dershaneler eğitim sisteminin vazgeçilmez bir unsuru ve gerçeği haline gelmiştir. 4200 civarında özel dershanelerin bulunması da bu gerçeğin bir kanıtıdır.

Velilerin ve öğrencilerin cevapları incelendiğinde dershanelerden, düzenli ders çalışma alışkanlığının kazandırılması beklentisinin de olduğunu ortaya çıkmaktadır. Bu beklentinin velilerde öğrencilerden daha yüksek olması, velilerin çocuklarının evde ders çalışma düzenlerinden memnun olmadığını göstermektedir.

Üniversite giriş sınavında başarılı olma isteğinin temelinde ise gelecek kaygısının olduğu anlaşılmaktadır. Gelecek kaygısı velileri ve öğrencileri

dershanelere yönlendiren diğer neden olarak karşımıza çıkmaktadır. Üç grubun cevapları incelendiğinde, velilerin çocukları için çocuklarından daha fazla gelecek kaygısı içinde oldukları anlaşılmaktadır. Ortaöğretimin amaçlarından biri de öğrencileri hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Ancak ülkemizde ortaöğretim mezunlarının istihdam sorunun olması öğrencileri yükseköğretime yönlendirmektedir. Bu araştırma üniversitelerin ülkemizde, bilim üreten ve akademik çalışmalar yapan eğitim kurumları olarak görülmekten çok, meslek edindiren bir kurum olarak algılandığını ortaya çıkarmaktadır. İyi bir üniversitenin iyi bir bölümünden mezun olmak; iyi bir iş bulmak ve buna bağlı olarak iyi bir gelecek edinmek şeklinde nitelendirilmektedir. Bu sebepten; öğrenciler, üniversitelere yerleşebilmek için kıyasıya bir rekabet içine girmişlerdir. Bu durumun bir sonucu olarak da öğrencilerin çoğu üniversite eğitimi almak istemektedirler. Üniversite kapılarındaki yığılmanın önüne geçebilmek için, mesleki eğitim cazip hale getirilmesi, meslek liselerinden ve meslek yüksekokullarından mezun olan gençlere iş ve iyi bir kazanç olanağı sağlanması faydalı olabilir.

B. Özel dershanelere devam eden ara sınıf (9. ,10. ,11. sınıf) öğrencilerinin dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitiminden beklentilerinin okullarda yapılan matematik ve geometri derslerinin içerikleri ile ilgili eksiklerinin giderilmesi, çoktan seçmeli sınavlara yatkınlık kazanılması, öğretmenler ile bire bir, ek ders ve etüt çalışmalarının yapılması, matematik derslerinin içeriği ilgili çok sayıda ve farklı soru örneklerinin gösterilmesi, dershanede aldıkları matematik ve geometri derslerinin hem okul sınavlarına hem de uzun vadede üniversite giriş sınavına katkı sağlaması yönündedir. Ara sınıf öğrencilerinin dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitiminin okul başarısı üzerindeki etkisi incelendiğinde, öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğunun bu konuya ilişkin olumlu görüşte olduğu saptanmıştır. Özel dershanelere devam eden ara sınıf öğrencilerinin %93 ü dershanelerde aldıkları matematik, %95 i dershanelerde aldıkları geometri eğitiminin okuldaki başarılarını olumlu yönde etkilediğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin verdiği cevaplardan genel olarak dershanelerdeki matematik ve geometri derslerinde; daha fazla soru tipiyle karşılaşılması ve bol örnek çözülmesi, soru çözümlerinde değişik tekniklerin ve pratik yöntemlerin gösterilmesi, bir konunun birden çok öğretmen tarafından

işlenmesi ve buna bağlı olarak farklı anlatım tarzları ile konunun pekiştirilmesi ve dershanede işlenen konuların okulla paralellik içerisinde olması gibi faktörlerin okuldaki başarıyı artırdığı yönünde bir sonuca ulaşmamızı sağlamıştır. Öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları matematik eğitiminin başarılarına katkı sağlamamasının matematik ve geometri alt yapısının zayıf olması, düzenli ve sistemli ders çalışma alışkanlığının olmaması ve dersi sevmeme gibi faktörlerle ilgili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özel dershanelerin üniversite hazırlık kurslarına devam eden (12. sınıf ve mezun durumdaki) öğrencilerin dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitiminden beklentilerinin matematik ve geometrideki içeriklerle ilgili eksiklerinin giderilmesi, çoktan seçmeli sınavlara yatkınlık kazanılması, sınav süresini kullanabilmek için mevcut tüm soru tiplerinin gösterilmesi ve pratik çözüm yöntemlerinin öğrenilmesi, öğretmenler ile bire bir çalışma, ek ders ve etüt çalışmalarının yapılması yönündedir. Sınava hazırlanan öğrencilerin dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitiminin özel dershanelerde uygulanan deneme sınavları üzerindeki etkisi incelendiğinde, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bu konuya ilişkin olumlu görüşte olduğu saptanmaktadır. Öğrencilerin %92'si, dershanelerde aldıkları matematikle, %86 sı dershanelerde aldıkları geometri ile ilgili eğitimin dershanelerde uygulanan deneme sınavlarına olumlu yönde etki ettiğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin verdiği cevaplardan genelde dershanelerdeki matematik ve geometri derslerinde, konu ile ilgili tüm soru tiplerinin ve pratik çözümlerin gösterilmesi, çoktan seçmeli sınav uygulamalarının ve gösterilen pratik çözümlerinin deneme sınavında zaman kullanımına yardımcı olması gibi etkenlerin dershanede uygulanan deneme sınavlarındaki başarıyı arttıran faktörler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitiminin başarılarına katkı sağlamamasının matematik ve geometri alt yapısının zayıf olması, düzenli ve sistemli ders çalışma alışkanlığının olmaması ve dersi sevmeme gibi faktörlerle ilgili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bulgular, ara sınıf ve üniversite giriş sınavına hazırlanan öğrencilerin dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitiminden beklentilerinin okulda

verilen eğitimiyle ilgili eksiklerinin giderilmesi, çoktan seçmeli sınavlara yatkınlık kazanılması, öğretmenler ile bire bir çalışma, ek ders ve etüt çalışmalarının yapılması, konularla ilgili çok sayıda ve farklı soruların gösterilmesi olduğu anlaşılmaktadır. Sınava hazırlanan öğrencilerin bu beklentiler dışında sınav süresini kullanabilmek için mevcut tüm soru tiplerinin pratik çözümlerinin gösterilmesini bekledikleri anlaşılmaktadır. Ara sınıf öğrencileri mevcut beklentiler dışında dershanede aldıkları matematik ve geometri eğitiminden hem okul sınavlarına hem de uzun vadede üniversite giriş sınavına katkı sağlamasını beklemektedirler.

Elde edilen bulgular, özel dershanelere devam eden öğrencilerin büyük çoğunluğunun dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitimine ilişkin olumlu görüşler taşıdığını göstermektedir. Özel dershanelerin derslerde işlenen konuya ilişkin tüm soru tiplerini ve soruların pratik çözümlerini göstermesi başarının artmasını sağladığı anlaşılmaktadır. Özel dershanelerin hedefe yönelik çalışmalar yürütmesi, öğrencilerin başarısını arttıran önemli bir etken olduğunu göstermektedir. Özel dershanelere devam eden ara sınıf öğrencilerinin okullardaki sınavlarında yüksek not almaları ve dershanelerde üniversite hazırlık kurslarına devam eden öğrencilerin ise deneme sınavlarında yüksek puan almaları, dershanedeki eğitimin kaliteli olduğu kanısını arttırmaktadır. Özel dershanelerde ara sınıf öğrencilerinin derslerinde, konuların okula paralel olarak işlenmesi öğrencilerin konuları pekiştirmesine yardımcı olmaktadır. Üniversiteye hazırlanan öğrencilerin derslerinde ise çoktan seçmeleri sınava yönelik çalışmalar yapılması bu öğrencilerin başarısını arttırmaktadır. Dershanelerde bir konunun daha iyi kavranması ve konu ile ilgili sorularının çözülebilmesi için ders dışında da öğrencilerle programlı çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Öğrencilere öğretmenlerle bire bir çalışabilecekleri etüt programlarının uygulanmasıyla öğrencilerin eksiklerini kapatmalarına olanak sağlanmaktadır. Burada öğrencilerin bir konuyu anlamaları ve o konunun soru tiplerine hâkim olmaları için konuya yeteri kadar zamanın ayrılması sağlanmaktadır. Bu haliyle dershanelerde yapılan matematik ve geometri eğitiminde tam öğrenme modelinin gerçekleştirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

C. Özel dershanelere devam eden 12. sınıf ve mezun öğrencilerin üniversiteye giriş sınavı ile ilgili kaygı durumları incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğunun sınav kaygısı taşıdığı anlaşılmaktadır. Elde edilen bulgular öğrencilerin % 71'inin üniversite giriş sınavına dair kaygı taşıdığını göstermektedir. Bu bulgular doğrultusunda öğrencilerin üniversite giriş sınavına dair duydukları kaygıyı başarı kaygısı olarak da tanımlayabiliriz. Öğrenciler özel dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitime karşı olumlu bir görüş bildirmelerine karşın özel dershanelerde alınan eğitimin sınav kaygısının giderilmesinde önemli bir rol oynamadığı görülmektedir. Bu çelişkinin temel sebebinin öğrencilerin sınava yüklediği anlamla ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler üniversite giriş sınavını hayatlarının yönünü belirleyecek bir sınav olarak görmekte ve çevrelerinin baskısını sürekli üzerlerinde hissetmektedir. Çevrelerinin bu yönlü yaklaşımı öğrencilerin her durumda bu kaygıyı hissettiklerinin ortaya koymaktadır.

Öğrenciler üniversite giriş sınavını, geleceklerini şekillendirecek ve hayatlarına yön verecek bir sınav olarak görmeleri üniversite giriş sınavında başarısız olmaları durumunda ailelerine, çevrelerine, arkadaşlarına ve öğretmenlerine karşı mahcup olmalarına sebep olmakta olduğu gözükmektedir. Ailelerin kıyas yapması, öğrencilerin kaygılarını arttıran diğer önemli bir faktördür. Sınav kaygısı bazı korkuları da ortaya çıkarmaktadır. Sınavda heyecanlanma korkusu, sınavı kazanamama ve tekrar sınava hazırlanma korkusu, süreyi yetiştirememeye, sınavın zor olacağına inanma ve sınava yeteri kadar iyi hazırlanamama korkusu en belirgin korkulardandır.

Bu araştırmada, öğrencilerin %25'inin üniversite giriş sınavına yönelik kaygı taşımadıkları saptanmıştır. Kaygı taşımayan öğrenciler genelde sınava iyi hazırlanan ya da sınavdan beklentisi olmayanlar olduğu ortaya çıkmaktadır.

D. Öğretmenlerin her ikisi de özel dershanelerde yapılan eğitim ile okullarda verilen eğitimin farklı özellikleri olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler özel dershanelerde üniversite giriş sınavına hazırlık yapıldığını ve bu süreçte başarılı olmak için matematik altyapısının belirli bir seviyede olması gerektiğinin bir şart

olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden biri okulun, öğrencilere matematik programlarındaki kavramları öğretmek öğrenciyi kazandırılması gereken kazanımların edinilmesini amaçlarken özel dersanelerde öğrencilerin yılsonunda girecekleri çoktan seçmeli bir sınava hazırlık yapıldığını ifade etmektedir. Öğretmenlerden diğeri velilerin özel dersanelere para verdikleri için buradaki eğitimi daha sıkı takip ettiklerini, ders öğretmenleri ve rehberlik servisiyle daha çok görüştiklerini, aynı hassasiyeti okul için de gösterirlerse öğrencilerin eğitim açısından çok daha iyi bir yerde olacağını ifade etmektedir. Ayrıca gerek velilerin gerekse de öğrencilerin özel dersanelerden, sınav hazırlığının yanında okullarda verilen eğitimin benzerini beklemeleri özel dersanelerin hedeflerinin değişmesine neden olurken varlık nedenlerini de tartışılır hale getirdiğini ifade etmektedir.

Özel dersanelerde görev yapan öğretmenlerin derse hazırlıklı olarak girdikleri, ders notlarını sınıfların seviyelerine göre hazırladıkları ve yıl içerisinde yeni çıkan kaynakları inceleyerek kendi notlarını yeniledikleri görülmektedir. Öğretmenlerin ders notlarını hazırlarken içeriği tarayan tüm soru tiplerini göz önüne aldıkları, soruları kolaydan zora doğru sıralamaya ve geçmiş yıllardaki üniversite giriş sınavlarına göre düzenlemeye ve ders sonunda öğrencilerin konuyu kavrayıp kavramadıklarını ölçecek nitelikte ödevler hazırlamaya çalıştıkları görülmektedir. Her iki öğretmen tarafından içeriklerde yer alan tüm tanım ve formüllerin verildiği hatta bazı formüllerin ispatlarının yapıldığı ve bu soruların daha çok patrik çözümlerinin verildiği görülmektedir. Öğretmenlerin öğrencilere yönelttikleri sorularla öğrencilerin konuyu anlayıp anlamadıklarını kontrol ederek ilerledikleri ve ders sonunda öğrencilere mutlaka ödev vererek bu ödevlerin kontrollerini yaptıkları görülmektedir.

Özel dersaneler, öğrencileri üniversite giriş sınavına yaklaşık 9 ay gibi kısa bir sürede hazırlamaktadır. Elde edilen bulgular, öğretmenlerin kısıtlı bir sürede konunun tanım ve kurallarını ayrıca konu ile ilgili tüm soru tiplerini pratik çözümleriyle verdikleri göstermektedir. Bu sebepten dolayı öğretmenlerin işleyecekleri konuyu anlatım yöntemiyle sundukları anlaşılmaktadır. Küçükahmet (2008), Anlatım yöntemi, en eski öğretim yöntemidir. Anlatım, öğretmenin bilgilerini, pasif bir şekilde oturarak dinleyen öğrencilere otokratik bir biçimde

ilettiği bir yöntemdir. Anlatım yöntemi öğrencilerin çalışma yapabilmeleri için gerekli temel materyallerin sunumu ya da yeni bir çalışmaya başlangıç için faydalı bir yoldur. Anlatım yönteminin öğrencilerin muhteva üzerinde organize bir görüş kazanmaları, konunun düzenli bir biçimde sunulması, zamanın iyi kullanılması, uygulamasını kolay ve ekonomik olması açısından faydalı bir yöntemdir.

Bulgular, öğretmenlerin konunun sunumunda, öğrencilerin de derse katılımını sağlamak ve işlenilen konuyu anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek amacıyla soru-cevap yöntemini kullandıklarını göstermektedir. Küçükahmet (2008), soru-cevap yöntemi öğretmenin formüle ettiği soruları öğrencilerin sözel olarak cevaplamalarına dayanan bir öğretim yöntemidir. Soru-cevap yönteminin analitik düşünceleri uyarma, öğrenci güçlüklerini tanılama, özel amaçlara doğru gelişmeleri saptama, öğrencileri güdüleme, kavramları açılama, yeni değer ve tutumları cesaretlendirme, düşünmeye özel bir yön verme, sonuçların nedenlerini açıklama, öğrencileri kendi kendilerini değerlendirmeye cesaretlendirme ve kavramları uygulamaya cesaretlendirme gibi açmaları bulunmaktadır.

Bulgular, öğrencilerin eğitim yılı içerisinde gösterilen konuların tam olarak kavranması, konu ile ilgili soruların ve çözümlerinin unutulmaması ve benzer sorularının çözümlerine rehberlik yapması için öğretmenlerin problem çözme tekniğini de kullandıkları anlaşılmaktadır. Küçükahmet (2008), problem çözme yöntemiyle öğrenme yaklaşımı öğrencinin öğretime aktif olarak katıldığı bir yöntemdir. Bu yöntemde algılama ve akılda tutma daha uzun süreli olur, öğrencilere ilerde yüz yüze geleceği sorulara uygulayacağı çözümlerin modellerini sağlar, öğrencilerin sorumluluklarını geliştirir, ilgiyle öğrenme ve güdüleme sağlar. Öğrencileri benzer birkaç problemle karşı karşıya bırakmak, problemin önemini öğrencilere gösterme ve gerektiğinde rehberlik yapma ve yönlendirme problem çözme tekniğinde önemli etkenlerdir.

Bulgular, öğretmenlerin konunun işlenmesinden sonra konuyu pekiştirmek ve öğrencilerin anlamadıkları noktaları tespit etmek için konunun kavramlarını ve soru tarzlarını tarayan ödevler verdiklerini ifade etmektedirler. Başaran (1997), öğrencinin

öğrendiği bilgileri pekiştirmesi, bilgileri kavramlaştırmasına; bunlarla genellemelere ulaşmasına; öğrenim görevlerini öğrenirken ve karşılaştığı sorunları çözerken bunları kullanıp uygulamasına bağlıdır. Bilgilerin pekiştirilmesinde, bu amaçla düzenlenmiş ödevlerin etkisi vardır. Ödevler, öğrenim görevinde geçen kavramları yerleştirmek ve geliştirmek için, bunlara ilişkin geniş bilgi toplama olanağı yaratabilmelidir. Gözütok (2007), ev ödevi üzerinde yapılan araştırmalarda, ev ödevinin başarıyı olumlu olarak etkilediğini belirtmektedir.

Elde edilen bulgular, öğretmenlerin ders dışında da öğrencinin matematikteki gelişimine katkı sağlamaya çalıştıkları görülmektedir. Öğretmenlerin derslerde anlaşılmayan yerleri tekrar etmek ve pekiştirmek, ödevlerde yapılamayan problemleri çözümlmek ve programlı ek çalışma yapmak gibi eğitim öğretim faaliyetlerini, öğrencileri küçük gruplara ayırarak yaptıkları anlaşılmaktadır. Gözütok, (2007), Grupların az sayıda oluşturulması, öğretim hedeflerine ulaşmayı kolaylaştırır. Küçük gruplar, öğrencilerin öğrenme sürecinde daha etkin yer almalarına ve öğretmenlerin öğrenci gelişimini daha iyi gözlemlemelerine olanak sağlar.

Bulgulardan da anlaşılacağı üzere özel dershanelerin en temel görevi ve amacı üniversite seçme sınavını öğrenci hazırlamaktır. Bu bakımdan her iki öğretmen de deneme sınavlarının hazırlanmasına ve sonuçlarının değerlendirilmesine özen göstermektedir. Ancak bu sınavların öğrenme üzerinde ve öğrencilerin eksiklerinin giderilmesinde önemli bir rol oynadıklarını ifade etmeleri dikkat çekicidir. Çünkü değerlendirmenin temel amaçlarından biri de öğrencinin amaçlar doğrultusunda gelişimine katkı sağlamaktır. Bunların yanı sıra sınavlar için ölçekler geliştirirken literatürde yer alan, basitten karmaşığa, somuttan soyuta, değişik düzeylere hitap etme gibi prensipleri de göz önüne aldıkları görülmektedir.

5.2. Öneriler

Dershanelerin Türk eğitim sisteminin vazgeçilmez bir unsuru haline geldiği anlaşılmaktadır. Türkiye'nin yükseköğretim çağ nüfusu her geçen gün artarken, bu

talebi karşılamak ve dershanelere olan ilgiyi azaltmak için üniversitelerdeki bölümlerin kontenjanları artırılmaya çalışılmaktadır. Ancak öğrencilerin daha iyi bir üniversitede okuma isteği, dershanelere olan ilgiyi her geçen gün artırmıştır. Her kesimden veli, temel ihtiyaçlarından bile tasarruf yaparak çocuklarını dershanelere yollamaktadır. Veliler çocuklarını bir dershaneye yollamakla çocuklarının üniversite sınavında başarılı olacağına inanmaktadırlar. Pek çok veli için çocuğunu dershaneye göndermek, yapması gereken temel görevlerden biri olarak algılanmaktadır. Velilerin devlet okullarında yapılan eğitimi üniversite giriş sınavı için yeterli bulmamaları gerek çocuklarının okul başarısı gerekse de sınav başarısı elde etmelerini sağlamak nedeniyle (başka da alternatifleri olmadığı gerekçesiyle) çocuklarını dershanelere göndermektedir.

Araştırmanın uygulanması ve araştırmanın sonuçları göz önüne alındığında aşağıdaki önerilerde bulunmak mümkündür:

1. Gerek öğrencilerde gerekse de velilerde okullarda verilen eğitimin üniversite giriş sınavı için yetersiz olduğu kanısı hâkimdir. Bu kanaatin sebeplerini inceleyecek örnekleme geniş tutulan başka çalışmanın yapılması yararlı olabilir.

2. Velilerin, çocuklarının evdeki ders çalışma sistemlerinden memnun olmadıkları bu araştırmanın bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrencilere düzenli ve sistemli ders çalışma alışkanlığı ediniminin ilköğretim çağında kazandırılması ortaöğretim kademesindeki okul ve sınav başarılarını olumlu yönde etkileyecektir.

3. Bu çalışmada üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin özel dershanelerde aldıkları eğitim ile ilgili olumlu görüşleri vardır; ancak bu olumlu görüşlerin sınav kaygısına olumlu bir şekilde yansımadağı ortaya çıkmaktadır. Bu çelişkinin daha ayrıntılı olarak incelenmesi öğrenciler, veliler ve eğitimciler için faydalı olacaktır.

4. Bu araştırmada elde edilen bulgular ile özel dersanelere üniversite giriş kurslarına devam eden öğrencilerin dershanede aldıkları matematik ve geometri eğitimine ilişkin beklentileri ve görüşleri saptanmıştır. Ancak bu öğrencilerin dersanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitiminden beklentilerini karşılayıp karşılamadığı tespit edilmemiştir. Bu nedenle öğrencilerin özel dersanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitiminden beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığı ile ilgili daha derin ve ayrıntılı bir inceleme yararlı olabilir.

5. Bu araştırmada sadece özel dersanelere devam eden öğrencilerin, özel dershaneye kayıt yaptıрма, devam etme nedenleri ve dersanelerden aldıkları matematik ve geometri eğitimi hakkındaki görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Özel dersanelere kayıtlı olmayan öğrencilerin özel bir dershaneye kayıt yaptırmama sebepleri ve okulda aldıkları matematik ve geometri eğitimi hakkında bir araştırmanın yapılması eğitimciler, öğrenciler ve veliler için faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- AKAN, F. (2001). *İlköğretim Matematik Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- AKYÜZ, Y.(2009). *Türk Eğitim Tarihi*(15. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- ALPAN, H. (2004). *Özel öğretim ile ilgili mevzuatlar*. Ankara: Seviye Yayıncılık.
- ALTUN, M. (2002). *Matematik öğretimi*. Bursa: Erkan Matbaacılık
- ARGÜN, Z. (2008). *Lise Matematik Öğretmenlerin Yetiştirilmesinde Mevcut Yargılar, Yeni Fikirler*. TÛTAV Bilim Dergisi Cilt:1, Sayı:2, S:89-95
- ARIKAN, İ.(2005). *Üç ülkede eğitim sistemi ve özel dershaneler*. Öz-De-Bir Yayınları, s.114-124,Ankara.
- BAŞARAN, İ. E. (1997). *Eğitim psikolojisi eğitimin psikolojik temelleri (Beşinci baskı)*. Ankara: Gül Yayınevi
- BAYKUL, Y. (2005). *İlköğretimde matematik öğretimi..* Ankara: PegemA Yayıncılık.
- BEKLEYİŞ, F. (2007). *Öğrencilerin Mesleki İlgi Alanları ve Ailenin Meslek Seçimine Etkisi (Bolu İli Özel Dershanelerde Üniversiteye Hazırlık Kursu Gören Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma)*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- BİNBAŞIOĞLU, C. (1981). *Özel Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- CELKAN, H. ve diğerleri (2006). *Eğitimin Tarihsel Gelişimi*., ÖZDEMİR, Ç. (editör). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Ekinoks Yayınları.

- CENK, E. (2005). *Öğrencilerin Özel Dershanelere Gitme Nedenleri ile Özel Dershanelerde Aldıkları Eğitime İlişkin Görüşleri (Ankara İli Sincan İlçesi Örneği)*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- COŞKUN, G. (2005). *Özel Dershanelerin Ortaöğretimde Verimliliğe ve İstihdama Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- DAĞLI, S. (2006). *Özel Dershanelere Öğrenci Gönderen Velilerin Özel Dershaneler Hakkındaki Görüş ve Beklentileri (Kahramanmaraş Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- DUMAN, T. (1984). *Özel dershaneler ve işlevleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- DUMAN, T. ve AVCI, N. (1990). *Lise son sınıf öğrencilerinin okullarındaki eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin görüşleri*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- DPT. *İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)*. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası
- . *Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)*. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası
- . *Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)*. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası.
- . *Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)*. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası.

----- . *Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı* (1996-2000). Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası.

----- . *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı* (2001-2005). Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası.

EARGED (Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı). (1997). *Milli eğitim bakanlığı program çalışmaları*. Ankara: M.E. B. Yayınları.

ERTÜRK, S. (1998). *Eğitimde “ program ” geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.

FİDAN, N. ve ERDEN, M. (2001). *Eğitime giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları

GÖZÜTOK, F.D. (2007), *Öğretim ilke ve yöntemleri (2. baskı)*. Ankara: Ekinoks Yayınları

HACISALİHOĞLU, H. H. ve diğerleri (2004). *İlköğretim 6-8 matematik öğretimi*. Ankara: Adil Yayın Dağıtım.

İTO. (2005). *Dünyada ve Türkiye’de özel dershaneler*. (Haz: Birgül Subaşı). İstanbul.

KARASAR, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (10. baskı)*. Ankara: Nobel Yayınları.

KOÇER, H.A. (1991). *“Türkiye’de modern eğitimin doğuşu ve Gelişimi (1773-1923)” araştırma ve inceleme dizisi*. İstanbul: MEB Yayınları

KUTLU, Ö. (2002). Eğitim sistemimizde yüksek öğretime geçiş. *Türkiye’nin Geleceği İçin Eğitim Sistemimizin Planlanması Sempozyumu*, 21-22 Haziran 2002, Ankara: Özel Dershaneler Birliği Yayını.

KÜÇÜKAHMET, L. (1997). *Eğitim programları ve öğretim*. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.

KÜÇÜKAHMET, L. (2008). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme (21. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayınları

KÜMBETOĞLU, B. (2005). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

MEB. (1995). *Milli Eğitim Şuraları (1939-1993)*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Şura Genel Sekreterliği

----- (1996). *Onbeşinci Milli Eğitim Şurası. “2000’li Yıllarda Türk Eğitim Sistemi “ Raporlar, Görüşmeler, Kararlar*. İstanbul: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

----- (1999). *Onaltıncı Milli Eğitim Şurası. Raporlar, Görüşmeler, Kararlar*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

----- (2005). *2004-2005 İstatistik Verileri (Ön Hazırlık Raporu)*. Ankara: Sincan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

MEB. (1992). *Ortaöğretim matematik ders programları*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL DERSHANELER YÖNETMELİĞİ,
Resmi Gazete (2009)

NASİBOV, F. ve KAÇAR, A. (2005). *Matematik ve Matematik eğitimi Hakkında*. Kastamonu Eğitim Dergisi Ekim 2005 Cilt:13 No:2 s:339-346

OLKUN, S. ve TOLUK, Z. (2003). *İlköğretimde etkinlik temelli matematik öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- ÖNER, G. (2007). *Özel Dershanelerin İlköğretim matematik Öğretimindeki Yeri ve Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- ÖZ-DE-BİR. (2005). *20. Yılında ÖZ-DE-BİR*. Ankara: ÖZ-DE-BİR Yayınları.
- ÖZSOY, M. (2003). *Özel Öğretim Kurumları Olarak Dershaneler ve Sorunları (Denizli İli Uygulaması)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ÖZTÜRK, A. (2001). *Üniversite Sınavını Kazanamayan Özel Dershane Öğrencilerinin Ortak Özellikleri ve Özel Dershanelerin Bu Öğrencilere ÖSS'deki Puan Getirisi (Kayseri Örnekleminde)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- PAYASLIOĞLU, A. (1985). *Türkiye'de yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme sistemi*. Ankara: ÖSYM Yayını.
- SÖNMEZ, V. (2006). Eğitimin Tarihsel Gelişimi., SÖMEZ, V. (editör). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- TBMM, (1983). Danışma meclisi tutanak dergisi Cilt:17. Ankara: TBMM Basımevi.
- TDK, (2008). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- TED, (2005). *Hayat=180dk.? Türkiye'de Üniversiteye Giriş Sistemi Araştırması ve Çözüm Önerileri*. Ankara: TED Yayını.
- TTKB, (2005). *Matematik dersi öğretim programı ve kılavuzu (9-12. sınıflar)*. Ankara: MEB

- TUNAY, U. (1992). *Lise Öğrencilerini Özel Dershanelere İten Faktörler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- VARIŞ, F. (1997). *Eğitimde program geliştirme teoriler teknikler*. Ankara: Alkım Yayınları.
- YILDIRIM, C. (2000). *Matematiksel düşünme*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları
- YIN, R. K. (1984). *Case study research: design and methods*. Newbury Park, CA.:Sage.
- YÖK. (1997). *İlköğretimde matematik öğretimi*. Ankara: MEGP Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.
- YÜKSEKÖĞRETİM KANUNU, 2547, Resmi Gazete. (1981)

İnternet Kaynakçası

<http://www.meb.gov.tr>

<http://www.osym.gov.tr>

<http://www.yok.gov.tr>

EKLER:

EK 1

ARA SINIFLAR İÇİN

YÖNERGE: Aşağıdaki sorular size bir araştırma için yöneltilmektedir. Araştırmanın bulgularının sağlıklı olabilmesi için bu soruları samimi olarak cevaplandırmanız önem arz etmektedir. Bu cevaplar başka üçüncü bir şahısla paylaşılmayacaktır. Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

1- Cinsiyetiniz nedir?

a- ☐ Erkek b- ☐ Kız

2- Kaç yaşındasınız?

a- ☐ 16 b- ☐ 17 c- ☐ 18 d- ☐ 19 e- ☐ 20 veya daha büyük

3- Öğrenim gördüğünüz lise türü aşağıdakilerden hangisidir?

a- ☐ Fen Lisesi b- ☐ Anadolu Lisesi c- ☐ Düz Lise d- ☐ Meslek Lisesi
e- ☐ Özel Lise

4- Hangi sınıfa devam etmektesiniz?

a- ☐ 10.Sınıf b- ☐ 11.Sınıf c- ☐ 12.Sınıf

5- Yükseköğretime hangi puan türü ile girmek istiyorsunuz?

a- ☐ Sayısal Puan b- ☐ Sözel Puan
c- ☐ Eşit Ağırlıklı Puan d- ☐ Yabancı Dil Puanı

6- Velinizin mesleği nedir?

a- ☐ Çiftçi b- ☐ İşçi c- ☐ Memur d- ☐ Orta veya düşük gelirli serbest meslek
e- ☐ Yüksek gelirli serbest meslek f- ☐ Esnaf g- ☐ İşsiz h- ☐ Emekli
ı- ☐ Diğer (.....)

7- Dershaneye kayıt yaptırmanızın ve devam etmeniz gereklilerini ayrıntılı olarak yazınız.

8-Dershanenin, aldığınız matematik eğitimine ve okul başarınıza etkisi ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Ayrıntılı olarak yazınız. (gerekirse örnek vererek)

9-Dershanenin, aldığınız geometri eğitimine ve okul başarınıza etkisi ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Ayrıntılı olarak yazınız. (gerekirse örnek vererek)

EK2**LİSE4- MEZUN ÖĞRENCİLER İÇİN**

YÖNERGE: Aşağıdaki sorular size bir araştırma için yöneltilmektedir.

Araştırmanın bulgularının sağlıklı olabilmesi için bu soruları samimi olarak cevaplandırmanız önem arz etmektedir. Bu cevaplar başka üçüncü bir şahısla paylaşılmayacaktır. Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

1- Cinsiyetiniz nedir?

a- ☐ Erkek b- ☐ Kız

2- Kaç yaşındasınız?

a- ☐ 17 b- ☐ 18 c- ☐ 19 d- ☐ 20 e- ☐ 21 e- ☐ 22 veya daha büyük

3- Öğrenim gördüğünüz yada mezun olduğunuz lise türü aşağıdakilerden hangisidir?

a- ☐ Fen Lisesi b- ☐ Anadolu Lisesi c- ☐ Düz Lise d- ☐ Meslek Lisesi

e- ☐ Özel Lise

4-Hangi sınıfa devam etmektesiniz?

a- ☐ 12. Sınıf b- ☐ Mezun

5- Yükseköğretime hangi puan türü ile girmek istiyorsunuz?

a- ☐ Sayısal Puan b- ☐ Sözel Puan

c- ☐ Eşit Ağırlıklı Puan d- ☐ Yabancı Dil Puanı

6- Velinizin mesleği nedir?

a- ☐ Çiftçi b- ☐ İşçi c- ☐ Memur d- ☐ Orta veya düşük gelirli serbest meslek

e- ☐ Yüksek gelirli serbest meslek f- ☐ Esnaf g- ☐ İşsiz h- ☐ Emekli

ı- ☐ Diğer (.....)

7-Dershaneye kayıt yaptırmanızın ve devam etmenizin gerekçelerini ayrıntılı olarak yazınız.

8-Dershanede aldığınız matematik eğitiminin dershanelerde uygulanan ÖSS deneme sınavlarındaki etkisi ile ilgili görüşlerinizi ayrıntılı olarak yazınız.

9-Dershanede aldığınız geometri eğitiminin dershanelerde uygulanan ÖSS deneme sınavlarındaki etkisi ile ilgili görüşlerinizi ayrıntılı olarak yazınız.

10- Üniversite Sınavı için kaygı duyduğunuzu düşünüyorsanız bu kaygının sebeplerini ayrıntılı olarak yazınız.

EK3**Sayın Veli;**

Aşağıda size yöneltilen sorular, matematik eğitimi ile ilgili bir araştırmada kullanılacaktır ve başka bir üçüncü şahısla asla paylaşılmayacaktır. Soruları samimi olarak cevaplandırmanız çalışmanın bulguları ve sonuçları açısından çok önem arz etmektedir. Size verdiğimiz rahatsızlıktan dolayı şimdiden özür diler ve katkılarınız için çok teşekkür ederiz.

1- Mesleğiniz nedir?

- a- () Çiftçi b- () İşçi c- () Memur d- () Orta veya düşük gelirli serbest meslek
 e- () Yüksek gelirli serbest meslek f- () Esnaf g- () İşsiz h- () Emekli
 ı- () Diğer (.....)

2-Velisi bulunduğunuz öğrenciyi özel bir dershaneye gönderme gerekçelerinizin neler olduğunu ayrıntılı olarak yazınız.

EK4**ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU****Tarih:** / /**Saat:**.....**Kişisel Bilgiler:**

Adı- Soyadı:

Kıdemi:

Değerli öğretmenim,

Kısaca kendimi tanıtayım. Benim adım Kasım Yasir KASIMOĞLU. Halen özel bir dershanede matematik öğretmeni olarak görev yapmaktayım. Aynı zamanda Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisans öğrencisiyim. Yüksek lisans tezimde matematik eğitimi üzerine bir araştırma yapıyorum. Bu çalışma, özel dershanelere devam eden öğrencilerin dershanede aldıkları matematik eğitimine ilişkin beklenti ve görüşlerinin tespitine yönelik bir çalışmadır. Sizinle dershanede anlatılan matematik dersi üstüne kısa bir görüşme yapmak istiyorum. Görüşlerinizin araştırmam için önemli katkı sağlayacağını düşünüyorum. Bulunacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Görüşmeye geçmeden önce birkaç şey hatırlatmak istiyorum. Yapacağımız görüşme gizli kalacaktır. Bir başkası konuştuklarınızı kesinlikle bilmeyecek, bundan emin olmanızı belirtmek isterim. Konuşulanlar benim ve bazı araştırmacı arkadaşlarım arasında kalacak. Araştırma raporlaştırılırken isimleriniz kesinlikle belirtilmeyecektir. Konuşmaları, herhangi bir veri kaybına yol açmamak için ses kayıt cihazına kaydedeceğim. Bunun sizin için herhangi bir sakıncası var mı? Sormak istediğiniz herhangi bir şey var mı, soracağınız bir şey yoksa görüşmeye başlayabiliriz.

GÖRÜŞME SORULARI

- 1. Derste işleyeceğiniz konuya hazırlanırken nelere dikkat edersiniz?*
- 2. Dersi işlerken nelere dikkat eder, hangi teknikleri kullanırsınız?*
- 3. Ders dışında öğrencinin matematik bilgisinin gelişmesine yönelik etkinlikleriniz nelerdir?*
- 4. Deneme sınavlarını nasıl hazırlarsınız? Deneme sınavını hazırlarken soru seçimlerinde nelere dikkat edersiniz?*

EK5

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : İstatistik Bölümü
SAYI : B.B.08.4.MEM.4.06.00.04-312/ 91583
KONU : Araştırma İzni
Kasım Yasir KASIMOĞLU

19/10/2009

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

İlgi : a) Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 01/10/2009 tarih ve 8044 sayılı yazısı.
b) 15.10.2009 tarih ve 90478 sayılı Valilik Oluru.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Kasım Yasir KASIMOĞLU'nun "Özel dershanelere devam eden öğrencilerin dershanelerde aldıkları matematik ve geometri eğitimine ilişkin beklenti ve görüşleri" konulu tez ile ilgili çalışma yapma isteği ilgi (b) Valilik Oluru ile uygun görülmüş ve araştırmanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bilgi verilmiştir.

Mühürlü anketler (5 sayfadan oluşan) ekte gönderilmiş olup, uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde iki örneğinin (CD/disket) Müdürlüğümüz İstatistik Bölümüne gönderilmesini rica ederim.

Gülşin UYSAL
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :
Valilik Oluru (1 sayfa)
Anket (5 sayfa)

EK6

LİSE4- MEZUN ÖĞRENCİLER İÇİN

YÖNERGE: Aşağıdaki sorular matematik eğitimi alanında planlanan bir araştırmada kullanılmak için size yöneltilmektedir. Araştırmanın bulgularının objektif olabilmesi için bu soruları samimi olarak cevaplandırmanız önem arz etmektedir. Vereceğiniz cevaplar üçüncü şahıslarla kesinlikle paylaşılmayacaktır. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

1- Cinsiyetiniz

a- ☒ Erkek b- () Kız

2- Yaşınız

a- ☒ 17 b- () 18 c- () 19 d- () 20 e- () 21 e- () 22 veya daha büyük

3- Öğrenim gördüğünüz yada mezun olduğunuz lise türü

a- () Fen Lisesi b- () Anadolu Lisesi c- ☒ Düz Lise d- () Meslek Lisesi e- () Özel Lise

4- Sınıfınız

a- ☒ 12.sınıf b- () Mezun

5- Yükseköğretime kayıt yaptırmada kullanacağınız puan türü

a- ☒ Sayısal Puan b- () Sözel Puan c- () Eşit Ağırlıklı Puan d- () Yabancı Dil Puanı

6- Velinizin mesleği

a- () Çiftçi b- () İşçi c- ☒ Memur d- () Orta veya düşük gelirli serbest meslek
e- () Yüksek gelirli serbest meslek f- () Esnaf g- () İşsiz h- () Emekli
ı- () Diğer (.....)

7-Dershaneye kayıt yaptırmanızın ve devam etmeniz gereklilerini ayrıntılı olarak yazınız.

"ÖSS'yi kazanmak"

8-Dershanede aldığınız matematik eğitiminin dershanelerde uygulanan ÖSS deneme sınavlarındaki etkisi ile ilgili görüşlerinizi ayrıntılı olarak yazınız.

Çok etkili olduğunu düşünüyorum. Deneme sınavlarında daha çok matematik sorusu görebiliyorum.

9-Dershanede aldığınız geometri eğitiminin dershanelerde uygulanan ÖSS deneme sınavlarındaki etkisi ile ilgili görüşlerinizi ayrıntılı olarak yazınız.

Eskiden geometri çözmiyordum. Artık geometri görebiliyorum. ÖSS'de çıkan geometrileri kaçırmamayı düşünüyorum.

10- Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) için kaygı duyduğunuzu düşünüyorsanız bu kaygının sebeplerini ayrıntılı olarak yazınız.

Kaygı duyuyorum. Kazanacağını düşünüyorum.

EK7

ARA SINIFLAR İÇİN

YÖNERGE: Aşağıdaki sorular matematik eğitimi alanında planlanan bir araştırmada kullanılmak için size yöneltilmektedir. Araştırmanın bulgularının objektif olabilmesi için bu soruları samimi olarak cevaplandırmanız önem arz etmektedir. Vereceğiniz cevaplar üçüncü şahıslarla kesinlikle paylaşılmayacaktır. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

1- Cinsiyetiniza- ☒ Erkek b- ☐ Kız**2- Yaşınız**a- ☐ 16 b- ☒ 17 c- ☐ 18 d- ☐ 19 e- ☐ 20 veya daha büyük**3- Öğrenim gördüğünüz lise türü**a- ☐ Fen Lisesi b- ☐ Anadolu Lisesi c- ☐ Düz Lise d- ☐ Meslek Lisesi e- ☒ Özel Lise**4-Sınıfınız**a- ☐ 9. sınıf b- ☐ 10. sınıf c- ☒ 11. sınıf d- ☐ 12. sınıf**5- Yükseköğretime kayıt yaptırmada kullanacağınız puan türü**a- ☒ Sayısal Puan b- ☐ Sözel Puan c- ☐ Eşit Ağırlıklı Puan d- ☐ Yabancı Dil Puanı**6- Velinizin mesleği**a- ☐ Çiftçi b- ☐ İşçi c- ☐ Memur d- ☐ Orta veya düşük gelirli serbest mesleke- ☐ Yüksek gelirli serbest meslek f- ☐ Esnaf g- ☐ İşsiz h- ☐ Emekliı- ☐ Diğer (Malverdos...)**7-Dershaneye kayıt yaptırmanızın ve devam etmeniz gereklilerini ayrıntılı olarak yazınız.**

ÖSS 'de başarı elde etmek

Ekstra soru çözme ve hazırlama

8-Dershanenin, aldığınız matematik eğitimine ve okul başarınıza etkisi ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Ayrıntılı olarak yazınız. (gerekirse örnek vererek)

Dersnede matematik eğitimini okula fazlaıyla
takviye sağladı ve not konusunda yarar oldu

9-Dershanenin, aldığınız geometri eğitimine ve okul başarınıza etkisi ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Ayrıntılı olarak yazınız. (gerekirse örnek vererek)

Konular hakkında fazla tip soru çözümü ve
bu konuda hızlı soru çözümü sağladı.

EK8

Sayın Veli;

Aşağıda size yöneltilen sorular, matematik eğitimi ile ilgili bir araştırmada kullanılacaktır ve üçüncü şahıslarla asla paylaşılmayacaktır. Soruları samimi olarak cevaplandırmanız çalışmanın bulgularının ve sonuçlarının objektifliği açısından çok önem arz etmektedir. Size verdiğimiz rahatsızlık için hoş görünüşe sığınır ve katkılarınız için çok teşekkür ederiz.

1- Mesleğiniz

- a- () Çiftçi b- () İşçi c- () Memur d- () Orta veya düşük gelirli serbest meslek
e- () Yüksek gelirli serbest meslek f- () Esnaf g- () İşsiz h- () Emekli
ı- () Diğer (.....)

2-Velisi bulunduğunuz öğrenciyi özel bir dershaneye gönderme gerekçelerinizin neler olduğunu ayrıntılı olarak yazınız.

Konu tekrarı yapması ve eksiklerini tamamlaması
ve deha gibi gelecek için ve iyi bir üniversite kazanması
için